

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Analýza finančního hospodaření vybrané obce

Bc. Hynek Bittner

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Hynek Bittner

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza finančního hospodaření vybrané obce

Název anglicky

Analysis of the financial management of the selected municipality

Cíle práce

Cílem diplomové práce je provést finanční analýzu na příkladu vybrané obce. Autorem byla zvolena obec Radim, která patří do působnosti ORP Jičín a svou velikostí patří k obcím malého rozsahu. V první části práce jsou vymezeny základní pojmy související s činností obce, a to především spadající do tzv. samostatné působnosti. Dále je zde popsáno členění obcí a představeny možné formy spolupráce, struktura financování obcí, druhové určení daní, ale i výkon hospodářské činnosti obcí. Teoretickou část uzavírá kapitola věnovaná finanční analýze jako nástroji kontroly hospodaření. V praktické části je na začátku historickým průřezem představena obec Radim a popsána skladba obecního rozpočtu. Podrobně jsou rozebrány příjmy a výdaje obce, dále rozdíly mezi plánovaným rozpočtem a jeho čerpáním. Pomocí vybraných finančních ukazatelů je dále proveden rozbor hospodaření ve sledovaných letech. Na závěr je provedeno ještě porovnání hospodaření s několika dalšími velikostně stejnými obcemi spadajícími stejně jako obec Radim do působnosti ORP Jičín. Na základě výsledků analýzy finančního hospodaření budou doporučena možná opatření týkající se hospodaření obce Radim v následujících letech.

Metodika

Zpracování teoretické části bude vycházet ze studia sekundárních zdrojů představujících jak odborné publikace a přepisy, ale i odbornou literaturu věnovanou teoretickým východiskům se zaměřením zejména na financování samosprávných územních celků. K provedení samotné finanční analýzy bude využito zdrojových dat volně dostupných dálkovým přístupem, a to od Českého statistického úřadu, Ministerstva financí a zejména přístupných dokumentů obce. Případné doplňující údaje budou konzultovány přímo s vedením obce. Při zpracování údajů bude využit tabulkový procesor Microsoft Excel, ve kterém budou výsledky jednotlivých analýz zpracovány do tabulek a grafů a poté přeneseny do práce a výsledné údaje zapracovány i do textu práce. V závěru práce budou výsledky využity v rámci komparace s dalšími obcemi.

Doporučený rozsah práce

50-80

Klíčová slova

obec, daně, poplatky, samospráva, rozpočet, hospodaření, financování, příjmy, výdaje

Doporučené zdroje informací

- KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2013. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-4456-8.
- KOPECKÝ, Martin. Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-719-6.
- LAJTKEPOVÁ, Eva. Veřejné finance v České republice: teorie a praxe. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2013. ISBN 978-80-7204-861-8.
- OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.
- PAROUBEK, Jiří, Jan KINŠT, Magdalena ČEŠKOVÁ a Rudolf KOTRBA. Rozpočtová skladba v roce ... Olomouc: ANAG, 2006-. Účetnictví (ANAG). ISBN 978-80-7554-202-1.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 9788024756080.
- Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách .. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, [200-]-. ISBN 9788090684324.
- Rozpočet a financování: obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace, svazky obcí : velká novela vyhlášky o rozpočtové skladbě : redakční uzávěrka .. Ostrava: Sagit, 2006-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-327-9.
- SEDMIHRADSKÁ, Lucie. Rozpočtový proces obcí. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-967-0.
- STRNADOVÁ, Zuzana. Co by měl vědět příjemce dotace. Praha: Grada Publishing, 2019. Finance a investování. ISBN 978-80-2473-076-9.
-

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Josef Slaboch, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2019

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 06. 04. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza finančního hospodaření vybrané obce" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. března 2020

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu Ing. Josefovi Slabochovi, Ph.D., za pomoc při vedení mé diplomové práce.

Analýza finančního hospodaření vybrané obce

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na analýzu finančního hospodaření obce Radim provedené na základě údajů z období 2010–2019. Teoretická východiska pojednávají o charakteristice a členění obcí v České republice a jejich orgánech. Další část je věnována nástrojům hospodaření obcí a složení obecních rozpočtů, dále kontrole a přezkumu hospodaření obcí, včetně monitorujících ukazatelů. V úvodu praktické části je představena vybraná obec a poté proveden rozbor analýzy příjmů a výdajů, z něhož vyplynulo, že hlavním zdrojem financování obce jsou daňové příjmy, které tvořily v průměru 68 % celkových příjmů a dále že většina vynaložených prostředků slouží na financování běžných výdajů obce, na investice jen necelá třetina. Hospodaření obce bylo dále měřeno ukazatelem likvidity a zadluženosti. Bylo zjištěno, že zadluženost obce byla po celé sledované období velmi nízká, v roce 2019 dosáhla úrovně jen 4,56 %. Rovněž i hodnota běžné likvidity nabývala po celé období velmi dobrých hodnot, v roce 2019 činila 8,29. V závěru práce jsou vybrané ukazatele porovnány se dvěma dalšími velikostně stejnými obcemi. Na základě výsledků analýzy finančního hospodaření byly získány odpovědi na otázky, zda mají obce dostatek peněžních prostředků, jaká část příjmů a výdajů připadá na jednoho obyvatele, zda mají obce dostatek prostředků na rozvoj obce a jak jejich hospodaření ovlivňují dotace. V neposlední řadě výsledky monitorujících ukazatelů prověřily bonitu vybraných obcí a ukázaly, že všechny tři obce splňují podmínky ekonomických kritérií a mohou tak být oprávněnými žadateli o podporu z Evropských fondů.

Klíčová slova: daně, hospodaření, financování, obec, poplatky, příjmy, rozpočet, samospráva, výdaje

Analysis of the financial management of the selected municipality

Abstract

The diploma thesis is focused on the analysis of the financial management of the municipality Radim based on data from the period 2010–2019. Theoretical background is discussed on the characteristics and division of municipalities in the Czech Republic and their bodies. The next part is devoted to the tools of municipal management and the composition of municipal budgets, as well as to the control and review of municipal management, including monitoring indicators. The introduction of the practical part introduces the selected municipality and then analysed the analysis of income and expenditure, which showed that the main source of financing the municipality are tax revenues, which accounted for an average of 68% of total revenue and, less than a third of investments. The management of the municipality was further measured by liquidity and indebtedness indicators. It was found that the indebtedness of the municipality was very low throughout the period under review, in 2019 it reached a level of only 4.56%. The value of current liquidity was also very good throughout the period, reaching 8.29 in 2019. At the end of the thesis, the selected indicators are compared with two other municipalities of the same size. Based on the results of the analysis of financial management were obtained answers to questions whether the municipalities have sufficient funds, what part of income and expenditure per capita, whether the municipalities have sufficient funds for the development of the municipality and how their management is affected by subsidies. Last but not least, the results of the monitoring indicators verified the creditworthiness of selected municipalities and showed that all three municipalities meet the conditions of economic criteria and can thus be eligible applicants for support from the European funds.

Keywords: taxes, economy, financing, municipality, fees, incomes, budget, self - government, expenses

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
2.2.1 Analýza poměrových ukazatelů.....	14
3 Teoretická východiska	18
3.1 Charakteristika a postavení obcí v České republice.....	18
3.2 Členění obcí	19
3.3 Orgány obcí.....	20
3.3.1 Zastupitelstvo obce	20
3.3.2 Rada obce.....	21
3.3.3 Výbory a komise	21
3.3.4 Obecní úřad.....	22
3.4 Finanční hospodaření obcí	22
3.4.1 Rozpočet	23
3.5 Příjmy obcí.....	26
3.5.1 Daňové příjmy	27
3.5.2 Nedaňové a kapitálové příjmy	29
3.5.3 Transfery a dotace.....	30
3.5.4 Návrtné finanční zdroje.....	31
3.6 Výdaje obcí	32
3.6.1 Běžné výdaje.....	33
3.6.2 Kapitálové výdaje	35
3.7 Kontrola hospodaření obcí	36
3.7.1 Přezkum hospodaření.....	36
3.7.2 Zadluženost a dluhová služba	37
3.7.3 Význam finanční analýzy	40
4 Vlastní práce	42
4.1 Představení obce Radim	42
4.2 Analýza příjmů podle druhového třídění	44
4.2.1 Analýza daňových příjmů.....	47
4.2.2 Analýza nedaňových a kapitálových příjmů.....	50
4.2.3 Analýza dotačních příjmů	52
4.3 Analýza výdajů podle druhového třídění	55
4.4 Analýza výdajů podle odvětvového třídění.....	58

4.5	Analýza poměrových ukazatelů	61
4.5.1	Zadluženost	62
4.5.2	Likvidita	63
4.6	Analýza hospodaření obce	64
4.6.1	Hospodaření příspěvkové organizace	66
4.7	Souhrnné hodnocení	67
4.8	Meziobecní srovnání ukazatelů hospodaření	70
4.8.1	Srovnání příjmů a výdajů	71
4.8.2	Srovnání monitorujících ukazatelů	73
5	Závěr	77
6	Seznam použitých zdrojů	81
7	Přílohy	84

Seznam tabulek

Tabulka 1	Příjmy územních samospráv podle druhového třídění (v mld. Kč)	26
Tabulka 2	Vývoj počtu obyvatel obce Radim	42
Tabulka 3	Příjmy podle druhového třídění (v tis. Kč)	44
Tabulka 4	Struktura daňových příjmů (v %)	49
Tabulka 5	Struktura nedaňových příjmů (v %)	51
Tabulka 6	Struktura přijatých dotací (v %)	54
Tabulka 7	Výdaje podle druhového třídění (v tis. Kč)	55
Tabulka 8	Struktura výdajů podle nejvýznamnějších odvětví (v %)	59
Tabulka 9	Vybrané položky Rozvahy k 31. 12. (v tis. Kč)	61
Tabulka 10	Ukazatele zadluženosti (v %)	62
Tabulka 11	Ukazatele dluhové služby	63
Tabulka 12	Ukazatele likvidity	64
Tabulka 13	Přehled hospodaření obce (v tis. Kč)	65
Tabulka 14	Struktura výnosů (v tis. Kč)	65
Tabulka 15	Přehled hospodaření příspěvkové organizace (v tis. Kč)	66
Tabulka 16	Informativní ukazatele vybraných obcí	70
Tabulka 17	Počet obyvatel ve vybraných obcích k 31.12.	71
Tabulka 18	Celkové příjmy na obyvatele vybraných obcí (v tis. Kč)	71
Tabulka 19	Daňové příjmy na obyvatele vybraných obcí (v tis. Kč)	72
Tabulka 20	Celkové výdaje na jednoho obyvatele vybraných obcí (v tis. Kč)	72
Tabulka 21	Zadluženost vybraných obcí	74
Tabulka 22	Likvidita vybraných obcí	75

Seznam grafů

Graf 1	Vývoj běžných výdajů územních samospráv	34
Graf 2	Vývoj kapitálových výdajů územních samospráv	35
Graf 3	Vývoj výše dluhu územních samospráv	39
Graf 4	Vývoj celkových příjmů (v tis. Kč)	45

Graf 5	Meziroční vývoj celkových příjmů	45
Graf 6	Změna celkových příjmů oproti roku 2010	46
Graf 7	Úroveň daňových příjmů	47
Graf 8	Vývoj výše daňových příjmů (v tis. Kč)	48
Graf 9	Úroveň nedaňových příjmů	50
Graf 10	Vývoj nedaňových příjmů (v tis. Kč)	51
Graf 11	Úroveň kapitálových příjmů	52
Graf 12	Úroveň přijatých dotací	53
Graf 13	Vývoj výše přijatých dotací	54
Graf 14	Vývoj výdajů obce Radim podle druhového třídění (v %).....	56
Graf 15	Meziroční srovnání míry celkových příjmů	57
Graf 16	Změna celkových příjmů oproti roku 2010	58
Graf 17	Meziroční změna nejdůležitějších odvětvových výdajů (v %).....	60
Graf 18	Změna nejdůležitějších odvětvových výdajů k roku 2010 (v %).....	61

1 Úvod

Odpovědné rozhodování o řízení obce a jejím dalším fungování se neobejde bez spolehlivých informací. Bez nich nemůže žádné vedení obce odpovědně rozhodovat a její výkonné orgány nemohou obec produktivně a efektivně řídit. Při rozhodování o tom, jakým směrem se bude rozvoj obce ubírat do budoucna nebo jak je efektivní současná firemní strategie, může přispět rozbor finančních ukazatelů. Strategické řízení a rozhodování o dalším vývoji obce se vyznačuje tím, že se jedná o dlouhodobé rozhodování, ve kterém je nezbytné uvažovat s faktorem času a s rizikem změn po dobu dalších několika let.

Vzhledem ke skutečnosti, že i realizace projektů včetně přijetí dotace výrazně ovlivňuje efektivnost činností a fungování společnosti na trhu po dlouhou dobu, je nezbytné i tento krok náležitě posoudit. Nejen proto, aby si obec vytvořila dlouhodobý výhled nezbytný na dobu udržitelnosti projektu, ale především proto, že splnění podmínek přijatelnosti žadatele o dotaci závisí na výsledcích ukazatelů finančního zdraví.

Finanční analýza představuje nedílnou součást finančního řízení obce. Zpětně poskytuje informace o tom, kam obec v jednotlivých oblastech došla, kde se nachází, v čem se její předpoklady daří naplňovat a kde naopak došlo k takové situaci, kterou nikdo neočekával. Samozřejmě platí, že to, co se v minulosti již stalo, nelze nijak ovlivnit, výsledky finanční analýzy však mohou ukázat nové informace pro budoucnost fungování obce. Hospodaření je hodnoceno pomocí analýzy příjmů a výdajů, horizontální a vertikální analýzy, z pohledu poměrových ukazatelů a zadluženosti. Analýzou příjmů a výdajů a finančních ukazatelů by mělo být zjištěno, jakým způsobem obec hospodaří, a zda se vyskytují oblasti, ve kterých by mohlo dojít ke zlepšení.

Pro provedení finanční analýzy byla vybrána obec Radim, která se nachází v Královéhradeckém kraji a spadá do působnosti obce s rozšířenou působností Jičín. Pro komparaci ukazatelů byly náhodně vybrány další dvě velikostně stejné obce, a to městyš Podhradí a obec Konecchlumí, jež jsou všechny tři od sebe vzdáleny necelou čtvrt hodinu jízdy autem a spadají stejně jako obec Radim do působnosti ORP Jičín. Na základě výsledků analýzy finančního hospodaření budou doporučena možná opatření týkající se hospodaření obce Radim v následujících letech. Rovněž na základě finanční analýzy by mělo být zjištěno, zda obec naplňuje pravidlo rozpočtové odpovědnosti či zda je dostatečně bonitní, aby mohla být oprávněným žadatelem o poskytnutí podpory.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je provést rozbor hospodaření vybrané obce Radim, a to za období let 2010–2019. K naplnění hlavního cíle jsou stanoveny jednotlivé dílčí cíle. Konkrétně se jedná o provedení horizontální a vertikální analýzy a výpočtu vybraných ukazatelů finanční analýzy. Podrobně jsou rozebrány zejména příjmy a výdaje obce, a pomocí vybraných finančních ukazatelů je dále proveden rozbor hospodaření ve sledovaných letech. Na závěr je provedeno porovnání hospodaření se dvěma dalšími velikostně stejnými obcemi v okrese Jičín. Na základě výsledků analýzy finančního hospodaření budou doporučena možná opatření týkající se hospodaření obce Radim v následujících letech.

2.2 Metodika

Zpracování teoretické části vychází ze studia sekundárních zdrojů představující jak odborné publikace a přepisy, ale i odbornou literaturu věnovanou teoretickým východiskům se zaměřením zejména na financování samosprávných územních celků a na využití finanční analýzy. K provedení samotné analýzy budou využita zdrojová data volně dostupná dálkovým přístupem za období let 2010 až 2019. Jedná se zejména o demografické údaje o obcích Radim, Podhradí a Konecchlumí od Českého statistického úřadu. Dále o údaje o příjmech a výdajích obcí dostupné z aplikace Monitor státní poklady od Ministerstva financí. Základním zdrojem jsou však přístupné dokumenty umístěné na úřední desce obcí. Jedná se jak o rozpočty obce, závěrečné účty, výkazy zisku a ztráty, rozvahy, tak o obecně závazné vyhlášky obce, ale i zápisy z jednání zastupitelstva obce. Případné doplňující údaje budou konzultovány přímo s vedením obce. Při zpracování údajů bude využit tabulkový procesor Microsoft Excel, ve kterém budou výsledky jednotlivých analýz zpracovány do tabulek a grafů a poté přeneseny do práce a výsledné údaje zapracovány i do textu práce. V závěru práce budou výsledky využity v rámci komparace s dalšími obcemi.

Činnosti, které budou provedeny, spočívají zejména ve sběru a utřídění účetních ukazatelů z finančních a účetních výkazů (FIN 2-12 M, Rozvaha): příjem celkem (Třída 1+2+3+4 po konsolidaci), úroky, uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků,

aktiva celkem, cizí zdroje, oběžná aktiva, krátkodobé závazky, stav na bankovních účtech za období 2010–2019. Dalším krokem bude nastavení vzorců v tabulkách vytvořených v Microsoft Excel. Výsledky budou přenášeny do tabulek, případně graficky znázorněny do práce, kde bude v textu práce popsán vývoj ukazatelů. Analýza finančního hospodaření obce Radim bude provedena za období let 2010–2019, přičemž zřejmě nebudou známy stavy všech ukazatelů k 31. 12. Z tohoto důvodu bude v případě nutnosti za rok 2019 počítáno s údaji k 30. 9.

Po přenosu dat z účetních výkazů dojde k výpočtu a zhodnocení vybraných položek, resp. ukazatelů finanční rovnováhy, či dalších ukazatelů.¹ Výpočet hodnot ukazatelů představuje mezistupeň pro samotné hodnocení výsledků. Bude proto nutné posoudit, zda dosažená hodnota ukazatelů je pro finanční zdraví obce dobrá, nebo ne, zda dochází ke zlepšení či spíše ke zhoršení, a bude nutné hodnoty srovnávat. Pro rozbor výsledků finanční analýzy bude použito srovnání v čase, ale i s dalšími subjekty stejného charakteru.² Konkrétně budou porovnány výsledky mezi srovnatelně stejnými třemi obcemi. Budou využity základní metody, v nichž budou využívány zjištěné údaje a údaje z nich dále odvozené, a to za použití jednoduchých matematických operací jako např. součet, rozdíl, podíl a procenta. Nástroji finanční analýzy budou potom ukazatele, u nichž existuje vztah mezi položkami ve finančních výkazech a mezi položkami na účtech.

Z metod finanční analýzy bude primárně využita analýza provedená na základě stavových (absolutních) ukazatelů, kdy jako nástroj bude využita analýza trendů (horizontální analýza) a procentní rozbor jednotlivých dílčích položek (vertikální analýza).³ Analýza absolutních ukazatelů spočívá v provedení horizontální a vertikální analýzy, a to konkrétně příjmů a výdajů. Data pro výpočty budou použita z údajů aplikace Monitor státní pokladny, a to podle údajů skutečného plnění rozpočtu k poslednímu dni sledovaného roku období 2010–2019. Příjmy budou rozebrány podle druhového členění. Výdaje podle druhového a odvětvového. Horizontální analýza neboli analýza po řádcích se zabývá porovnáním změn položek jednotlivých výkazů v časové posloupnosti. Jedná se o analýzu vývoje finančních ukazatelů v závislosti na čase běžně označovanou jako

¹ KNÁPKOVÁ, A., PAVELKOVÁ, D., ŠTEKER, K. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2013, s. 61.

² Tamtéž, s. 65.

³ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2015, s. 49.

analýzu časových řad.⁴ Vypočítává se absolutní výše změn a její procentní vyjádření k výchozímu roku. Výpočet je následující:⁵

$$\begin{aligned}\text{absolutní změna} &= \text{Ukazatel}_t - \text{ukazatel}_{t-1} \\ \text{relativní změna} &= (\text{Absolutní změna} \times 100) / \text{Ukazatel}_{t-1}\end{aligned}$$

Oproti tomu vertikální analýza (procentní rozbor) spočívá ve vyjádření jednotlivých položek účetních výkazů jako procentního podílu k jediné zvolené základně položené jako 100 %. Vertikální analýza zpracovává strukturu zvolených ukazatelů, přičemž se jako základ v procentním vyjádření 100 % bere celková suma analyzovaného ukazatele.⁶

2.2.1 Analýza poměrových ukazatelů

Dále bude využita analýza poměrových ukazatelů. Ta spočívá ve výpočtu poměrových ukazatelů vydělením jedné položky nebo skupiny položek jinou položkou nebo skupinou položek, mezi nimiž existuje určitá souvztažnost. V práci budou použity poměrové ukazatele zadluženosti a likvidity.⁷

Likviditu lze jednoduše definovat jako schopnost subjektu dostát svým závazkům prostřednictvím jejich úhrady v peněžních prostředcích. „*Likvidita je vyjádřením schopnosti subjektu přeměnit svá aktiva na peněžní prostředky a těmi krýt včas, v požadované podobě a na požadovaném místě všechny splatné závazky.*“⁸ Základní ukazatele pracují s položkami oběžných aktiv a krátkodobých cizích zdrojů. Za krátkodobé cizí zdroje jsou považovány krátkodobé závazky a krátkodobé bankovní úvěry a finanční výpomoci.⁹ Ukazatele likvidity porovnávají závazky vůči disponibilním prostředkům a ukazují na to, jak rychle je firma schopna splácet své krátkodobé závazky.¹⁰ Pojem a význam likvidity spočívá v tom, že se jedná o základní charakteristiku finanční analýzy, kdy se likvidita vymezuje několika způsoby. Jednak jako likvidita aktiv, tj. vlastnost určité složky majetku, resp. její schopnost se rychle a bez velké ztráty hodnoty přeměnit

⁴ KALOUDA, F. *Finanční analýza a řízení podniku*. 2017, s. 62.

⁵ KNÁPKOVÁ, A., PAVELKOVÁ, D., ŠTEKER, K., *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2013, s. 68.

⁶ KALOUDA, F. *Finanční analýza a řízení podniku*. 2017, s. 62.

⁷ RŮČKOVÁ, P., *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2015, s. 43.

⁸ SCHOLLEOVÁ, H. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*, s. 177.

⁹ KNÁPKOVÁ, A., PAVELKOVÁ, D., ŠTEKER, K. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*, s. 91-2.

¹⁰ SEDLÁČEK, J. *Účetnictví pro manažery*. 2005, s. 228.

na peníze. Nebo jako solventnost, tedy jako schopnost společnosti uhradit včas své platební závazky. Ukazatel likvidity jako vyjádření schopnosti organizace hradit své krátkodobé dluhy je vyjádřen v číselných jednotkách.¹¹ Běžně se rozlišují tři základní ukazatele likvidity, které jsou odvozeny od stupně likvidnosti jednotlivých skupin oběžných aktiv.¹² Ukazatel hotovostní likvidity (I. stupně) patří mezi nejpřesnější ukazatele likvidity. Měří schopnost hradit právě splatné dluhy, tj. čistá ekonomická pasiva (v rozvaze – cizí zdroje). Při výpočtu jsou využity účetní ukazatele z rozvahy – finanční majetek, peníze v hotovosti a na bankovních účtech, krátkodobý finanční majetek a termínované účty se splatností do 3 měsíců.

$$\text{Hotovostní likvidita} = \frac{\text{Finanční majetek}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Ukazatel pohotové likvidity (II. stupně) je širším kritériem než hotovostní likvidita, protože do čitatele přistupují méně likvidní aktiva – pohledávky. Hodnota ukazatele by měla být v intervalu 1,0 - 1,5 a neměla by určitě pod tuto hranici klesnout. V takovém případě je podnik schopen se vyrovnat se svými závazky, aniž by musel prodávat své zásoby. Vysoká hodnota ukazatele je příznivější pro věřitele, avšak méně příznivá pro vedení podniku a majitele, neboť značný objem těchto oběžných aktiv, který přináší jen malý nebo žádný úrok, negativně ovlivňuje celkovou výnosnost vloženého kapitálu.¹³

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Finanční majetek} + \text{Krátkodobé pohledávky}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Ukazatel běžné likvidity (III. stupně) vyjadřuje kolikrát je subjekt schopen uspokojit své věřitele, pokud naráz promění všechna oběžná aktiva na hotovost, přičemž dává do poměru oběžná aktiva a krátkodobé závazky. Hodnota ukazatele by měla být v rozmezí 2,0 - 2,5. Čím je hodnota vyšší, tím je podnik schopen lépe dostat svým

¹¹ PROKÚPKOVÁ, D., SVOBODA, M. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek*, s. 103.

¹² JIŘÍČEK, P., MORÁVKOVÁ, M. *Finanční analýza*. 2008, s. 45.

¹³ Tamtéž, s. 46.

závazkům, má vyšší platební schopnost. Hodnota ukazatele celkové likvidity nižší než 1 vyjadřuje sníženou likviditu a není příznivá.¹⁴

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Ukazatelé zadluženosti slouží jako indikátory výše rizika, které subjekt nese při daném poměru a struktuře vlastního kapitálu a cizích zdrojů. Je zřejmé, že čím vyšší zadluženost subjekt má, tím vyšší riziko na sebe bere, protože musí být schopen své závazky splácet bez ohledu na to, jak se mu právě daří. Opět i tento ukazatel měří vztah mezi absolutními čísly, ale jinak se ukazatele zadluženosti vyjadřují v procentech.¹⁵

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Aktiva celkem}} * 100$$

Celková zadluženost je základním ukazatelem zadluženosti. Dává do poměru cizí zdroje a celková aktiva. Doporučená hodnota se pohybuje mezi 30–60 %. U posuzování zadluženosti je však nutné respektovat příslušnost k odvětví a samozřejmě také schopnost splácet úroky z dluhů plynoucí.¹⁶ Ukazatel míra zadluženosti poměřuje cizí zdroje a vlastní kapitál. Pro porovnání tohoto ukazatele je důležité a rozhodující jeho vývoj v časové řadě, přičemž za pozitivní výsledek lze považovat hodnotu do 70 %.

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Vlastní kapitál}} * 100$$

Výsledky poměrových ukazatelů finančního hospodaření budou dále srovnány navzájem s výsledky dvou dalších velikostně stejných obcí (obec Konecchlumí, městys Podhradí), které se nacházejí stejně jako obec Radim v blízkosti města Jičín. Hodnoty ukazatelů budou porovnány k rozvahovým dnům dvou posledních po sobě jdoucích uzavřených účetních obdobích. Na základě kritérií velikostně stejného počtu obyvatel

¹⁴ JIŘÍČEK, P., MORÁVKOVÁ, M. *Finanční analýza*. 2008, s. 47.

¹⁵ KNÁPKOVÁ, A., PAVELKOVÁ, D., ŠTEKER, K. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*, s. 84-5.

¹⁶ SLAVÍK, J. *Finanční průvodce nefinančního manažera: jak se rychle zorientovat v podnikových a projektových financích*, s. 37.

a obdobné rozlohy území byly pro tento účel vybrány obce Konecchlumí a městys Podhradí. Na závěr bude provedena interpretace zjištěných výsledků a vyslovení závěrů. Závěr je věnován postupu při realizaci práce a výsledkům práce finanční analýzy, resp. analýze poměrových ukazatelů. Na základě zjištěných výsledků analýzy finančního hospodaření budou doporučena možná opatření týkající se hospodaření obce Radim v následujícím období.

Aktiva celkem – účetní výkaz Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ, položka "Aktiva"

Cizí zdroje – účetní výkaz Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ", položka "D."

Vlastní kapitál – účetní výkaz Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ", položka C.

Oběžná aktiva – účetní výkaz Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ", položka "B."

Krátkodobé závazky – účetní výkaz Rozvaha, sloupec „BĚŽNÉ OBDOBÍ, položka „D III“.

Krátkodobé pohledávky – účetní výkaz Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ", položka "B II."

Stav na bankovních účtech – účetní výkaz Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ", položka "B III.11. Základní běžný účet územních samosprávných celků“

Dalším ukazatelem bude ukazatel dluhové služby. Obsah dluhové služby je definován jako zaplacené úroky (položka 5141 rozpočtové skladby), uhrazené splátky vydaných dluhopisů (položky 8xx2 rozpočtové skladby), splátky jistin (položky 8xx4 rozpočtové skladby), splátky leasingu (položka 5178 rozpočtové skladby). Pro výpočet je nutné nejprve provést výpočet dluhové základny, která obsahuje skutečně dosažené daňové příjmy v Tř. 1 a nedaňové příjmy v Tř. 2 za daný kalendářní rok, dotace souhrnného finančního vztahu (položky 4112 a 4212 rozpočtové skladby), prostředky finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí a k rozpočtům krajů podle přílohy zákona o státním rozpočtu na příslušný kalendářní rok. Dluhová služba se poměřuje ke skutečnému objemu dluhové základny za uplynulý kalendářní rok.

3 Teoretická východiska

3.1 Charakteristika a postavení obcí v České republice

Podle zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků tvoří obec základní jednotku administrativního členění České republiky a kraj vyšší územní samosprávný celek. Území obce je vymezeno hranicí jednoho nebo více souvislých katastrálních území, které představují místopisně uzavřený a společně evidovaný soubor nemovitostí.¹⁷ Každá obec se nachází celým svým územím na území jednoho a téhož kraje. Každá obec se musí nacházet celým svým územím v jednom správním obvodu obce s rozšířenou působností, přičemž každá část území správního obvodu obce s rozšířenou působností musí náležet k území některé obce. Správní obvod obce s rozšířenou působností je vymezen vyhláškou Ministerstva vnitra. Právní postavení obcí v České republice upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Obecně lze charakterizovat obec čtyřmi znaky:¹⁸

- vlastní území (územní základ obce);
- obyvatelstvo obce (personální základ obce);
- vystupování v právních vztazích svým jménem (právní základ obce);
- vlastní majetek a hospodaření podle vlastního rozpočtu (ekonomický základ obce).

Správní postavení obcí a krajů jako vlastníka upravuje Ústava ČR. Každý územní samosprávný celek představuje veřejnoprávní korporaci, která může mít svůj vlastní majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu. Podstatou vlastnických práv územních samosprávných celků je specifický druh vlastnictví vázaný na určité osídlení. Právní subjektivitu obce upravuje občanský zákoník. Obce jsou způsobilé mít práva a závazky a jsou jim dána i ostatní majetková práva. Na rozdíl od vlastnického práva jde jen o určitý okruh majetkových práv.¹⁹ Samosprávné obce a kraje při výkonu státní správy jsou zároveň územními správními jednotkami. Z této skutečnosti vyplývá dvojí podřízenost,

¹⁷ KOPECKÝ, M. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. 2017, s. 77.

¹⁸ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 2012, s. 134.

¹⁹ PROVAZNIKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 2015, s. 47.

v samostatné působnosti vlastnímu volenému orgánu, v přenesené působnosti nadřízenému úřadu státní správy.²⁰

3.2 Členění obcí

Obce se výrazně odlišují svojí velikostí, polohou, počtem obyvatelstva, svojí typologií, infrastrukturou apod. Z hlediska legislativy lze obce dělit na pět základních kategorií:²¹

- obce, jako základní jednotka nebo jako obec, která není městem ani městysem;
- městys – jako obec, stanovená na návrh obce a po vyjádření vlády předsedou Poslanecké sněmovny;
- město, jako obec, která má alespoň 3 000 obyvatel;
- statutární město;
- hlavní město Praha.

Na území České republiky se k 31. 12. 2018 nacházelo celkem 6 258 obcí, z nich bylo 226 městysů a 605 měst.²² Statutárních měst je v České republice celkem 27. Jsou jimi Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Prostějov, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Třinec. Do kategorie statutárních měst patří i Hlavní město Praha, které má zvláštní postavení, neboť je obcí a zároveň vyšším územně správním celkem a řídí se podle svého zákona. Má také statut města a na jeho základě se dělí na městské části, které na rozdíl od městských obvodů a městských částí statutárních měst mají svou právní subjektivitu.²³ Malých obcí do 499 obyvatel je v České republice 3 440, což je více než polovina (55 %) ze všech obcí.

Další rozlišení obcí se týká jejich vnitřního uspořádání. Jsou obce, ve kterých je volena rada obce, a kde se rada obce nevolí. Jsou jimi obce do 3 000 obyvatel, kde mají

²⁰ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 2012, s. 132.

²¹ KOPECKÝ, M. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. 2017, s. 116-117.

²² ČSÚ, 2018. *Malý lexikon obcí České republiky*. [online]. [cit. 2019-12-07]. Dostupné z [www: https://www.czso.cz/cso/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2018](https://www.czso.cz/cso/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2018).

²³ Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

počet zastupitelů nižší než 15 členů a pravomoc rady tak vykonává starosta. Obce lze také dělit s ohledem na ustanovení zákona o obcích na obce, ve kterých jsou zřízeny části a na obce, které nemají své části zřízeny.²⁴ Podle rozsahu výkonu přenesené působnosti lze rozlišovat osm skupin obcí:²⁵

- všechny obce (obce I. stupně přenesené působnosti se základní působností);
- obce s matričním úřadem (jen 14 matričních úřadů – v 13 krajských městech a Kladně);
- obce se stavebním úřadem;
- obce s pověřeným obecním úřadem (současně i obcí s matričním a stavebním úřadem, označují se jako obce II. stupně přenesené působnosti – 388 obcí);
- obce s rozšířenou působností (taková obec je současně i obcí s pověřeným obecním úřadem, též obce III. stupně přenesené působnosti – 205 obcí);
- statutární města;
- Brno se zvláštní přenesenou působností (zvláštní matrika a přestupky na úseku matriky občanů s trvalým pobytem mimo území ČR);
- hlavní město Praha.

3.3 Orgány obcí

Orgány obcí jsou vymezeny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, přičemž rozhodování orgánů obce se řídí pravidlem většiny.

3.3.1 Zastupitelstvo obce

Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce, které je vrcholný kolektivně volený orgán obce s hlavní rozhodovací pravomocí v samostatné působnosti. Velikost zastupitelstva je určena dle velikostních kategorií stanovených v zákonu o obcích. Počet zastupitelů se pohybuje od 5 až 15 členů v nejmenších obcích a od 35 až 55 v největších městech. Členové zastupitelstva jsou voleni na čtyřleté funkční období. Zastupitelstvo obce se schází dle potřeby, nejméně však jednou za 3 měsíce, přičemž se musí scházet v územním obvodu obce.²⁶

²⁴ Balík, S. *Komunální politika*. 2009, s. 20.

²⁵ KADEŘÁBKOVÁ, J., PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 2012, s. 24-25.

²⁶ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 2012, s. 139.

3.3.2 Rada obce

Dalším orgánem obce je rada obce, která představuje výkonný orgán obce v samostatné působnosti a při své práci se zodpovídá zastupitelstvu obce, které členy rady obce také volí. Přenesenou působností se rada obce zabývá, jen pokud tak stanoví zákon. Členem rady obce bez nutnosti zvolení za člena rady obce je vždy starosta a místostarosta, případně všichni místostarostové. Další členové jsou voleni z řad zastupitelstva obce. Počet členů rady obce je vždy lichý a pohybuje se v rozmezí 5 až 11 členů, přičemž počet radních nesmí překročit jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Pokud má zastupitelstvo obce méně než 15 členů, rada obce se nezřizuje a její kompetence zastává zčásti starosta, zčásti zastupitelstvo obce.²⁷ Rada obce se schází dle potřeby a její schůze jsou vždy neveřejné. Schůze rady obce se tak účastní pouze její členové a tajemník obecního úřadu, nicméně k jednotlivým bodům schůze rady obce lze přizvat další osoby. Tajemník má na schůzi právo hlasu poradního, které mu dává nejen právo, ale i povinnost se k projednávaným bodům vyjádřit. Tento hlas se však do výsledku hlasování nezapočítává.²⁸

3.3.3 Výbory a komise

Zastupitelstvo obce může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory, přičemž mezi povinně zřizované výbory u obcí patří kontrolní, finanční, příp. za splnění zákonem stanovených podmínek také výbor pro národnostní menšiny. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva obce. Ve svých částech obce může zřídit zastupitelstvo obce také osadní nebo místní výbory, jež musí mít minimálně 3 členy, a to občany, kteří jsou přihlášení k trvalému pobytu v té části obce, pro kterou je osadní výbor zřízen. Předsedu osadního výboru zvolí zastupitelstvo obce z řad členů osadního výboru, nemusí jím být zastupitel města. Výbory obecně jsou poradními, iniciativními a kontrolními orgány zastupitelstva obce, nikoli samostatnými orgány, z čehož vyplývá, že v podstatě plní funkci sběru příslušných informací a jejich analyzování pro zastupitelstvo obce. Výbory samy o sobě nemají pravomoc ukládat úkoly či realizovat, mohou však iniciovat opatření

²⁷ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 2012, s. 141.

²⁸ *Metodické doporučení k činnosti ÚSC. Rada obce, starosta obce, tajemník obecního úřadu*. 2016, s. 9-13.

k nápravě prostřednictvím zastupitelstva obce.²⁹ Funkční období výborů končí současně s funkčním obdobím zastupitelstva obce.

Orgánem obce je i komise. Komise jsou iniciativní a poradní orgány rady obce, které mohou předkládat návrhy a náměty v rámci samostatné působnosti obce.³⁰ Zřízení komisí je plným právem rady obce, nikoliv její povinností. Členy v komisi rady mohou být nejen občané obce, ale i jakákoli jiná fyzická osoba. Zákon takové rozhodnutí přenechává radě obce, která zpravidla při výběru kandidátů na členy komisí postupuje podle místních zvyklostí i podle možností konkrétní obce. Pouze v případě, kdy se bude jednat o komisi zřízenou jako výkonný orgán v oblasti přenesené působnosti, musí její předseda prokázat zvláštní odbornou způsobilost v oblasti komisi svěřené přenesené působnosti.³¹

3.3.4 Obecní úřad

Vedle zastupitelstva obce a starosty, případně rady obce, pokud je v obci volena, je jedním z povinně existujících orgánů obce také obecní úřad. Tento orgán je ve městech označován jako „městský úřad“, v městysích „úřad městyse“ a ve statutárních městech jako „magistrát“. Jeho hlavní úloha spočívá v zabezpečování běžného chodu obce, administrativy a výkonu rozhodnutí zastupitelstva obce a rady obce. Obecní úřad řídí starosta obce, kterému pomáhají jeho zástupci – místostarostové a jmenovaný tajemník, pokud je tato funkce zřízena.³² Tajemník obecního úřadu je vedoucím pracovníkem úřadu podle zákona o úřednících, který je v zaměstnaneckém poměru. Jedná se o nevyššího úředníka obecního úřadu, personálně nadřízeného všem ostatním zaměstnancům obce, zařazeným do obecního úřadu, který odpovídá zejména za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné působnosti i přenesené působnosti.³³

3.4 Finanční hospodaření obcí

Finanční hospodaření obcí je založeno na principu zásad 3E, které představují:

- *Economy* (hospodárnost), což znamená nejnižší vynaložení prostředků při dodržení odpovídající kvality;

²⁹ Metodické doporučení k činnosti ÚSC. Výbory a komise orgánů ÚSC. 2019, s. 7-8.

³⁰ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 2012, s. 142.

³¹ Metodické doporučení k činnosti ÚSC. Výbory a komise orgánů ÚSC. 2019, s. 6-7.

³² PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 2012, s. 143.

³³ Metodické doporučení k činnosti ÚSC. *Obecní úřad*. 2018, s. 23.

- *Effectiveness* (účelnost), který je založen na vztahu mezi realizovanými výstupy potřebnými k dosažení cílů;
- *Efficiency* (efektivita), jenž vyjadřuje míru dosahovaných výsledků.

Neméně podstatnými faktory jsou rovněž zásady:

- *Equity* (spravedlnost), která značí snahu dělat věci tak, aby zejména ve vztahu k okolí nedocházelo k diskriminaci a nepoctivosti;
- *Environment* (prostředí), jenž je projevem odpovědného přístupu ve vztahu k pracovnímu a životnímu prostředí;
- *Ethics* (etika), která klade důraz zejména na právní a morální chování vedení a zaměstnanců.³⁴

Pojem finanční hospodaření obcí představuje dodržování právních předpisů a metodických pokynů upravující hospodaření obcí, daňové zákony, majetkoprávní předpisy a další. Oproti tomu finanční řízení představuje ekonomický pojem zahrnující celou řadu nástrojů k efektivnímu fungování organizace, ve kterém zaujímají nejdůležitější místo zejména nástroje kontrolního systému a nástroje finanční analýzy. Obce mají povinnost dát si přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok. Údaje o ročním hospodaření se souhrnně zpracovávají do závěrečného účtu.³⁵ Zpráva o přezkoumání hospodaření obce za uplynulý rok je nezbytnou součástí projednání závěrečného účtu. Vyúčtování hospodaření musí obsahovat údaje o hospodaření s příjmy a výdaji v plném členění rozpočtové skladby, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření obce a její hospodaření s majetkem. Součástí zprávy k závěrečnému účtu by měla být analýza faktorů, které ovlivnily plnění příjmů a výdajů rozpočtu a návrh opatření, která by přispěla k jejich omezení.³⁶

3.4.1 Rozpočet

Základním nástrojem zabezpečení a financování obecní politiky je rozpočet, který obsahuje příjmy a výdaje ve vztahu k činnosti samosprávy, ale i k výkonu státní správy, a dále všechny finanční vztahy.³⁷ Rozpočet představuje finanční plán, který vychází

³⁴ OTRUSINOVÁ, M., KUBÍČKOVÁ, D. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví.*, 2011, s. 8-9.

³⁵ Tamtéž, s. 10-11.

³⁶ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe.* 2015, s. 64.

³⁷ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování.* 2012, s. 189.

z rozpočtového výhledu, jenž má obec od roku 2001 povinnost sestavovat. Sestavuje se zpravidla jako vyrovnaný, kdy se příjmy v daném roce rovnají výdajům a tímto nástrojem se potom obec řídí po dobu jednoho roku (kalendářního roku). Rozpočet může být schválen i jako přebytkový, jestliže příjmy daného rozpočtového roku převyšují výdaje a jsou určeny k využití v následujících letech nebo ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Rozpočet může být schválen také i jako schodkový, a to, když výdaje v daném roce převyšují příjmy, ale jen v případě, pokud lze schodek uhradit:

- přebytkem hospodaření z minulých let;
- smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje komunálních dluhopisů.³⁸

Obsahem rozpočtu jsou příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů. V případě, že se obec podílí na realizaci projektu spolufinancovaného z rozpočtu Evropské unie, musí být v rozpočtu příslušného kalendářního roku uveden objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování projektu z Evropské unie.³⁹

Návrh rozpočtu obce je zpracováván v třídění podle platné rozpočtové skladby, aby vyjadřoval závazné ukazatele subjektům, kterými se musí řídit. Rozpočtová skladba je základním třídícím standardem pro peněžní operace veřejných rozpočtů, přičemž umožňuje srovnatelné sledování příjmů a výdajů, salda hospodaření a financování v soustavě veřejných rozpočtů. Z tohoto důvodu se rozpočty obcí třídí podle těchto pěti hledisek:⁴⁰

- **druhového** – v příjmové části na daňové, nedaňové, kapitálové a transfery; ve výdajové na výdaje běžné, kapitálové;
- **odvětvového** – jednotkami třídění jsou rozpočtové skupiny, oddíly, pododdíly a nejnižšími jednotkami paragrafy, přičemž existuje 6 skupin odvětvového třídění;
- **konsolidačního** – třídí příjmy a výdaje podle stupňů konsolidace, přičemž jednotkami třídění je 9 záznamových jednotek;
- **zdrojového** – třídí příjmy a výdaje podle podkladů, prostoru a nástrojů;

³⁸ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2015, s. 51.

³⁹ OTRUSINOVÁ, M., KUBÍČKOVÁ, D. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. 2011, s. 13.

⁴⁰ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2015, s. 101-108.

- **transferového** – třídí příjmy a výdaje z hlediska účelu transferů na účelové znaky.

Návrh rozpočtu musí obec zveřejnit na úřední desce a internetových stránkách alespoň po dobu 15 dní před zahájením projednávání na zasedání zastupitelstva. Přípomínky k návrhu rozpočtu mohou občané územně samosprávného celku uplatňovat písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně při projednávání rozpočtu na zasedání zastupitelstva. Obec může schválit rozpočet i v podrobnějším nebo dalším třídění příjmů a výdajů podle dalších hledisek na nižší jednotky třídění.⁴¹ Sestavení návrhu rozpočtu a tvorbu podkladů pro tvorbu rozpočtu zpravidla provádí výkonný orgán obce, nejčastěji finanční odbor. Sestavený návrh rozpočtu se projednává, a to podle místních podmínek ve finančním výboru a v radě obce, což je výkonný orgán obce. Případné připomínky těchto orgánů finanční odbor zpracuje do návrhu rozpočtu. Schvalování rozpočtu je již ve výhradní pravomoci voleného orgánu, kterým je zastupitelstvo obce. Zastupitelé schvalují závazné ukazatele, které se po schválení rozepisují podle podrobné rozpočtové skladby. Schválený rozpočet musí obec zveřejnit na svých internetových stránkách do 30 dnů od jeho schválení a zároveň musí být rozpočet zpřístupněn až do schválení rozpočtu na následující rok.

Během rozpočtového roku může docházet k nesrovnalostem mezi rozpočtem a skutečností. Mohou být způsobeny organizačními změnami, změnami zákonů nebo objektivně se opakujícími skutečnostmi, které nebyly při sestavování rozpočtu známy. V takových případech je nutno rozpočtovou potřebu nejčastěji realizovat rozpočtovým opatřením, kterým jsou povolené přesuny rozpočtových prostředků mezi jednotlivými druhy příjmů a výdajů rozpočtu, povolené překročení rozpočtu podřízené organizace a vázání rozpočtových prostředků a musí se provést tehdy, pokud se tato změna váže k jinému rozpočtu, mění se závazné ukazatele nebo hrozí vznik rozpočtového schodku.⁴² Prostředky rozpočtu, které nebyly využity do konce roku, se převádějí do dalšího roku. Výjimku tvoří nespotřebované časově a účelově vázané dotace, které je nutné vyúčtovat a vrátit.⁴³ Pokud nebyl rozpočet schválen do nového rozpočtového období, musí obec

⁴¹ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2015, s. 63.

⁴² Tamtéž, s. 65-66.

⁴³ OTRUSINOVÁ, M., KUBÍČKOVÁ, D. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. 2011, s. 16.

hospodařit podle rozpočtového provizoria, buď podle skutečnosti stejného období v předchozím rozpočtovém období, nebo podle plánovaného rozpočtu. Rozpočtové hospodaření obcí náleží do jejich samostatné působnosti, tudíž je pouze na rozhodnutí jednotlivých zastupitelstev, jakou podobu bude mít rozpočet příslušné samosprávy a jaké priority budou stanovené na daný rok.⁴⁴

3.5 Příjmy obcí

Příjmy obcí jsou souhrnem všech peněžitých plnění přijatých do rozpočtu v průběhu rozpočtového roku.⁴⁵ Podle druhového hlediska se člení na:

- daňové příjmy;
- nedaňové příjmy;
- kapitálové;
- transfery.

Uvedené kategorie příjmů tvoří tzv. nenávratné příjmy, které jsou nejdůležitějším zdrojem financování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru. Představují finanční vztahy tvorby územních rozpočtů na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti.⁴⁶ Přehled výše jednotlivých druhů příjmů územních samospráv od roku 2010 zobrazuje tabulka 1.

Tabulka 1 Příjmy územních samospráv podle druhového třídění (v mld. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové příjmy	187,9	187,1	191,0	208,4	219,3	226,3	249,4	270,7	295,1	236,5
Nedaňové příjmy	32,1	33,2	33,4	32,8	37,4	36,7	35,5	34,1	38,8	31,2
Kapitálové příjmy	13,9	9,3	9,4	7,7	6,6	5,7	8,5	6,6	7,8	5,0
Přijaté transfery	190,3	174,2	144,8	148,2	158,6	177,0	153,1	160,9	190,7	176,3
<i>Příjmy celkem</i>	<i>424,5</i>	<i>404,0</i>	<i>378,8</i>	<i>397,2</i>	<i>422,2</i>	<i>445,9</i>	<i>446,7</i>	<i>472,5</i>	<i>532,5</i>	<i>449,1</i>

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/prijmy-druhovy](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/prijmy-druhovy).

Úvěry či půjčky jsou rovněž příjmem obcí, ale představují tzv. návratné příjmy, které jsou spojeny s povinností obcí je za určitých podmínek splatit.⁴⁷ Jde běžně i například

⁴⁴ MV ČR, 2019. *Finanční hospodaření obce a jeho přezkoumávání*. [online]. [cit. 2019-12-07]. Dostupné z [www: https://www.mvcr.cz/clanek/verejna-sprava-publikace.aspx](https://www.mvcr.cz/clanek/verejna-sprava-publikace.aspx).

⁴⁵ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2015, s. 75.

⁴⁶ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 2012, s. 186.

⁴⁷ BALÍK, S. *Komunální politika*. 2009, s. 33.

o krátkodobý bankovní úvěr, kterým se kryje krátkodobý deficit rozpočtu způsobený časovým nesouladem mezi tokem příjmů a tokem výdajů.⁴⁸

Princip financování obecních samospráv vychází ze změny z roku 2000, kdy došlo ke změně způsobu určování příjmů územních samospráv. Postup výpočtu podílu jednotlivých obcí na výnosu daní upravuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Algoritmus zohledňuje počet obyvatel, velikost katastrálního území a počet dětí mateřských škol a žáků základních škol, které zřizuje obec. Systém rozpočtového určení daní obcí je tak postaven zejména na kritériu počtu obyvatel, podle kterého se od 1. 1. 2018 přerozděluje 88 % z celkového příjmu ze sdílených daní. Na základě kritéria počtu dětí mateřských škol a žáků základních škol, které zřizuje obec, je přerozdělováno pouze 9 % a nejmenší vliv jen 3 % má na výši příjmu ze sdílených daní velikost katastrálního území obce. Obce dále získávají do svých rozpočtů příjem ve formě podílu na 1,5 % z výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Výnos se pak mezi jednotlivé obce přerozděluje podle počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v dané obci.⁴⁹ Převod podílu výnosu z daní zajišťuje Ministerstvo financí, avšak pokud by případné zadlužení obce za čtyři roky překročilo 60 % a obec by v dalším kalendářním roce výši dluhu nesnížila alespoň o 5 % z rozdílu mezi výši svého dluhu a 60 % svých příjmů za poslední čtyři rozpočtové roky, došlo by k pozastavení převodu podílu obce na výnosu daní.⁵⁰

3.5.1 Daňové příjmy

Jak je zřejmé z údajů v tabulce 1, tvoří daňové příjmy nejvýznamnější část z příjmů územních samospráv. Za rok 2019 dosáhly daňové příjmy obcí a krajů celkem 320,1 mld. Kč, což je 54 % z celkových příjmů. Zahrnují především sdílené daně, u kterých je výnos z těchto daní dělen mezi více úrovní veřejných rozpočtů.⁵¹ Schéma rozpočtového určení daní od 1. 1. 2020 je znázorněno v příloze A této práce. Mimo výnosu z daně z příjmu fyzických či právnických osob plynou nejvyšší výnosy z daně z přidané hodnoty, jejíž

⁴⁸ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 2012, s. 205.

⁴⁹ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.

⁵⁰ Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

⁵¹ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.

inkaso do územních rozpočtů za rok 2019 činilo 139,5 mld. Kč, a výnos této daně činil 43 % z celkových daňových příjmů rozpočtů územních samospráv.⁵²

Oproti tomu výnos z příjmu z daní výlučných tzv. svěřených daní patří celý jen obcím. Jde zejména o výnos z daně z nemovitosti či místní poplatky.⁵³ Poplatky zahrnují jak místní poplatky, tak správní poplatky, ale například i příjmy obcí za zkoušky z odborné způsobilosti od žadatelů o řidičské oprávnění, ale rovněž i peněžitá plnění v oblasti hazardních her. Místní poplatky jsou upraveny zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, zastupitelstvo obce může pouze rozhodovat o tom, zda a jaké poplatky bude vybírat, konkrétně jde o:⁵⁴

- poplatek ze psů – maximální sazba poplatku činí 1 500 Kč;
- poplatek z pobytu – sazba poplatku z pobytu činí nejvýše 21 Kč;
- poplatek za užívání veřejného prostranství – sazba poplatku za užívání veřejného prostranství činí až 10 Kč za každý i započatý m² užívaného veřejného prostranství a každý i započatý den. Za užívání veřejného prostranství k umístění prodejních nebo reklamních zařízení, lunaparků a jiných atrakcí může obec zvýšit sazbu až na její desetinásobek.
- poplatek ze vstupného – sazba poplatku ze vstupného činí až 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného;
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst – sazba poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst činí až 200 Kč za každý započatý den;
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů – sazbu poplatku tvoří částka ve výši až 250 Kč za osobu a dále částka stanovená na základě skutečných nákladů obce předchozího kalendářního roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu, která může být až 750 Kč;
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace – sazba poplatku nesmí přesáhnout

⁵² MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z www.monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/prijmy-druhovy.

⁵³ Institut pro veřejnou správu. *Rozpočtové hospodaření a majetek obcí*. 2019, s. 5.

⁵⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v pozdějším znění.

rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace a ceny stavebního pozemku s touto možností.

Stanovení poplatků patří do samostatné působnosti obce, a zavádí je obecně závaznou vyhláškou obce, ve které upravuje jejich výběr, sazbu, ohlašovací povinnost ke vzniku a zániku, splatnost, úlevy a případně jejich osvobození.⁵⁵

3.5.2 Nedaňové a kapitálové příjmy

K nedaňovým příjmům patří příjmy z majetku, z vlastního podnikání obce, uživatelské poplatky, příjmy za pokuty a penále a také dary.⁵⁶ Nejvýznamnější jsou příjmy z pronájmu majetku. Jejich výše se odvíjí od velikosti majetku, resp. od výše příjmů z pronájmu majetku a rozsahu vlastní činnosti spočívající ve výši příjmů z poskytování služeb nebo příjmů z prodeje zboží.⁵⁷ Hospodaření s majetkem obce představují hlavní úkoly v samostatné působnosti obce a patří mezi základní pravomoci zastupitelstva. Možnost obce vlastnit majetek a hospodařit s ním podle vlastního rozpočtu je základním předpokladem rozvoje území obce a naplňování potřeb svých občanů. Povinnost nakládat s majetkem obce s péčí řádného hospodáře určuje směr pro jakékoliv úvahy při nakládání s majetkem obce, ať už se jedná o vedení evidence sloužící pro dostatečný přehled o aktuálním stavu majetku obce, ale i o jeho ochranu a efektivní, hospodárné a účelné využívání. Tyto obecné zásady je nutné respektovat při rozhodování o jakékoliv dispozici s majetkem obce. Obce mají při nakládání se svým majetkem v zásadě identické postavení jako jakýkoli jiný vlastník, který vlastní majetek a hospodaří s ním. Každá obec je však rovněž subjektem veřejného práva, a jako veřejnoprávní korporace musí dodržovat při nakládání s majetkem určité specifické zákonné požadavky, zejména z hlediska přínosu pro obec, což představuje hodnocení z pohledu hospodárnosti, účelnosti, ekonomické výhodnosti a z hlediska plnění úkolů obce v samostatné působnosti.⁵⁸ Majetek obcí slouží zejména k rozpočtové a podnikatelské činnosti. V rámci rozpočtové činnosti obec vytváří aktivity, jež uspokojují potřeby ve vztahu k veřejně prospěšným účelům, ale také je jimi

⁵⁵ PETEROVÁ, H. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 2012, s. 90.

⁵⁶ BALÍK, S. *Komunální politika*. 2009, s. 33-35.

⁵⁷ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 2012, s. 188.

⁵⁸ FUREK, A., JIROVEC, T. *Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích*. 2016, s. 10.

zabezpečován vlastní výkon samosprávy. V případě činnosti podnikatelské se jedná o vlastnictví majetku, ze kterého plyne obci zisk nebo má dočasně volné peněžní prostředky, které může dále investovat. Menší část tvoří také přijaté sankční platby, splátky půjček, výnosy z finančního majetku a příjmy z prodeje neinvestičního majetku. Za rok 2019 činily nedaňové příjmy územních samospráv celkem 42 mld. Kč, na celkovém příjmu se podílely jen 7 %. Kapitálové příjmy dosáhly 7,1 mld. Kč, což činí pouze 1 % ze všech příjmů a jsou tak spíše jen doplňkovým zdrojem příjmů územních samospráv.⁵⁹ Zahrnují příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, prodeje pozemků, nemovitostí a akcií.

3.5.3 Transfery a dotace

Transfery představují druhý nejvýznamnější zdroj příjmů územních samospráv. Celkový objem přijatých transferů za rok 2019 činil 67,4 mld. Kč a z celkového objemu příjmů tvořily transfery dokonce 38 %.⁶⁰ Dotace jsou finanční prostředky poskytnuté na stanovený účel. Mohou být poskytovány ze zdrojů státních, tj. ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, Národního fondu, státních fondů, nebo ze zdrojů územních, tj. z rozpočtu územního samosprávného celku, městské části hlavního města Prahy, svazku obcí. Součástí peněžních prostředků dotace poskytnuté ze státního rozpočtu mohou být i peněžní prostředky kryté z rozpočtu Evropské unie nebo z Národního fondu.⁶¹ Dotace jsou svým charakterem nevratnou formou podpory, ale na její poskytnutí nevzniká nárok. Mezi dotace patří i příspěvek na výkon státní správy, který nemá sice povahu nenárokové dotace, ale jeho částka je vyjádřena na každých sto obyvatel správního obvodu obce, v němž obecní úřad vykonává státní správu. Zvláštní dotace potom dostávají obce s rozšířenou působností na výkon přenesené působnosti.⁶² Přibližně třetina transferů přichází z MŠMT, kdy většina prostředků má neinvestiční charakter a je určena na úhradu přímých nákladů na vzdělávání, dotace pro soukromé školy nebo podporu asistentů

⁵⁹ MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/prijmy-druhovy](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/prijmy-druhovy).

⁶⁰ MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/prijmy-druhovy](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/prijmy-druhovy).

⁶¹ STRNADOVÁ, Z. *Co by měl vědět příjemce dotací*. 2019, s. 9-11.

⁶² BALÍK, S. *Komunální politika*. 2009, s. 37.

pedagogů. Další prostředky z centrální úrovně z MPSV jsou poskytovány obcím s rozšířenou působností v oblasti sociálně-právní ochrany dětí a sociální služby.⁶³

Pro každou územní samosprávu představuje dotace z národních nebo evropských zdrojů výraznou finanční pomoc, která s sebou ale zároveň nese i řadu rizik. U dotace je třeba vždy splnit podmínky stanovené poskytovatelem, které jsou uvedené v příslušném rozhodnutí či smlouvě o poskytnutí dotace. Dále je třeba vymežit finanční prostředky do rozpočtu obce na spolufinancování projektu nebo mít schválenou smlouvu o úvěru na spolufinancování projektu.⁶⁴

V oblasti dotací mají územní samosprávy dvojí roli. Kromě příjemce dotací, mohou být i poskytovatelem dotací, a to například na podporu činnosti jiných právnických nebo fyzických osob nebo jako pomoc v situacích, které by pro ně bez finanční pomoci byly obtížně zvládnutelné. Podmínky poskytování dotace si obce a kraje stanovují samy, přičemž je nutné dodržovat zákonná vymezení, a to zejména povinnost postupovat s péčí řádného hospodáře a poskytovat dotace v souladu se strategií a dlouhodobými cíli.

3.5.4 Návrátne finanční zdroje

Územní samosprávy v případě, že nemají dostatek vlastních finančních prostředků, mohou využít i dalších zdrojů, kterými jsou:⁶⁵

- úvěry od komerčních bank nebo institucí, které půjčují speciálně obcím (zpravidla nabízejí dlouhodobé půjčky na rozvoj infrastruktury za nižší úrokové sazby než komerční banky);
- emise komunálních obligací nebo akcií (jsou však spojeny s podstatnými poplatky, které jsou relativně vyšší v případě malých emisí);
- návratné půjčky a finanční výpomoci od jiných subjektů (např. v rámci rozpočtové soustavy).

V případě půjčky či úvěru by mělo být dodržováno podle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti pravidlo, kterým je hranice dluhu ve výši 60 % průměru příjmů obce za poslední 4 roky. V případě překročení této hranice je obec povinna snížit dluh

⁶³ MV ČR, 2019. *Finanční hospodaření obce a jeho přezkoumávání*. [online]. [cit. 2019-12-07]. Dostupné z [www: https://www.mvcr.cz/clanek/verejna-sprava-publikace.aspx](https://www.mvcr.cz/clanek/verejna-sprava-publikace.aspx).

⁶⁴ Institut pro veřejnou správu. *Rozpočtové hospodaření a majetek obcí*. 2019, s. 42.

⁶⁵ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2015, s. 94.

do konce roku alespoň o 5 % z rozdílu mezi výší dluhu a 60 % průměru jeho příjmů za poslední čtyři roky.⁶⁶

Nejvýhodnějším řešením při nedostatku vlastních prostředků je přijetí bezúročné návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu. Návratná finanční výpomoc představuje peněžní prostředky státního rozpočtu poskytnuté bezúročně právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel, které je příjemce povinen vrátit do státního rozpočtu. Úvěr poskytují banky obcím na základě jejich žádosti, a to na základě posouzení obce jako klienta, u kterého prověřují, zda je obec jako klient schopna po dobu čerpání úvěru splácet, jak z krátkodobého, tak dlouhodobého hlediska. Banky mohou poskytovat obcím jak kontokorentní úvěry, které zpravidla obce čerpají na předfinancování dotačních projektů, kde je nutno předfinancovat a platba proběhne ex post. Dále na krytí investic a k nákupu nemovitostí jako investiční úvěry a dále jako neinvestiční úvěry ke krytí potřeb. Z dlouhodobého hlediska je vhodné investovat do nemovitého majetku, a to i za předpokladu přijetí úvěru, především v době nízkých úrokových sazeb.⁶⁷

Úvěry, přijaté územními samosprávami směřují zejména na rekonstrukci a výstavbu technické infrastruktury, na předfinancování investičních projektů spolufinancovaných z fondů EU a na regeneraci a výstavbu bytového fondu. Tyto prostředky jsou využívány i na rekonstrukce školských zařízení, sportovních areálů a jiné občanské vybavenosti, protože úvěry jsou relativně nízkou úročené a mají velmi dlouhou dobu splatnosti.⁶⁸

3.6 Výdaje obcí

V rozpočtech obcí patří k nejvýznamnějším výdajům výdaje na nákup zboží a služeb související se zabezpečováním veřejných statků, tzv. alokační výdaje. Česká republika má poměrně rozsáhlou přenesenou působnost, takže z důvodu odpovědnosti obcí výkonu státní správy představují tyto alokační výdaje zároveň výdaje mandatorní.⁶⁹ Výdaje obcí lze členit do pěti skupin:⁷⁰

- podle ekonomického hlediska: běžné a kapitálové;

⁶⁶ Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

⁶⁷ Institut pro veřejnou správu. *Rozpočtové hospodaření a majetek obcí*. 2019, s. 11.

⁶⁸ MF ČR, 2019. *Státní závěrečný účet územních rozpočtů za rok 2018*, s. 29. [online]. [cit. 2019-12-08]. Dostupné z [www: https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu/2018/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu-35487](https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu/2018/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu-35487).

⁶⁹ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 2012, s. 212.

⁷⁰ PROVAZNIKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2015, s. 194.

- podle rozpočtové skladby: druhové, které je závazné, a funkční;
- podle infrastruktury: ekonomické a sociální;
- podle funkcí veřejných financí: alokační, redistribuční a stabilizační;
- podle rozpočtového plánování: plánované (resp. plánovatelné) a neplánované.

Další členění výdajů je možné podle odvětví, kdy jsou obecní výdaje rozděleny do šesti skupin:⁷¹

- zemědělství, lesní hospodářství a rybářství;
- průmyslová a ostatní odvětví hospodářství;
- služby pro obyvatelstvo;
- sociální věci a politika zaměstnanosti;
- bezpečnost státu a právní ochrana;
- všeobecná veřejná správa a služby.

Důležitou charakteristikou výdajů obcí jsou výrazné rozdíly mezi jednotlivými obcemi. Rozdíly obcí jsou především v technické vybavenosti, v rozvoji infrastruktury, v bytové výstavbě. Rozhodující je i poloha daného místa ve vztahu k nosné ekonomické a obchodní sféře v zemi, napojení na dopravní infrastrukturu a stav krajiny a životního prostředí.⁷² Z časového hlediska se výdaje obcí dělí na běžné a kapitálové výdaje. Běžné výdaje jsou každoročně opakujícím se výdajem, který představuje výdaj sloužící k financování běžných každoročně se opakujících (provozních) výdajů. Oproti tomu kapitálové výdaje se běžně neopakují, jsou spíše jednorázové, které slouží na financování investičních akcí.⁷³

3.6.1 Běžné výdaje

Běžné výdaje jsou opakující se výdaje, ze kterých se financují běžné potřeby v příslušném rozpočtovém roce. Běžné výdaje, kterými je zajišťován především provoz územních samospráv a jejich organizací, dosáhly v roce 2019 celkem 438,5 mld. Kč. Z těchto výdajů jsou placeni zejména zaměstnanci, ale jsou určeny také na výdaje na odměny členů zastupitelstev obcí, na nákup materiálu, vody, paliv a energie, na nákup služeb jako například výdaje na služby pošt, telekomunikací a radiokomunikací, nájemné,

⁷¹ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2015, s. 196.

⁷² Tamtéž, s. 201.

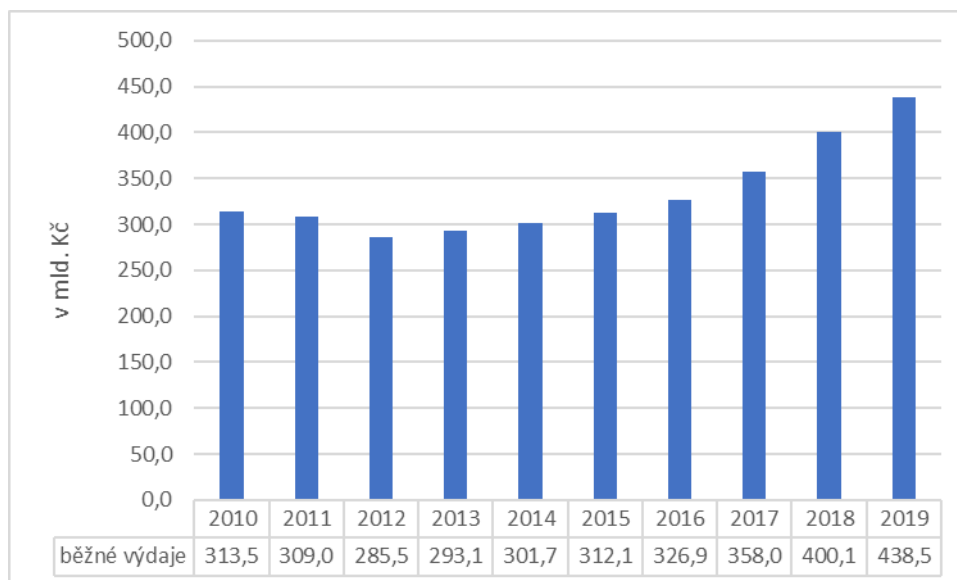
⁷³ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 2012, s. 205.

služby peněžních ústavů, konzultační a poradenské služby, služby zpracování dat apod.⁷⁴
Běžné výdaje lze dále členit na:⁷⁵

- neinvestiční nákupy;
- neinvestiční transfery;
- neinvestiční půjčky.

Objemově nejvýznamnější skupinu transferů (48 %) představují neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím, kam patří neinvestiční příspěvky a transfery organizacím působícím v oblasti vzdělávání a školských služeb, dále organizacím v oblasti kultury (činnost divadel, knihoven, muzeí a galerií), tělovýchovy a zájmové činnosti, bydlení a komunálních služeb a ochrany životního prostředí. Významnou část tvoří rovněž výdaje v oblasti služeb sociální péče (domovy pro seniory, pro osoby se zdravotním postižením, pečovatelská služba, osobní asistence, podpora samostatného bydlení apod.).⁷⁶
Běžné výdaje územních samospráv každoročně rostou. Jak je zřejmé z grafu 1, k jejich růstu dochází pravidelně od roku 2013, kdy pouze v letech 2011 a 2012 v důsledku krize došlo k jejich přechodnému poklesu.

Graf 1 Vývoj běžných výdajů územních samospráv

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/vydaje-druhovy](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/vydaje-druhovy).

⁷⁴ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2015, s. 194.

⁷⁵ PETEROVÁ, H. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 2012, s. 16.

⁷⁶ MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/vydaje-druhovy](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/vydaje-druhovy).

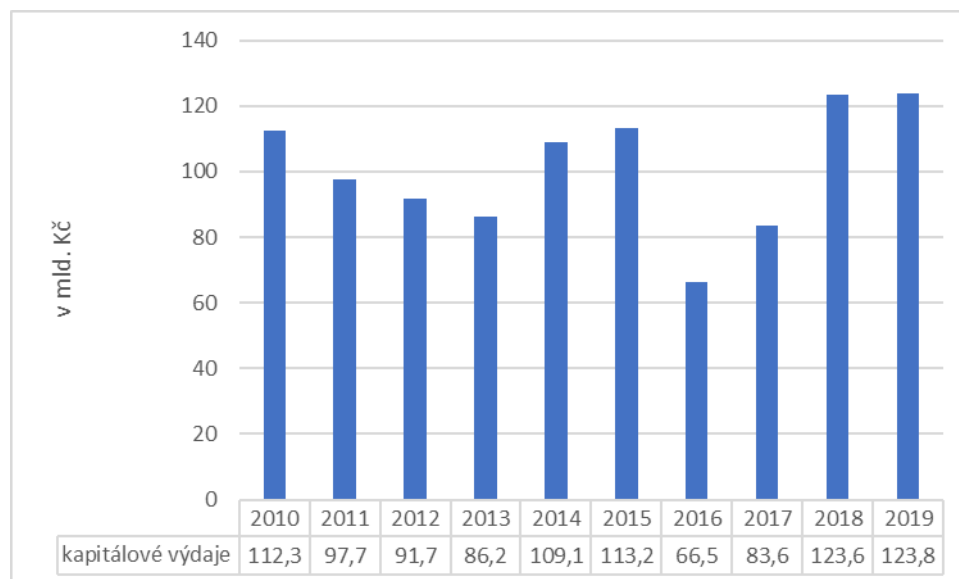
3.6.2 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje slouží především na financování dlouhodobých, a to investičních potřeb, přesahující období jednoho rozpočtového roku. Vycházejí z rozložení a postupu realizace jednotlivých projektů až do doby jejich dokončení, souvisí tedy i se splácením půjček na financování investic.⁷⁷ Kapitálové výdaje lze rozdělit dále na:⁷⁸

- investiční výdaje
- investiční transfery;
- investiční půjčky.

Vývoj kapitálových výdajů územních samospráv v letech 2010–2019 ukazuje graf 2. Kapitálové výdaje územních samospráv v roce 2019 činily 123,8 mld. Kč, a oproti předchozímu roku zůstaly téměř na stejné úrovni, když předtím téměř o 40 % meziročně vzrostly. Je zřejmé, že došlo k výraznému oživení investičních aktivit územních samospráv.

Graf 2 Vývoj kapitálových výdajů územních samospráv

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/vydaje-druhovy](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/rozpocet/vydaje-druhovy).

⁷⁷ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2015, s. 194.

⁷⁸ PETEROVÁ, H. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 2012, s. 16-17.

3.7 Kontrola hospodaření obcí

Kontrola představuje proces zkoumání nakládání s veřejnými prostředky. Výkon finanční kontroly je upraven zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě. Kontrolní orgány se zaměřují na kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky.⁷⁹ Z hlediska subjektu, kterým je kontrola prováděna, lze rozlišovat kontrolu interní a externí, přičemž externí kontrola je realizována nezávislým subjektem působícím mimo kontrolovanou složku. Interní kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce má oprávnění provádět finanční výbor. Kontrolní výbor má potom oprávnění kontrolovat plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce, a dále kontrolovat dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti. Praktický rozdíl v činnosti kontrolního a finančního výboru pak spočívá v předmětu kontrolní činnosti – u kontrolního výboru jde především o zákonnost, u finančního výboru např. též o hospodárnost nakládání s finančními prostředky.⁸⁰

K přezkumu hospodaření obce je kompetentním orgánem krajský úřad, auditor nebo auditorská společnost.⁸¹ Vedle obsahové kontroly je prováděna formální kontrola, která zahrnuje i kontrolu účtů a kontrolu dokumentace.⁸² Další kontroly jsou spojené s čerpáním dotací z fondů Evropské unie, ale také v rámci veřejných zakázek, veřejné podpory nebo s naplňováním ustanovení zákona o obcích.⁸³

3.7.1 Přezkum hospodaření

Institut přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí představuje specifickou, každý rok se opakující kontrolní činnost. Jeho cílem je získat informace o tom, zda subjekty, které jsou přezkoumávány, hospodařily v daném roce v souladu s platnými právními předpisy. Samosprávné celky mají zákonnou povinnost nechat si přezkoumat hospodaření za uplynulý kalendářní rok.⁸⁴ Obce mohou požádat

⁷⁹ OTRUSINOVÁ, M., KUBÍČKOVÁ, D. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. 2011, s. 9.

⁸⁰ *Metodické doporučení k činnosti ÚSC. Výbory a komise orgánů ÚSC*. 2019, s. 26-27.

⁸¹ *Metodické doporučení k činnosti ÚSC. Obecní úřad*. 2018, s. 33.

⁸² OCHRANA, F., PAVEL, J., VÍTEK, L. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 2010, s. 41-42.

⁸³ MF ČR, 2017. *Analýza systému kontrol územních samosprávných celků*. [online]. [cit. 2019-11-28].

Dostupné z [www: https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/kontrola-verejnych-financi/financi-kontrola/ostatni-dokumenty/analyza-systemu-kontrol-uzemnich-samospr-27552](https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/kontrola-verejnych-financi/financi-kontrola/ostatni-dokumenty/analyza-systemu-kontrol-uzemnich-samospr-27552).

⁸⁴ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

o provedení bezplatného přezkoumání krajský úřad nebo zadat přezkoumání za úhradu auditorovi nebo auditorské společnosti.⁸⁵ Poté jsou obce povinny do 30. června kalendářního roku oznámit, jakým způsobem se rozhodly zabezpečit přezkoumání svého hospodaření a informovat o uzavření smlouvy s auditorem krajský úřad nejpozději do 31. ledna následujícího roku. Jednorázová přezkoumání může uskutečnit krajský úřad u obcí, které nevykonávají hospodářskou činnost a mají počet obyvatel menší než 800 osob.⁸⁶ Přezkoumání hospodaření, které provedl auditor nebo auditorská společnost podléhá doзору Ministerstva financí. Písemnou zprávu o výsledcích dozorů nad přezkoumáními vykonanými auditory předává Ministerstvo financí Komoře auditorů České republiky k dalšímu postupu podle zákona upravujícího auditorskou činnost. Závěrečný účet spolu se zprávou o výsledcích přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok musí projednat zastupitelstvo obce do 30. června následujícího roku a přijmout opatření k nápravě nedostatků.⁸⁷

Dozor je specifickou následnou kontrolní činností. Předmětem dozorové činnosti je dodržování procesních, formálních zásad a věcných postupů při přezkoumávání hospodaření, a zda bylo vykonáno v souladu s příslušnými právními předpisy. Dozor se vykonává pouze nad skončeným přezkoumáním hospodaření. Kontrola přenesené působnosti se vykonává pouze nad skončeným přezkoumáním hospodaření. Nejedná se tudíž o další ověřování hospodaření obce, které již bylo uzavřeno projednáním závěrečného účtu obce zastupitelstvem.⁸⁸

3.7.2 Zadluženost a dluhová služba

Základním informačním zdrojem pro rozbor a hodnocení finanční stability je rozvaha, protože ukazatele zadluženosti jsou založeny na poměru mezi cizími a vlastními zdroji, přičemž hodnotí finanční strukturu podniku z dlouhodobého hlediska. Zadluženost vyjadřuje situaci, kdy firma k financování svých aktiv využívá i cizí zdroje.⁸⁹ Vzhledem

⁸⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

⁸⁶ Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

⁸⁷ MV ČR, 2013. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků. Nejčastější nedostatky při výkonu samostatné působnosti obcí.* [online]. [cit. 2019-12-02]. Dostupné z [www: https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx](http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx)

⁸⁸ Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

⁸⁹ JIŘÍČEK, P., MORÁVKOVÁ, M. *Finanční analýza*. 2008, s. 62.

k tomu, že financování aktiv nelze provádět jen z vlastních zdrojů, výrazně by se totiž snížila celková výnosnost vloženého kapitálu, je určitá míra výše zadluženosti užitečná. Naopak příliš vysoká zadluženost by mohla zvyšovat finanční riziko vlastníků, protože placením úroků je hospodaření firmy zatěžováno a firma se potom může rychle dostat do nepříznivé finanční situace. Ukazatel je významný zejména při rozhodování o poskytnutí úvěru. Ke správnému posouzení je důležité nastínit vývoj ukazatele v čase, kdy se ukáže, zda se podíl cizích zdrojů zvyšuje nebo naopak snižuje.⁹⁰ Základním ukazatelem je celková zadluženost.⁹¹ Udává míru krytí majetku cizími zdroji. Pokud dochází ke zvyšování hodnoty, znamená to, že se společnost stává závislejší na cizích zdrojích. Pozitivní vývoj lze považovat při výsledku a vývoji ukazatele do 50 %, i když světový průměr se pohybuje obvykle mezi 30–60 %. Vyšší hodnoty, pokud však nejsou spojené s růstem rentability a zvýšením objemu zisku, lze považovat za riziko pro věřitele, především pro banku. Ovšem vysoký stupeň zadluženosti může být také zdůvodněn i vyššími stavy rezerv vytvářených pro různé účely na vrub nákladů. Tyto rezervy se přitom vykazují jako cizí zdroj, i když mají charakter vlastních nebo zdrojů vlastním podobných.⁹²

Obecným ukazatelem hospodaření obce a její schopnosti se vypořádávat se svými finančními závazky je dluhová služba. Dle dosavadní praxe založené na doporučení vlády ČR by její hodnota neměla překročit 30 %. Ministerstvo financí zveřejňuje výsledky hospodaření obcí vždy k 30. září za předchozí kalendářní rok.⁹³ Dluhem obce se rozumí hodnota nesplacených závazků z vydaných dluhopisů, přijatých úvěrů, zápůjček a návratných finančních výpomocí, realizace plnění ze záruk, vystavených směnek. Samotná přítomnost dluhu však neznamená, že se obec nachází v tíživé situaci. To může určit pouze podrobnější rozbor hospodaření, který se zaměřuje na delší časové období.⁹⁴ Vývoj výše dluhu územních samospráv znázorňuje graf 3.

⁹⁰ KNÁPKOVÁ, A., PAVELKOVÁ, D., ŠTEKER, K. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2013, s. 86.

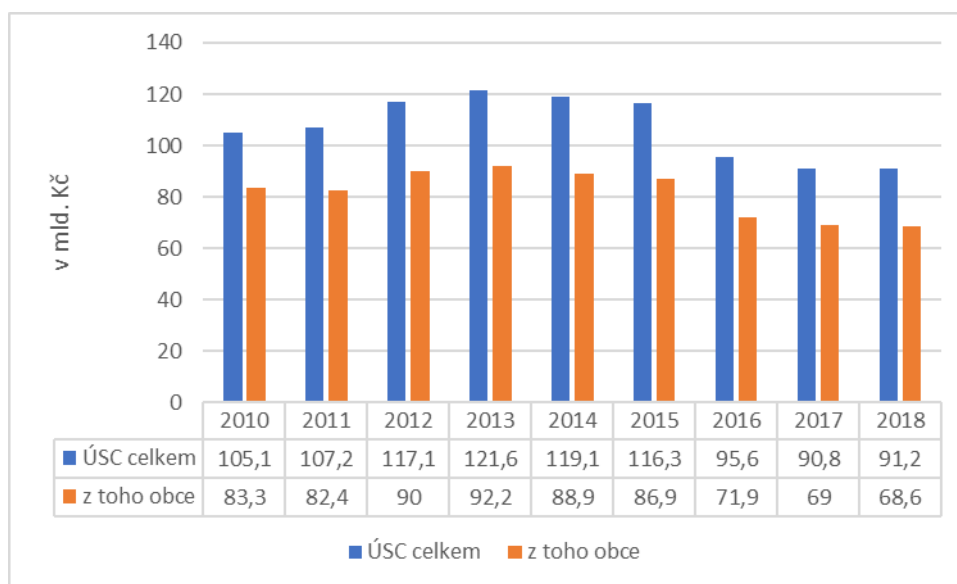
⁹¹ SLAVÍK, J. *Finanční průvodce nefinančního manažera: jak se rychle zorientovat v podnikových a projektových financích*. 2013, s. 37.

⁹² KALOUDA, F. *Finanční analýza a řízení podniku*. 2017, s. 76.

⁹³ MV ČR. *Veřejná správa v České republice*. 2018, s. 51.

⁹⁴ Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

Graf 3 Vývoj výše dluhu územních samospráv

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Zadluženost územních rozpočtů* [online]. [cit. 2019-12-21]. Dostupné z [www: https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu/2018/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu-v-roce-201-36295](https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu/2018/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu-v-roce-201-36295).

Zadluženost obcí ke konci roku 2018 dosáhla výše 68,69 mld. Kč, což je proti předchozímu roku pokles o 0,4 mld. Kč (o 0,6 %). Dluh obcí zaznamenal nejvyšší nárůst v letech 2012–2013, poté již každoročně klesal, přičemž v posledních třech letech se pohybuje na úrovni kolem 70 mld. Kč. Příčinu lze vidět v realizaci řady kapitálových výdajů, které jsou spolufinancovány z fondů EU a obce si na jejich realizaci berou půjčky, ať již z důvodu spolufinancování investičních projektů, nebo z důvodu jejich předfinancování. V celkovém objemu zadluženosti obcí jsou zahrnuty bankovní úvěry od peněžních ústavů, emitované komunální dluhopisy, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, vč. půjček ze státních fondů. Největší podíl ve struktuře dluhu mají dlouhodobě úvěry, jejichž podíl ke konci roku 2018 činil 72,0 %.

V roce 2018 vykázalo zadluženost 3 198 obcí, což je více než polovina (51,1 %) obcí. Bez zahrnutí čtyř největších měst (tj. hl. m. Praha, Brno, Ostrava a Plzeň) činí zadluženost ostatních obcí celkem 38,9 mld. Kč.⁹⁵ Monitorující ukazatel podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům byl v roce 2018 u 106 územních samosprávných celků (98 obcí

⁹⁵ MF ČR, 2019. *Státní závěrečný účet územních rozpočtů za rok 2018*, s. 29. [online]. [cit. 2019-12-08]. Dostupné z [www: https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu/2018/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu-35487](https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu/2018/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu-35487).

a 8 krajů) vyšší než 25 %. A monitorující ukazatel pravidla rozpočtové odpovědnosti byl u 517 obcí vyšší než 60 %.⁹⁶

3.7.3 Význam finanční analýzy

Finanční analýza představuje významný nástroj při odhalování problémů či potenciálních nesrovnalostí nebo nezákonných činů a ostatních neobvyklých nebo neopakujících se transakcí nebo událostí. Její využití umožňuje měřit efektivnost, hospodárnost, účelnost a v neposlední řadě výsledky finanční analýzy usnadňují provedení vyhodnocení a stanovení konkrétních závěrů.⁹⁷ Účelem finanční analýzy je především zobrazit vývoj hospodaření, najít příčiny daného stavu a přispět k volbě nejvhodnějších směrů dalšího vývoje činnosti.⁹⁸ Finanční analýza přináší možnost, jak vidět a plánovat do budoucna. Jedná se o užitečný způsob shrnutí množství dat, které lze porovnávat a zjišťovat nejen firemní výkonnost, ale zejména úspěšnost firemní strategie či celkové ekonomické situace firmy. Tato formalizovaná metoda, pomocí které se poměřují získané údaje mezi sebou navzájem, zásadně rozšiřuje vypovídací schopnost finančních ukazatelů.⁹⁹ Na jejich základě potom umožňuje snadněji dojít k určitým závěrům o celkovém hospodaření, majetkové a finanční situaci, a dále podle nich přijmout různá opatření a využít je k dalšímu řízení a rozhodování do dalších let.

Souhrnně lze říci, že finanční analýza představuje vyhodnocení minulosti, zhodnocení současnosti a cestu doporučení či návrhů vhodných řešení pro finanční řízení firmy do budoucna.¹⁰⁰ Cílem je pomocí vhodných nástrojů diagnostikovat finanční zdraví subjektu neboli poznat současnou situaci prověřovaného subjektu, tedy včetně identifikace slabin, které by mohly vést k problémům, ale i zjištění silných stránek, jež by mohly být pro prověřovaný subjekt naopak výhodou. Měla by pomoci potvrdit nebo modifikovat dosavadní finanční politiku obce.¹⁰¹ Nejde tudíž pouze o hodnocení jevů uplynulých období, ale především o stanovení finančního výhledu spojeného s obchodní zdatností obce

⁹⁶ MF ČR, 2019. *Zadluženost územních rozpočtů* [online]. [cit. 2019-12-21]. Dostupné z [www: https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu/2018/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu-v-roce-201-36295](https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu/2018/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu-v-roce-201-36295).

⁹⁷ PROKŮPKOVÁ, D., SVOBODA, M. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek*. 2014, s. 92-93.

⁹⁸ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2015, s. 9.

⁹⁹ KALOUDA, F. *Finanční analýza a řízení podniku*. 2017, s. 57.

¹⁰⁰ BREALEY, R. A., MYERS, S. C., ALLEN, F. *Teorie a praxe firemních financí*. 2014, s. 832.

¹⁰¹ HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza firmy*. 2008, s. 12.

v udržení její majetkové a finanční stability.¹⁰² Podstatou finanční analýzy je proto splnění dvou základních funkcí, kterými je prověření finančního zdraví firmy a vytvoření základu pro finanční plán.¹⁰³

Pro použití finanční analýzy je nutné znát ekonomické účetní systémy, účetní záznamy, účetní a finanční výkazy, ale i příslušnou legislativu či prováděcí předpisy ovlivňující působení jednotlivé účetní jednotky. Pokud je potřebné získat informace o silných a slabých stránkách, rizicích, trendech či výhledu do dalšího období, je nutné rozebrat účetní výkazy, a to i proto, že samotné výstupy z účetnictví komplexní přehled o finanční situaci samy o sobě nedávají.¹⁰⁴ Přestože výstupy z běžně vedeného účetnictví představují převažující podíl informačních zdrojů, je nutné využít kromě interních dat z účetnictví i další data. Jedná se o údaje získané jak z prvotní či operativní evidence, statistických dat, tak i z dalších dokumentů, jako například vnitřních směrnic, řídicích aktů, pokynů, zápisů, protokolů či závěrečných účtů a výročních zpráv. Rozporuplná vypovídací schopnost účetních výkazů tak patří k slabým stránkám finanční analýzy. Výkazy jsou zpracovávány pro účetní nebo daňové účely a neobsahují tak údaje, které by ukazovaly obraz ekonomické reality firmy.¹⁰⁵ K objasnění některých skutečností je vhodné využít i všechny další externí dostupné zdroje. Mohou jimi být údaje z veřejných statistik, odborného tisku či internetu.¹⁰⁶ Právě z důvodu objektivity je nutné zdroje dat nejen kombinovat, ale používat jen relevantní a spolehlivá data. Při řízení obce lze finanční analýzu využít nejen pro sestavení reálných vzájemně sladěných rozpočtů, ale například i v rámci podpory dotační politiky či posouzení o návratnosti investic.¹⁰⁷

¹⁰² KALOUDA, F. *Finanční analýza a řízení podniku*. 2017, s. 57.

¹⁰³ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2015, s. 21.

¹⁰⁴ PROKŮPKOVÁ, D., SVOBODA, M. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek*. 2014, s. 93.

¹⁰⁵ KNÁPKOVÁ, A., PAVELKOVÁ, D., ŠTEKER, K. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2013, s. 21.

¹⁰⁶ PROKŮPKOVÁ, D., SVOBODA, M. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek*. 2014, s. 94.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 93.

4 Vlastní práce

V praktické části je na začátku historickým průřezem představena obec Radim a popsána skladba obecního rozpočtu. Podrobně jsou rozebrány příjmy a výdaje obce, příjmy podle druhového členění a výdaje podle třídění druhového a odvětvového. Pomocí vybraných finančních ukazatelů je dále proveden rozbor hospodaření ve sledovaných letech. Analýzou příjmů a výdajů a finančních ukazatelů by mělo být zjištěno, jakým způsobem obec hospodaří a zda se vyskytují oblasti, ve kterých by mohlo dojít ke zlepšení. Na závěr je provedeno ještě porovnání hospodaření s dvěma dalšími, velikostně stejnými obcemi nacházející se stejně jako obec Radim v blízkosti města Jičín.

4.1 Představení obce Radim

Obec Radim se nachází v Královéhradeckém kraji v okrese Jičín. Leží 7 km severovýchodně od města Jičín a nachází se na rozhraní dvou turisticky atraktivních oblastí – Český ráj a Krkonoše. Nejstarší zpráva o obci pochází z roku 1360, kdy její dolní část vlastnil Zdeněk z Radimi a horní část držel roku 1362 Půta z Turwova, společně s panstvím Bradlec. Poté byla již celá součástí kumburského panství. Jistou historickou zajímavostí je, že v radimském kostele byla do doby, než byl postaven klášterní kostel ve Valdicích, pohřbena manželka Albrechta z Valdštejna Lukrécie a také jeho malý syn Albrecht Karel. V současné době tvoří obec Radim další tři vesnice – Tužín, Studeňany, Lháň¹⁰⁸, kde dohromady ke konci roku 2019 žilo 434 obyvatel. Vývoj počtu obyvatel zobrazuje tabulka 2.

Tabulka 2 Vývoj počtu obyvatel obce Radim

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
počet obyvatel	334	342	405	405	411	414	426	426	440	434

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Počtem obyvatel patří obec Radim k malým obcím, za které lze považovat obce do 500 obyvatel. Během let 2010–2019 počet obyvatel v některých letech stagnoval, častěji však rostl. Oproti roku 2010 počet obyvatel na konci roku 2019 vzrostl o 100 nových

¹⁰⁸ Obec Radim. *O obci*. [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z [www: https://www.obec-radim.cz/obec-7/o-obci/](https://www.obec-radim.cz/obec-7/o-obci/).

obyvatel, což je nárůst o 30 %. V obci se nachází mateřská a základní škola, která zde je již od roku 1736. Je zde pošta, obchod se smíšeným zbožím, ordinace praktického lékaře, sportovní hřiště s halou, hospoda, knihovna. Působí zde sbor dobrovolných hasičů, tělovýchovná jednota a Váchalův spolek.¹⁰⁹

Nejvyšším orgánem obce je zastupitelstvo obce, které má nyní po rezignaci dvou zastupitelek 5 členů. Vzhledem k tomu, že ve volbách do zastupitelstva obce Radim kandidovalo v roce 2018 celkem 11 samostatných volebních stran (typu nezávislý kandidát), nemůže být, proto uvolněný mandát obsazen náhradníkem. Starostkou obce je Zdeňka Stříbrná. Funkci místostarostky vykonává Marcela Danišová. Obě byly zvoleny ve veřejném hlasování. Obecní úřad má jednoho zaměstnance, který pracuje na zkrácený úvazek na pozici účetní.

Povinně byl zřízen finanční výbor, který má tři členy včetně předsedy Lukáše Karbana. Dále byl povinně zřízen kontrolní výbor, který má rovněž tři členy včetně předsedy Karla Stříbrného.

Zastupitelstvo obce zřídilo kromě povinných výborů také kulturní výbor, jenž je sedmičlenný a tvoří jej členové redakce Obecního zpravodaje v čele s předsedkyní Marcelou Danišovou. Dalším zřízeným výborem je stavebně-dopravní výbor, který je rovněž sedmičlenný. Jeho předsedou je Zdeněk Pozdníček.

Zastupitelstvo obce odsouhlasilo návrh na výši odměn za výkon funkcí neuvolněných členů zastupitelstva takto:

- starosta 14 800 Kč;
- místostarosta 13 000 Kč;
- předseda výboru 1 500 Kč;
- člen zastupitelstva bez dalších funkcí 1 000 Kč.

V případě souběhu funkcí, není odměna poskytována v souhrnné výši, ale jen ve výši nejvyšší funkce.¹¹⁰

¹⁰⁹ Obec Radim. *Organizace a spolky*. [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z www: <https://www.obec-radim.cz/organizace-a-spolky/>.

¹¹⁰ Obec Radim. *Zápis z ustavujícího zasedání Zastupitelstva obce Radim* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z www: <https://www.obec-radim.cz/urad/zapisy-usneseni/>.

4.2 Analýza příjmů podle druhového třídění

Obec jako základní samosprávný celek potřebuje k zajištění své existence nemalé příjmy. Tyto finanční prostředky jsou na základě druhového třídění rozpočtové skladby děleny na příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a dotace. Příjmem obce mohou být také úvěry, které jsou návratnými prostředky.

Hlavní zdroj financování obce Radim představovaly daňové příjmy, které tvořily v každém roce více než polovinu celkových příjmů. Menší část potom tvořily nedaňové příjmy, které zahrnovaly jak příjmy z vlastní činnosti obce včetně příjmů z pronájmu majetku, tak příjmy z prodeje majetku a sankční platby. Kapitálové příjmy tvořily zcela nejmenší část z celkových příjmů obecního rozpočtu.

Z tabulky 3 je patrné, že nejvyšší objem celkových příjmů měla obec v roce 2019, a to ve výši 12 319 tis. Kč. Oproti tomu nejnižší příjmy v celkové výši 5 377 tis. Kč obec vykázala v roce 2012.

Tabulka 3 Příjmy podle druhového třídění (v tis. Kč)

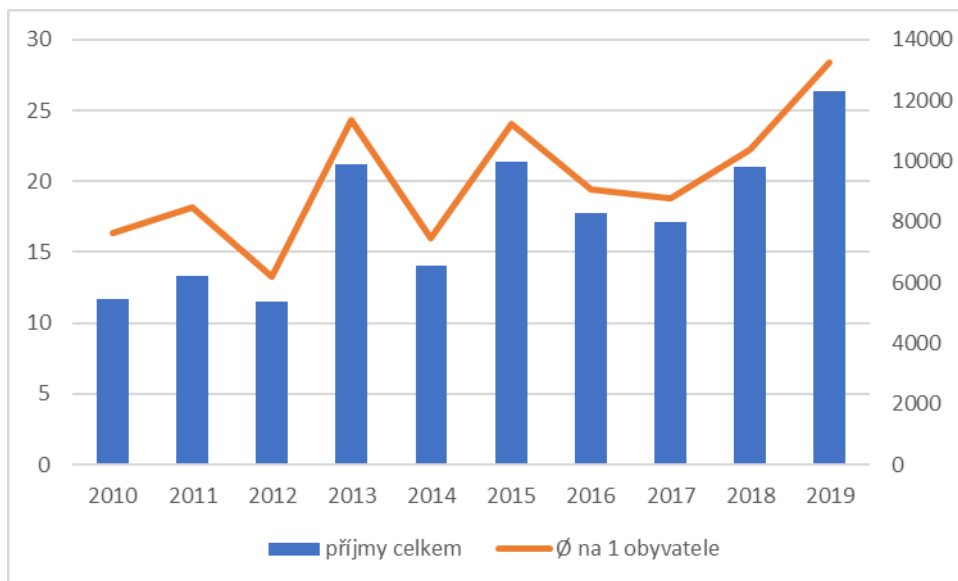
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové	3 482	3 603	4 035	4 961	5 328	5 558	6 053	6 554	7 372	7 883
Nedaňové	839	845	774	745	889	831	878	1055	976	1 009
Kapitálové	2	31	75	0	46	39	6	45	43	67
Přijaté transfery	1 131	1 744	493	4 185	294	3 534	1 341	341	1414	3 359
<i>Příjmy celkem</i>	<i>5 454</i>	<i>6 223</i>	<i>5 377</i>	<i>9 890</i>	<i>6 557</i>	<i>9 962</i>	<i>8 278</i>	<i>7 994</i>	<i>9 805</i>	<i>12 319</i>

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Vývoj celkových příjmů obce Radim znázorňuje graf 4. Během sledovaných let docházelo střídavě k jejich růstu a následně v dalším roce k poklesu. V posledních dvou letech celkové příjmy již jen rostly. Oproti roku 2010, kdy celkové příjmy činily 5 454 tis. Kč, se do roku 2019 jejich objem více než zdvojnásobil.

Průměrné celkové příjmy na obyvatele obce Radim dosáhly v roce 2019 výše 28 385 Kč a proti předchozímu roku se jejich výše meziročně zvýšila o 6 101 Kč, což je nárůst o 27,4 %. Oproti roku 2010 se průměrné celkové příjmy na obyvatele zvýšily dokonce o 12 056 Kč (o 73,8 % více).

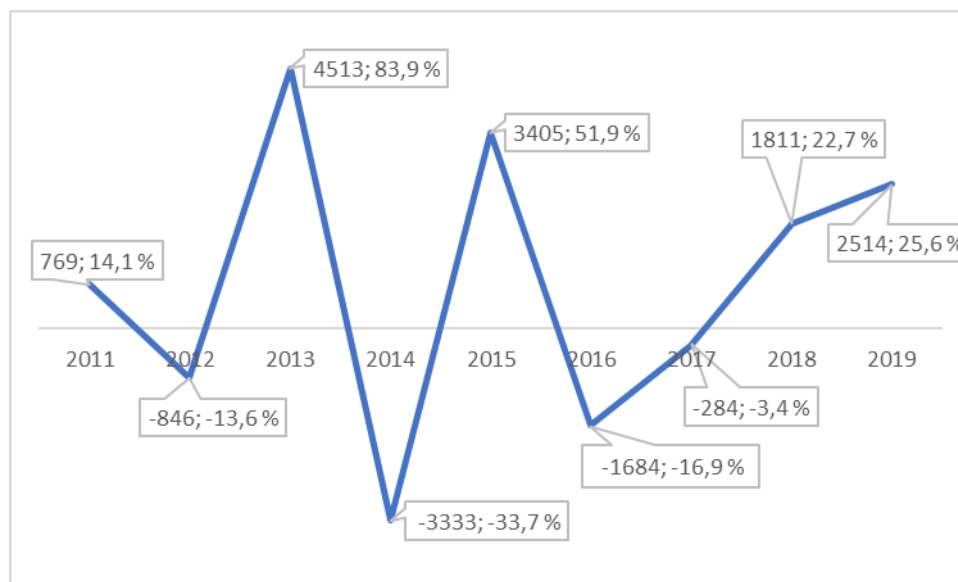
Graf 4 Vývoj celkových příjmů (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Graf 5 zobrazuje změny míry celkových příjmů obce Radim v meziročním srovnání.

Graf 5 Meziroční vývoj celkových příjmů

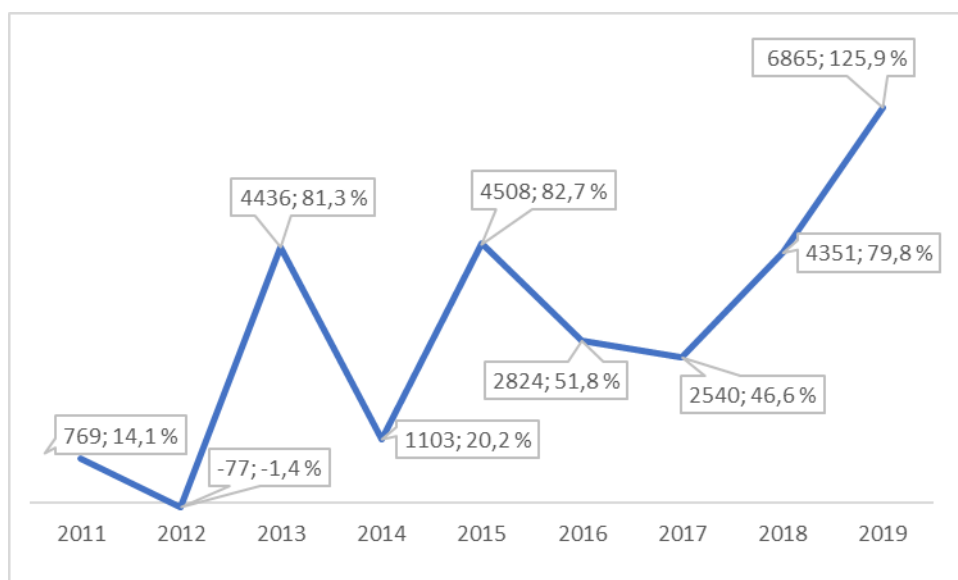
Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Oproti prvnímu roku sledovaného období se úroveň celkových příjmů meziročně v roce 2011 zvýšila o 769 tis. Kč (o 14,1 %). Avšak již v dalším roce 2012 objem

celkových příjmů poklesl meziročně o 846 tis. Kč (o 13,6 % méně), a jejich objem se dostal na přibližně stejnou úroveň jako v prvním sledovaném roce 2010. V roce 2013 byl zaznamenán zcela nejvyšší meziroční přírůstek, a to dokonce o 83,9 %, což byl nárůst o 4 513 tis. Kč. Na tuto skutečnost mělo vliv přijetí dotací v celkové výši 4 185 tis. Kč. Oproti předpokladu to bylo o 4 112 tis. Kč více, přičemž největší část tvořila investiční dotace ve výši 2 880 tis. Kč z programu Kultura a památková péče Královéhradeckého kraje na celkovou obnovu historické kulturní památky v centru obce, kde nově vzniklo společenské centrum s knihovnou. V dalších letech docházelo opětovně ke střídání poklesu a růstu celkových příjmů. Výjimkou ve sledovaném období jsou dva poslední roky, ve kterých již každoročně meziročně úroveň celkových příjmů rostla. V posledním sledovaném roce 2019 došlo k meziročnímu zvýšení celkových příjmů obce o 2 514 tis. Kč, což představovalo nárůst o 25,6 % a v porovnání s předchozím rokem se jejich úroveň zvýšila o necelé tři procentní body.

Vývoj změn celkových příjmů oproti roku 2010 zobrazuje graf 6. Oproti prvnímu roku se celkové příjmy ve druhém roce zvýšily o 14,1 %. V roce 2012 se jejich úroveň oproti roku 2010 snížila o 77 tis. Kč (o 1,4 %). Uvedený pokles byl jedinou výjimkou, protože v následujících letech již byly celkové příjmy pokaždé vyšší oproti prvnímu roku sledovaného období. V posledním roce 2019 byla výše celkových příjmů oproti roku 2010 dokonce o 6 865 tis. Kč vyšší, což představovalo nárůst o 125,9 %.

Graf 6 Změna celkových příjmů oproti roku 2010

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

4.2.1 Analýza daňových příjmů

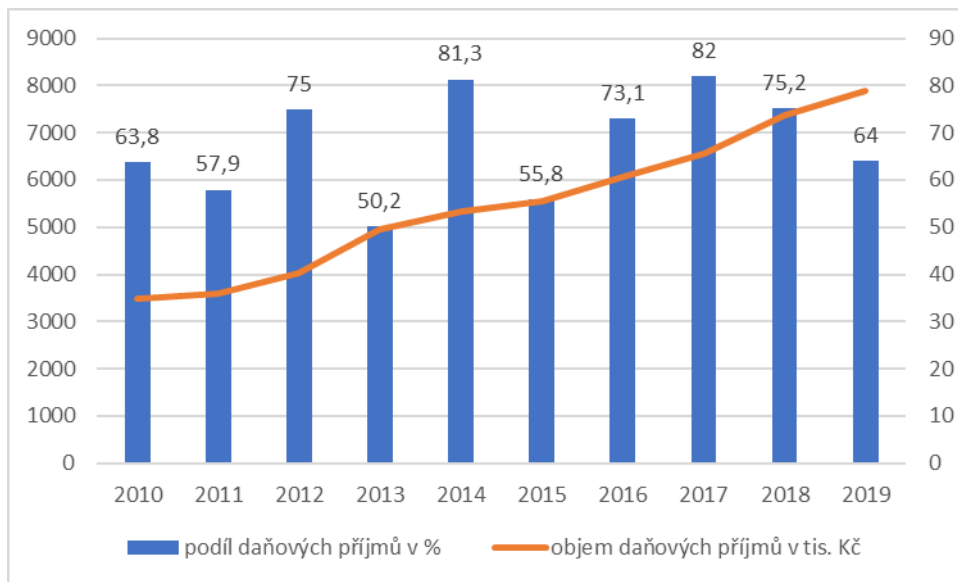
Daňové příjmy představovaly po celé sledované období hlavní zdroj celkových příjmů obce Radim. Jejich výše i podíl byly v jednotlivých letech vždy nejvyšší a tvořily minimálně polovinu z celkových příjmů.

Nejvyšší podíl 81,3 % daňových příjmů (5 328 tis. Kč) byl zaznamenán v roce 2014. Nejvyšší objem daňových příjmů byl v roce 2019, kdy činil 7 883 tis. Kč (64 %) a ve srovnání s rokem 2018 daňové příjmy meziročně vzrostly o 511 tis. Kč (o 6,9 %). Největší nárůst daňových příjmů byl zaznamenán v roce 2013, kdy se meziročně zvýšily o 22,9 %.

Z celkových příjmů byl nejmenší objem daňových příjmů 3 482 tis. Kč (63,8 %) v roce 2010. Nejnižší podíl 50,2 % (4 961 tis. Kč) v roce 2013.

Průměrné daňové příjmy na obyvatele obce Radim v prvních třech letech sledovaného období činily kolem 10 tis. Kč. Od roku 2013 průměrná částka daňových příjmů na jednoho obyvatele obce každoročně rostla a v roce 2019 dosáhla 18 164 Kč, což bylo o 7 739 Kč více než v roce 2010.

Graf 7 Úroveň daňových příjmů

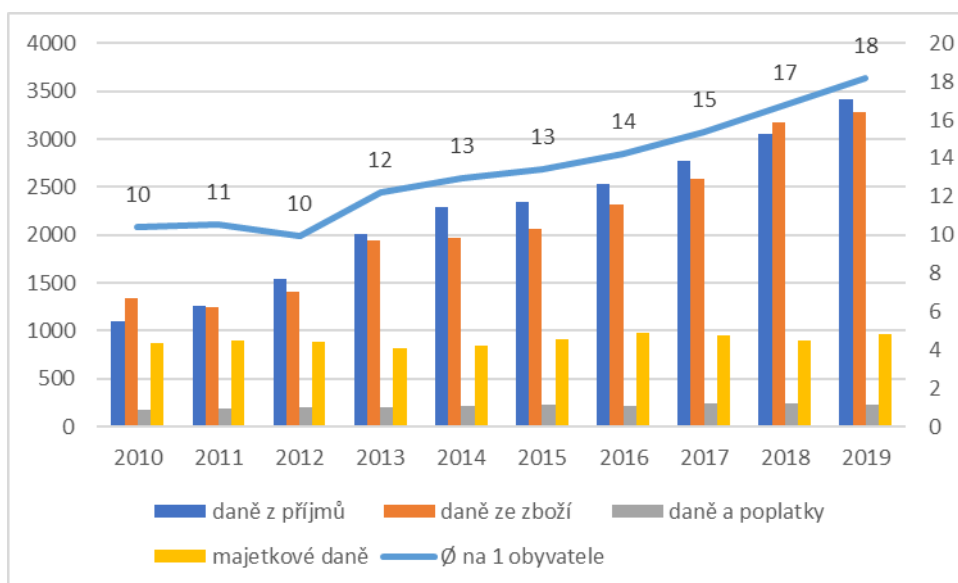
Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Největší vliv na úroveň výše daňových příjmů obecního rozpočtu měly po celé sledované období především příjmy z daní příjmů fyzických a právnických osob a příjmy z daní ze zboží, jejichž objem každoročně rostl. Z dalšího grafu 8 je vidět od roku 2013

výrazný nárůst příjmů z těchto sdílených daní, jenž byl dán novelou o rozpočtovém určení daní. Díky změně ve způsobu přerozdělování sdílených daní došlo k posílení sdílených daní i v rozpočtu obce Radim. Podstatnou část daňových příjmů, téměř více než tři čtvrtiny, tvořily výnosy sdílených daní v rámci rozpočtového určení daní a zbývající část připadla na daň z nemovitých věcí, příjmy z oblasti hazardních her, daň z příjmů právnických osob za obce, místní a správní poplatky, poplatky a odvody v oblasti životního prostředí ve sledovaných letech činily většinou méně jak 5 % daňových příjmů.

Největší část daňových příjmů během sledovaného období představovaly příjmy z daně z příjmů tvořené daní z příjmů fyzických a právnických osob. V posledních dvou letech také daň ze zboží (DPH). Příjem z těchto daní byl zcela nejvyšší v posledním sledovaném roce. Částka daně z příjmů, která činila v roce 2019 celkem 3,4 mil. Kč a zahrnovala jak příjem z daně z příjmu fyzických osob ve výši 1,95 mil. Kč, tak příjem z daně z příjmu právnických osob ve výši 1,46 mil. Kč, vzrostla oproti roku 2010 dokonce o 2,3 mil. Kč, což byl nárůst o 209,8 %.

Graf 8 Vývoj výše daňových příjmů (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. Monitor státní pokladny [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Druhou největší částí daňových příjmů v roce 2019 byl příjem z daně z přidané hodnoty, který činil 3,28 mil. Kč a její podíl na daňových příjmech činil 41,6 %. Oproti roku 2010 se příjem z daně z přidané hodnoty zvýšil o 1,9 mil. Kč (nárůst o 145,2 %).

Tabulka 4 Struktura daňových příjmů (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
daně z příjmů	31,6	34,9	38,3	40,5	43,1	42,2	41,8	42,2	41,5	43,3
daně ze zboží	38,5	34,6	34,7	39,1	37,0	37,1	38,3	39,5	43,1	41,6
daně a poplatky	4,9	5,4	5,0	4,0	4,1	4,2	3,6	3,8	3,3	2,9
majetkové daně	25,0	25,1	21,9	16,4	15,8	16,5	16,2	14,5	12,2	12,2
<i>daňové příjmy celkem</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. Monitor státní pokladny [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Příjem z majetkových daní, resp. z daně z nemovitých věcí byl v roce 2019 ve výši 962 tis. Kč (12,2 %) a proti roku 2010 došlo k nárůstu jen o 92 tis. Kč (o 10,6 %). Výpočet základní sazby daně z nemovitých věcí pro obec Radim vycházel po celé období z koeficientu 1,0, který odpovídá počtu obyvatel v obcích do 1 000 obyvatel. Obecně závaznou vyhláškou stanovenou jinou úpravu výše koeficientu obec Radim nemá.

Mírně se zvýšil i příjem z místních daní a poplatků, který v roce 2019 činil 227 tis. Kč, avšak jeho podíl tvořil jen 2,9 % celkových daňových příjmů. V této hodnotě byly zahrnuty příjmy z poplatku ze svozu odpadů (173 tis. Kč), poplatku ze psa (6,8 tis. Kč), poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt (2,2 tis. Kč) a poplatku z ubytovací kapacity (0,9 tis. Kč). Zbylou část tvořily příjmy z daně z hazardních her (42,7 tis. Kč) a správních poplatků (1,4 tis. Kč). Oproti roku 2010 výše místních poplatků vzrostla o 55 tis. Kč (nárůst o 32 %).

Poplatky za svoz odpadů a poplatek ze psa má obec Radim stanovené obecně závaznou vyhláškou, přičemž výše poplatků od 1. 1. 2020 činí u odpadů 500 Kč (dříve 410 Kč) za osobu a za psa 100 Kč za jednoho. Sazba poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt činí již od roku 2014 za osobu a každý i započatý den pobytu 5 Kč.

Podíl příjmů z daní a poplatků, ale i z majetkových daní se během sledovaného období nepatrně snižoval. Oproti tomu podíl příjmů z daní z příjmů a ze zboží každoročně mírně rostl.

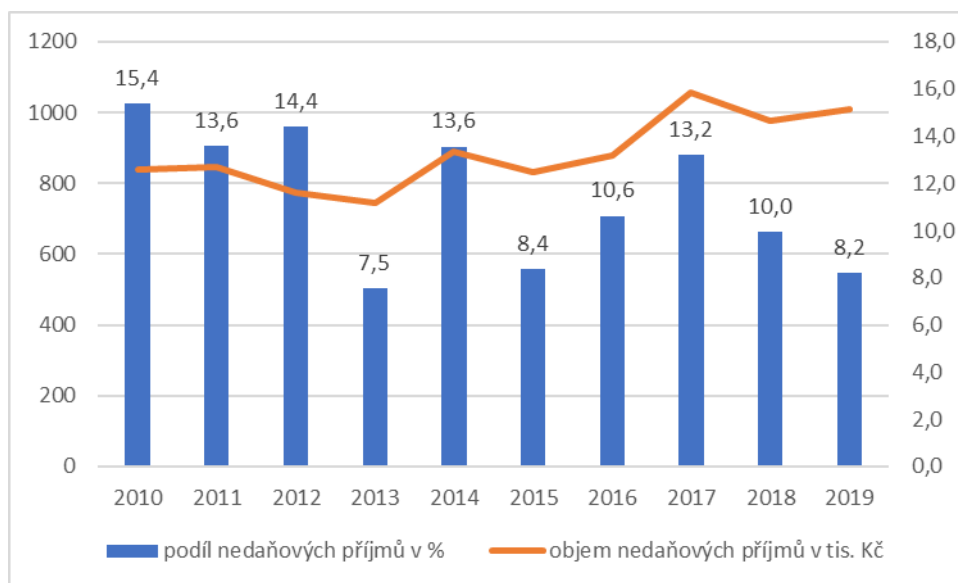
Přestože se podíl daňových příjmů na celkových příjmech v posledních dvou letech snižoval, zůstávají daňové příjmy dlouhodobě nejdůležitějším zdrojem financování rozpočtu obce. Pro obec je u daňových příjmů velice podstatné, že tyto příjmy nejsou účelově vázány a obec si jako územní samosprávný celek může rozhodnout o jejich užití.

4.2.2 Analýza nedaňových a kapitálových příjmů

Nedaňové příjmy, které určitým způsobem souvisí s hospodářskou činností obce a zahrnují jednak příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, příjmy z vlastní správní činnosti, pokuty, tak případně příjmy z mimorozpočtových fondů, ze sdružování finančních prostředků, ze sbírek a darů tvořily po celé sledované období stabilní příjem obce, který představoval přibližně desetinu celkových příjmů.

Nejvyšší celkový objem nedaňových příjmů byl vykázán v roce 2019, a to 1 009 tis. Kč. Naopak nejnižší nedaňové příjmy měla obec v roce 2013, a to jen 746 tis. Kč. Podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech byl nejvyšší v prvním sledovaném roce 2010, kdy činil 15,4 % všech příjmů obce. Nejnižší podíl nedaňových příjmů (7,5 %) na celkových příjmech byl v roce 2013. V roce 2019 vzrostl objem nedaňových příjmů oproti roku 2010 o 170 tis. Kč, což byl nárůst o 20,3 %. Oproti předchozímu roku 2018 vzrostly nedaňové příjmy o 33 tis. Kč (zvýšení o 3,4 %).

Graf 9 Úroveň nedaňových příjmů

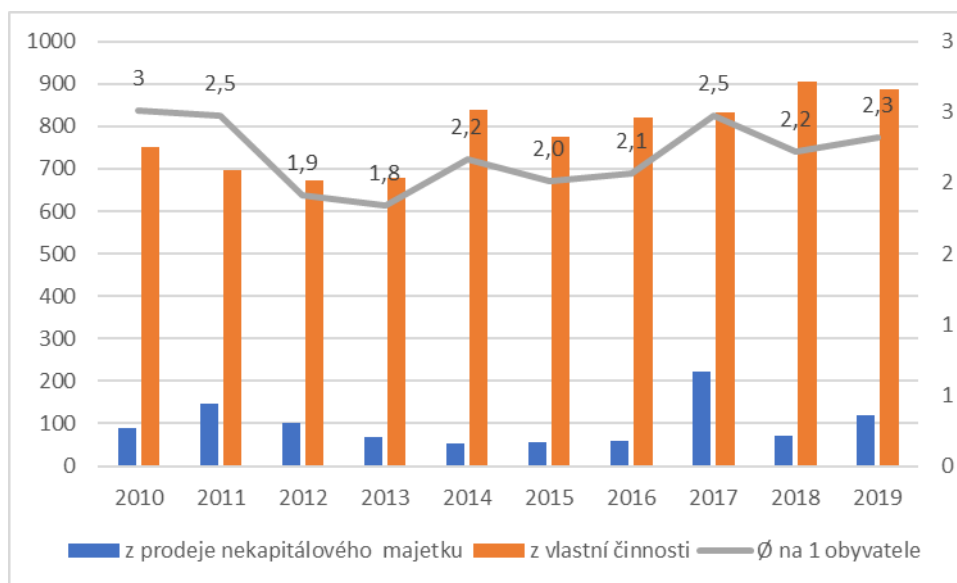
Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. Monitor státní pokladny [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Nedaňové příjmy obce Radim zahrnovaly příjmy z vlastní činnosti a dále příjmy z prodeje kapitálového majetku. Graf 10 zobrazuje vývoj nedaňových příjmů, z něhož je zřejmé, že po celé období největší část nedaňových příjmů tvořily příjmy z vlastní činnosti, které měla obec z příjmů z poskytování služeb a z příjmů z pronájmu zahrnující i příjmy

z bytového hospodářství. Nejvyšší nedaňové příjmy z vlastní činnosti ve výši 906 tis. Kč měla obec v roce 2018.

Průměrné nedaňové příjmy na obyvatele obce Radim v prvním roce činily 3 tis. Kč, v dalších letech byla jejich výše nižší a v posledním roce sledovaného období byly jen 2,3 tis. Kč, což je snížení o 700 Kč (o 23,3 %).

Graf 10 Vývoj nedaňových příjmů (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. Monitor státní pokladny [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Nepříliš významnou skupinou nedaňových příjmů obce Radim byly příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy zahrnující nekapitálové příspěvky, náhrady pojišťoven, přijaté soukromé neinvestiční dary. Jak ukazuje tabulka 5, většinu nedaňových příjmů tvořily příjmy z vlastní činnosti, jejichž podíl byl výrazně vyšší než příjem z prodeje nekapitálového majetku.

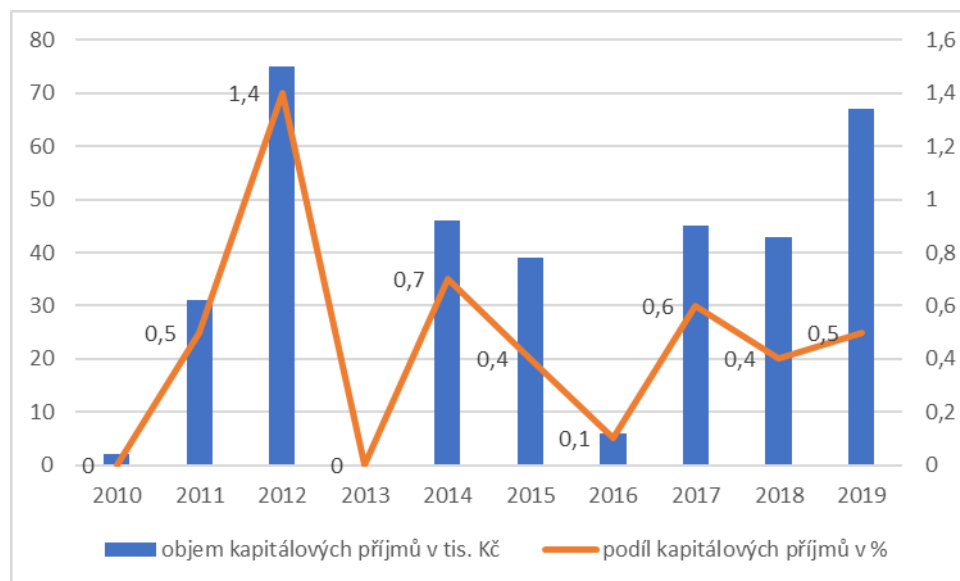
Tabulka 5 Struktura nedaňových příjmů (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
z prodeje nekapitálového majetku	10,6	17,4	13,0	9,0	5,8	6,7	6,8	21,0	7,2	12,0
z vlastní činnosti	89,4	82,6	87,0	91,0	94,2	93,3	93,2	79,0	92,8	88,0
<i>nedaňové příjmy celkem</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. Monitor státní pokladny [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Nejvyšší příjem z prodeje nekapitálového majetku měla obec v roce 2017, kdy výše přijatých nekapitálových příspěvků a náhrad činila 222 tis. Kč, což představovalo 21 % nedaňových příjmů. Oproti nedaňovým příjmům, které zahrnují příjmy z prodeje nekapitálového majetku, jsou kapitálové příjmy tvořeny příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a jsou svým charakterem jednorázové. Obvykle z časového hlediska nemívají pravidelný charakter. Kapitálové příjmy obce Radim zahrnovaly příjmy z prodeje nemovitostí či pozemků a po celé sledované období tvořily zcela nejmenší část z celkových příjmů obecního rozpočtu. Za celé sledované období 2010–2019 dosáhl jejich objem celkové výše 354 tis. Kč. Největší částku 75 tis. Kč obec získala v roce 2012. Jak vyplývá z grafu 11, tento příjem za prodej pozemku, nemovitosti a ostatního hmotného majetku představoval 1,4 % celkových příjmů obecního rozpočtu. Průměrná výše kapitálových příjmů na jednoho obyvatele dosáhla nejvíce 185 Kč v roce 2012, přičemž například v roce 2013 obec neměla žádné kapitálové příjmy a v roce 2019 příjem na obyvatele činil 154 Kč.

Graf 11 Úroveň kapitálových příjmů

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. Monitor státní pokladny [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

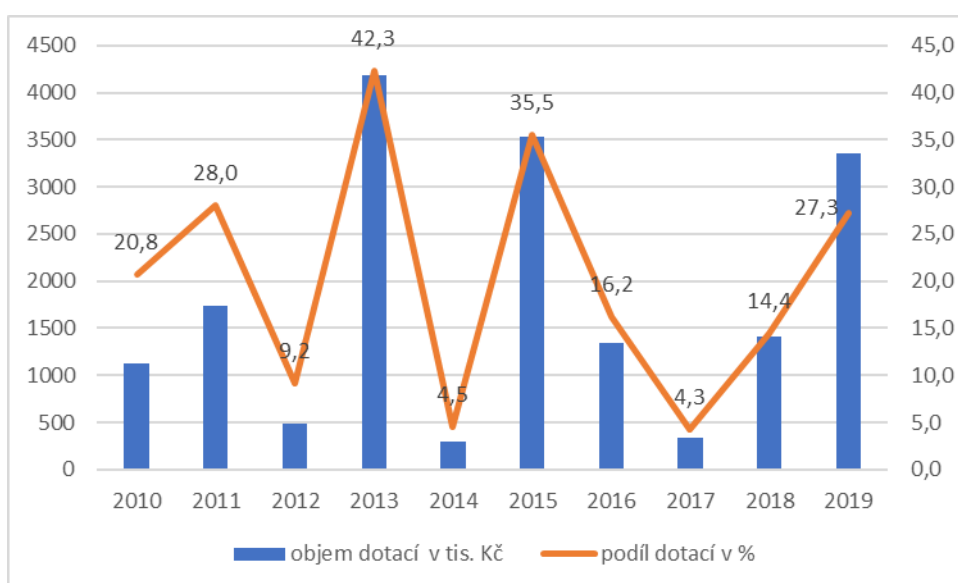
4.2.3 Analýza dotačních příjmů

Dotace jsou po daňových příjmech druhou nejvýznamnější položkou obecního rozpočtu. Dotace jsou poskytovány jako nárokové, například na výkon státní správy, nebo jen na určitý účel, resp. bez nároku, kdy na jejich poskytnutí není právní nárok. Obec

Radim není obcí s rozšířenou působností ani pověřeným obecním úřadem. Nevykonává ani žádné činnosti státní správy, proto příspěvek na výkon státní správy nedostává. Přijaté nárokové transfery tak představovaly především neinvestiční dotace na výdaje spojené s volbami či aktivní politikou zaměstnanosti. Oproti tomu nenárokové účelově vázané většinou investiční dotace jsou poskytovány na základě programů, o které obec žádá. Pomáhají obcím zejména snižovat náklady spojené s modernizací a rozšiřováním obecní infrastruktury a přispívají k rozvoji obce. Jejich výše je však velmi proměnlivá, a tudíž úroveň v jednotlivých letech značně kolísala.

Přijaté dotace tvořily po větší část sledovaného období významný příjem obce Radim. Jejich celkový objem za období let 2010–2019 činil 17 836 tis. Kč, přičemž více než polovinu (51,2 %) tvořily investiční dotace. Nejvíce investičních prostředků v celkové výši 8 449 tis. Kč (92 %) získala obec Radim v letech 2013, 2015 a 2019 z dotačního programu Královéhradeckého kraje v rámci Programu obnovy venkova, a to jednak na vybudování části vodovodu, ale rovněž i na obnovu památky místního charakteru, ze které je nyní knihovna. Z jednotlivých let sledovaného období získala obec nejvíce dotací (4,1 mil. Kč, tj. 42,3 % z celkových příjmů) v roce 2013, kdy třetinu (1,3 mil. Kč) tvořily neinvestiční transfery ze státních fondů (924 tis. Kč), státního rozpočtu a orgánů státní správy. V poslední sledovaném roce 2019 představoval příjem z dotací téměř třetinu (27,3 %) celkových příjmů obce.

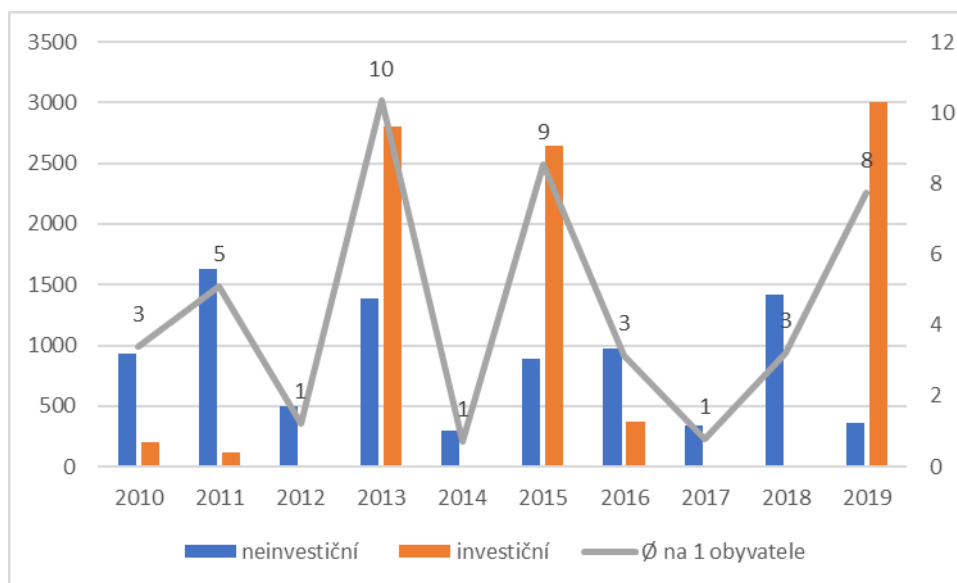
Graf 12 Úroveň přijatých dotací

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. Monitor státní pokladny [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Graf 13 zobrazuje vývoj investičních a neinvestičních dotací ve sledovaných letech. Dále zobrazuje průměrnou výši přijatých dotací na jednoho obyvatele. Nejvyšší výše dotace v průměru na jednoho obyvatele byla zaznamenána v roce 2013, kdy dosáhla 10 333 Kč. Vyšší průměrný příjem z dotací byl i v letech 2015 a 2019, přičemž na tuto skutečnost mělo vliv pokaždé získání investiční dotace.

Graf 13 Vývoj výše přijatých dotací

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. Monitor státní pokladny [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

V tabulce 6 jsou uvedeny podíly investičních a neinvestičních dotací přijatých do rozpočtu obce Radim v letech 2010–2019. Přestože podíl neinvestičních transferů představoval v některých letech 100 % přijatých dotací, z celkového objemu přijatých dotací tvořily neinvestiční transfery menší část, a to i když je obec Radim obdržela pravidelně v každém roce.

Tabulka 6 Struktura přijatých dotací (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
neinvestiční	82,2	93,1	100,0	33,1	100,0	25,0	72,5	100,0	100,0	10,7
investiční	17,8	6,9	0,0	66,9	0,0	75,0	27,5	0,0	0,0	89,3
<i>přijaté dotace celkem</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. Monitor státní pokladny [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

4.3 Analýza výdajů podle druhového třídění

Objem výdajů obce ovlivňuje zásadním způsobem rozvojové možnosti obce a rozsah poskytovaných služeb. Výdaje se odvíjí od velikosti příjmů, rezerv vytvořených v minulosti (v podobě přebytku rozpočtu) a případně od schopnosti obce zvýšit si své příjmy cizími zdroji, především půjčkou či úvěrem. Výdaje obce lze na základě druhového členění rozpočtové skladby třídit na výdaje běžné a kapitálové. Běžné výdaje zahrnují výdaje zejména na nákup služeb, odměny členů zastupitelstev, ale i neinvestiční transfery obcí zřízeným příspěvkovým organizacím. Oproti tomu kapitálové výdaje slouží převážně na financování investičních akcí. Z tabulky 11 je patrné, že nejvyšší objem celkových výdajů měla obec v roce 2014, a to ve výši 12 279 tis. Kč, z nichž většinu (79 %) tvořily kapitálové výdaje. Obec v tomto roce výrazně investovala do akcí, na které získala v předchozím roce investiční dotaci. Částečně tyto akce financovala již dříve přijatým úvěrem. Vyšší podíl kapitálových výdajů (45 %) byl zaznamenán i v roce 2019, ve kterém byla rovněž získána investiční dotace v souvislosti s budováním další etapy vodovodu.

Tabulka 7 Výdaje podle druhového třídění (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
běžné	4 223	3 569	4 232	2 805	2 564	3 727	4 637	3 818	5 424	5 776
kapitálové	2 018	532	1 533	604	9 715	2 346	1 872	2 098	3 137	4 636
<i>výdaje celkem</i>	<i>6 241</i>	<i>4 101</i>	<i>5 765</i>	<i>3 409</i>	<i>12 279</i>	<i>6 704</i>	<i>6 509</i>	<i>5 916</i>	<i>8 560</i>	<i>10 412</i>

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

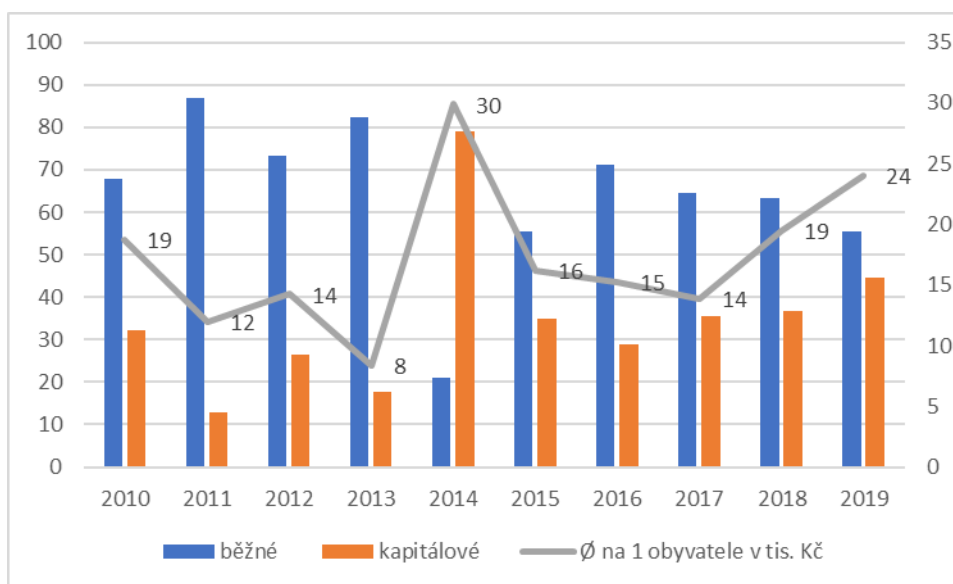
Běžné výdaje tvořily, stejně jako u ostatních obcí, po celé sledované období většinu celkových výdajů obce Radim. Menší část potom připadala na výdaje kapitálové. Výjimkou byl rok 2014, kdy podíl kapitálových výdajů byl výrazně vyšší než podíl výdajů běžných. Běžné výdaje zahrnují především výdaje spojené s neinvestičními nákupy, platy a neinvestičními transfery. Stejně jako v předchozích letech tvořily největší část běžných výdajů obce výdaje na platy a podobné související výdaje (v roce 2019 celkem 1,7 mil. Kč). Dále běžné výdaje tvořily neinvestiční nákupy a výdaje související s opravou a udržováním majetku (1,6 mil. Kč) a rovněž i neinvestiční transfery zřízených příspěvkových organizací, které v roce 2019 činily 0,5 mil. Kč.

Nejvíce prostředků bylo vynaloženo v roce 2014, kdy celkové výdaje činily 12 279 tis. Kč. Z toho největší část (9 715 tis. Kč) činily kapitálové výdaje určené na pořízení

dlouhodobého hmotného majetku (výstavba části vodovodu, rekonstrukce hospody a tělocvičny). Výdaje byly rovněž využity na úhradu úvěru. Vývoj trendu kapitálových výdajů tak po celé sledované období kopíroval trend celkových výdajů. Oproti tomu úroveň běžných výdajů se snažila obec udržovat po celé období na téměř stejné úrovni.

Během sledovaných let docházelo střídavě k růstu a k poklesu běžných i kapitálových výdajů. Vývoj průměrných celkových údajů na obyvatele ukazuje, že nejnižší průměrný výdaj na obyvatele byl zaznamenán v roce 2013, a to ve výši 8 397 Kč. V dalším roce 2014 byl průměrný výdaj na obyvatele ve výši téměř 30 tis. Kč a je zřejmé, že výdaj byl nejvyšší z celého sledovaného období. Tato skutečnost byla spojena s realizací investičních akcí, na které obec získala investiční dotace. Růst průměrných celkových výdajů na obyvatele je vidět i v posledních dvou letech, přičemž tento růst je důsledkem růstu kapitálových výdajů spojených obdobně s realizací investičních dotačních akcí. Běžné výdaje tvořily, stejně jako u ostatních obcí, po celé sledované období většinu celkových výdajů obce Radim. Menší část potom připadala na výdaje kapitálové. Podíl běžných a kapitálových výdajů na celkových výdajích obce Radim a vývoj průměrných celkových výdajů na obyvatele za období 2010–2019 znázorňuje graf 14.

Graf 14 Vývoj výdajů obce Radim podle druhového třídění (v %)

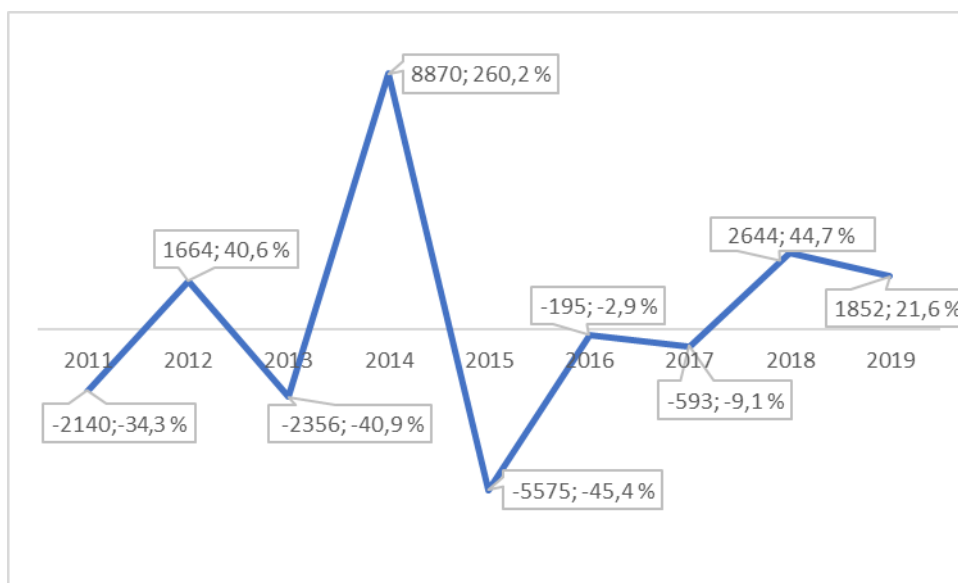
Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Průměrné celkové výdaje na obyvatele obce Radim dosáhly v roce 2019 výše 23 991 Kč a proti předcházejícímu roku se jejich výše meziročně zvýšila o 4 536 Kč, což je

nárůst o 23,3 %. Oproti roku 2010 se průměrné celkové výdaje na obyvatele zvýšily dokonce o 5 305 Kč (o 28,4 % více).

Graf 15 zobrazuje změny úrovně celkových výdajů obce Radim v meziročním srovnání. Oproti prvnímu roku sledovaného období se úroveň celkových výdajů meziročně v roce 2011 snížila o 2 140 tis. Kč (o 34,3 %). V roce 2012 objem celkových výdajů vzrostl meziročně o 1 664 tis. Kč (o 40,6 % více). Avšak v dalším roce celkové výdaje meziročně poklesly o 2 356 tis. Kč (o 40,9 %). V roce 2014 byl zaznamenán zcela nejvyšší meziroční nárůst, a to až o 8 870 tis. Kč, což představovalo nárůst o 260,2 %. Na tuto skutečnost mělo vliv přijetí dotace v předchozím roce a následná realizace investičních akcí. V dalších třech letech meziročně celkové výdaje klesaly. V posledních dvou letech meziročně výdaje rostly, a to jak běžné, tak kapitálové výdaje, které byly posíleny opět o přijaté dotační prostředky. V posledním sledovaném roce 2019 došlo k meziročnímu zvýšení celkových výdajů obce o 1 852 tis. Kč, což představovalo nárůst o 21,6 %.

Graf 15 Meziroční srovnání míry celkových příjmů

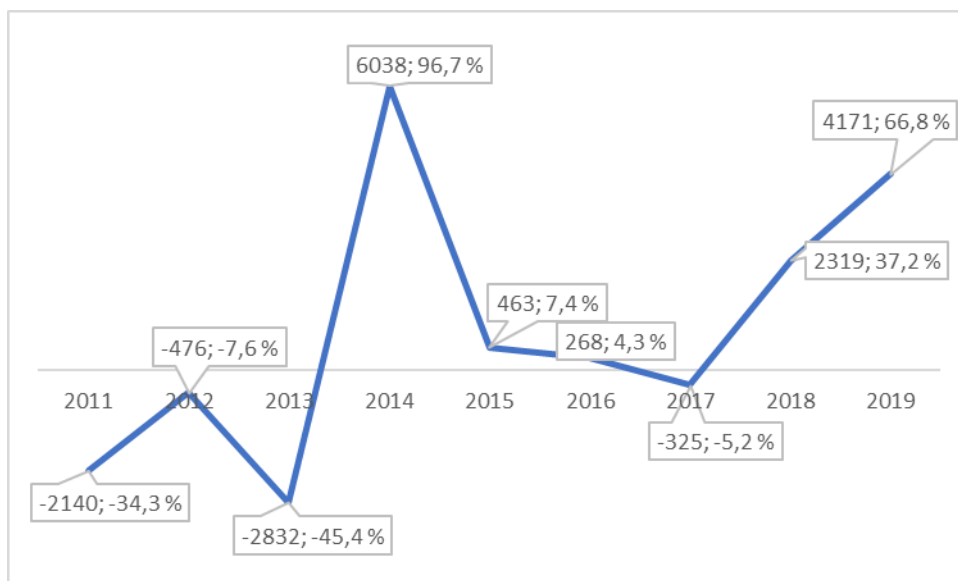

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Vývoj změn celkových výdajů oproti roku 2010 zobrazuje graf 16. Oproti prvnímu roku se celkové výdaje ve druhém roce snížily o 34,3 %. V roce 2012 se jejich úroveň oproti roku 2010 znovu snížila, a to o 476 tis. Kč (o 7,6 %). Pokles pokračoval ještě i v roce 2013, kdy se celkové výdaje snížily oproti roku 2010 o 2 832 tis. Kč (o 45,4 %). V roce 2014 výdaje oproti roku 2010 výrazně vzrostly, a to až o 96,7 %. Růst výdajů byl

zapříčiněn vynaložením kapitálových výdajů na investiční akce, které byly financovány prostřednictvím dotací a úvěru v předchozím roce. V následujících letech úroveň výdajů byla na přibližně stejné výši jako v roce 2010, k výraznějšímu nárůstu výdajů došlo až v roce 2018, kdy se jejich výše oproti roku 2010 zvýšila o 37,2 % a v roce 2019 dokonce o 66,8 %. K tomuto nárůstu vedlo navýšení kapitálových výdajů spojených opět s realizací investičních akcí. Kapitálové výdaje v roce 2019 byly ve výši 4 636 tis. Kč určeny na pořízení dlouhodobého hmotného majetku.

Graf 16 Změna celkových příjmů oproti roku 2010

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

4.4 Analýza výdajů podle odvětvového třídění

Strukturu výdajů obce do určité míry ovlivňuje nejen vývoj v minulosti, ale především ekonomická síla obce včetně priorit volených představitelů, přičemž svou roli hraje i velikost obce. Čím je obec větší, tím má i vyšší rozpočtové příjmy (nejen absolutně, ale většinou i v přepočtu na obyvatele) a rozmanitější strukturu výdajů. Obecní výdaje podle odvětvového hlediska jsou členěny podle druhu činností, na které se výdaje vynakládají, nebo zaměření právního subjektu, jemuž jsou poskytovány finanční prostředky za účelem podpory.

Obec Radim v období let 2010–2019 vynaložila výdaje v celkové výši 69,8 mil. Kč celkem do šesti oblastí. Z toho v oblasti sociální věci a politika zaměstnanosti byly

vynaloženy prostředky jen v roce 2016, a to 2 tis. Kč. Do oblasti zemědělství, lesní hospodářství a rybářství jen 4 tis. Kč v roce 2019. Oblast bezpečnost státu a právní ochrana vykazovala kromě roku 2018 pravidelné výdaje pohybující se v průměru kolem 34 tis. Kč ročně. Největší část výdajů zahrnovala výdaje do oblasti služby pro obyvatelstvo, které tvořily za celé sledované období celkem 38 mil. Kč. Podíl těchto výdajů byl tak kromě roku 2019 zcela nejvyšší. Zahrnují zejména výdaje na předškolní a základní vzdělávání. Druhou oblastí s celkovými nejvyššími výdaji byla oblast průmyslu a ostatní odvětví hospodářství, do které bylo ve sledovaných letech celkově vynaloženo celkem 20 mil. Kč. Uvedené výdaje zahrnovaly zejména výdaje související s investicemi jako například budování vodovodu, které obec spolufinancovala pomocí dotací. Nárůst těchto výdajů je vidět zejména v letech 2014, 2015, 2018 a 2019. V posledním roce výdaje spojené s budováním vodovodu tvořily dokonce více než polovinu (54,12 %) celkových výdajů obce. Struktura výdajů podle nejvýznamnějších odvětví je zobrazena v tabulce 8. Z údajů je patrné, že oproti skupinám 2 a 3, jejichž výše je závislá od realizace investičních akcí třeba i částečně financovaných z dotací, podíl výdajů skupiny 6 všeobecná veřejná správa a služby po celé sledované období nijak výrazně neklesal ani nerostl. Naopak podíl výdajů na výkon samosprávy a odměn zastupitelů na celkových výdajích se během posledních let spíše snižoval, a dokonce v roce 2019 byl o více než polovinu menší oproti roku 2010.

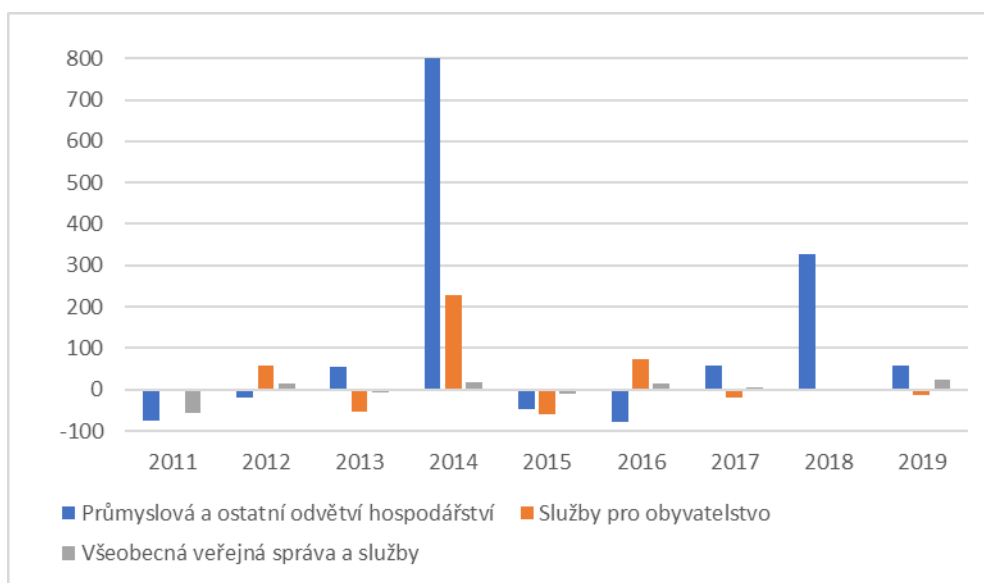
Tabulka 8 Struktura výdajů podle nejvýznamnějších odvětví (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skupina 2 Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	24,58	9,24	5,22	13,76	36,33	34,49	8,02	14,05	41,61	54,12
Skupina 3 Služby pro obyvatelstvo	46,10	70,08	78,51	60,46	55,20	41,92	75,34	66,87	45,44	31,95
Skupina 6 Všeobecná veřejná správa a služby	28,84	19,51	15,78	24,93	8,23	13,75	16,15	18,58	12,96	13,11

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Výdaje ve skupině 2 Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství v roce 2010 činily 1 534 tis. Kč. V dalším roce meziročně poklesly o 75,3 % a následně v roce 2012 meziročně poklesly o 20,6 %. Objem těchto výdajů v roce 2013 meziročně vzrostl o 56 %. Největší nárůst byl vidět v roce 2014, kdy výdaje meziročně vzrostly o 851 %, což bylo o 3 992 tis. Kč více než v předchozím roce. Poté výdaje meziročně klesaly. Růst začaly zase až od roku 2017, přičemž výrazný meziroční nárůst nastal v roce 2018, kdy výdaje vzrostly o 329 %, tj. o 2 731 tis. Kč více než v roce 2017.

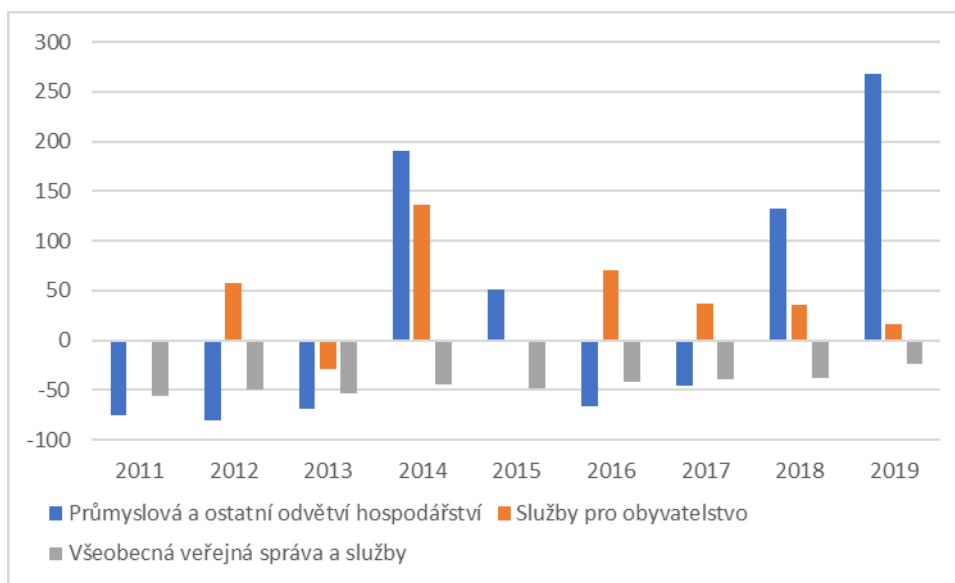
Graf 17 Meziroční změna nejdůležitějších odvětvových výdajů (v %)

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Graf 18 zobrazuje vývoj nejdůležitějších odvětvových výdajů oproti roku 2010. Při pohledu na grafické znázornění, je zřejmé, že ve skupině výdajů všeobecná veřejná správa oproti roku 2010 docházelo v každém dalším roce k poklesu. Výdaje dalších dvou skupin vzrostly oproti roku 2010 zejména v roce 2014, 2018 a 2019. Ojedinele také byly vyšší v roce 2012, 2016 a 2017 u skupiny výdajů služby pro obyvatelstvo, což bylo způsobeno vyššími výdaji na předškolní a základní vzdělávání. Nejvýraznější změna oproti roku 2010 byla zaznamenána v roce 2014, ve kterém byly vynaloženy výdaje spojené s rozšířením prostor pro další výuku v základní škole, dále byla provedena obnova venkovského domu na společenské centrum a byla dokončena první etapa vodovodu.

Graf 18 Změna nejdůležitějších odvětvových výdajů k roku 2010 (v %)

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

4.5 Analýza poměrových ukazatelů

V rámci analýzy poměrových ukazatelů bude finanční analýza soustředěna na ukazatele zadluženosti a likvidity, které mohou nejvíce ukázat stav finančního zdraví obce Radim. K určení těchto ukazatelů budou použita data z vybraných položek Rozvahy za sledované období 2010–2019, ze kterých budou dílčí ukazatele následně vypočítány. Hodnoty účetních ukazatelů jsou počítány z údajů k poslednímu dni příslušného roku, výjimkou je poslední rok, kde jsou k dispozici jen data k 30. 9. K určení těchto poměrových ukazatelů byly vybrány položky Rozvahy uvedené v tabulce 9.

Tabulka 9 Vybrané položky Rozvahy k 31. 12. (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Aktiva celkem	48782	42250	60557	66274	71434	78211	79648	81061	84850	90005
Oběžná aktiva	2867	3765	3429	8291	3338	7090	6393	6465	7417	9176
Krátkodobé pohledávky	1722	811	1460	847	2889	3519	1887	984	693	682
Krátkodobý finanční majetek	665	2143	1008	6641	71	3111	4032	5476	6719	8489
Vlastní kapitál	42386	36930	45408	48313	53797	60121	62716	66097	68811	70624
Cizí zdroje a PNFV	6358	5284	5271	65	6230	5700	3086	952	889	4107

* v době zpracování byly dostupné údaje pouze k 30.9.2019

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

4.5.1 Zadluženost

Prvním hodnotícím ukazatelem hospodaření obce je zadluženost. Výpočet bude proveden u dvou ukazatelů, a to celkové zadluženosti, která dává do poměru aktiva a cizí zdroje a míry zadluženosti, která poměřuje vlastní kapitál a cizí zdroje. Ukazatele zadluženosti hodnotí obec z hlediska celkové zadluženosti. Na základě podílu účetních ukazatelů budou provedeny výpočty. Míra zadlužení by přitom neměla překročit výši 25 %.

Tabulka 10 Ukazatele zadluženosti (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Celková zadluženost	7,03	9,03	7,56	10,12	8,33	6,76	3,50	1,17	1,28	4,56
Míra zadluženosti	14,07	12,29	9,88	13,64	10,93	8,66	4,38	1,44	1,29	5,82

* v době zpracování byly dostupné údaje pouze k 30.9.2019

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Z výsledků uvedených v tabulce 10 lze pozorovat, že nejvyšší hodnoty celkové zadluženosti bylo dosaženo v roce 2013, a to 10,12 %, kdy obec přijala na předfinancování akce úvěr od České spořitelny. Nejvyšší míra zadlužení obce byla zaznamenána v roce 2010, a to 14,07 %. První ukazatel vypovídá o tom, že celková aktiva byla z 10,12 % kryta cizími zdroji. Druhý ukazatel ukazuje, že vlastní kapitál obce byl zadlužen z 14,07 %. U obou ukazatelů dochází od roku 2014 ke snižování a přibližování jejich hodnot až do roku 2018, kdy celková zadluženost obce činila 1,28 % a míra zadlužení 1,29 %. V posledním sledovaném roce oba ukazatele zadluženosti vzrostly. Celková zadluženost na 4,56 % a míra zadluženosti na 5,82 %. Z výsledků je však zřejmé, že hodnoty obou ukazatelů jsou spíše na nízké úrovni, ani v jednom roce nebyla míra zadlužení obce Radim vyšší než 25 %, což ukazuje na to, že si obec dlouhodobě udržuje velice nízkou míru zadluženosti. Nejvyšší možná míra zadluženosti, jenž zachycuje míru zadlužení majetku obce, byla zaznamenána v roce 2013, a to 10,12 %. Uvedená skutečnost byla zapříčiněna čerpáním úvěru na financování investičních akcí, na které byly částečně poskytnuty investiční dotace. V následujících letech již každoročně docházelo ke snižování zadluženosti. Úvěr od České spořitelny ve výši 5 mil. Kč byl zcela splacen v roce 2017. Lze konstatovat, že za celé sledované období vykazovala obec velice nízkou míru zadluženosti, což znamená, že má jen velmi malý podíl aktiv (v průměru jen 6 %) kryt cizími zdroji. Zadluženost obce je počítána ze zůstatků na účtech 281, 282, 283, 289, 322,

326, 362, 451, 452, 453, 456, 457 v účetním výkaze Rozvaha. Na základě součtu ukazatelů z finančních výkazů FIN 2-12 M (úroky a uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků) lze vypočítat ukazatel dluhová služba. V procentním vyjádření jde o podíl ukazatele dluhové služby na celkových příjmech obce.

Tabulka 11 Ukazatele dluhové služby

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Dluhová služba celkem v tis. Kč	602	777	868	932	908	888	871	657	0	0
Ukazatel dluhové služby v %	11,03	12,49	16,14	9,43	13,85	8,92	10,52	8,22	0	0

* v době zpracování byly dostupné údaje pouze k 30.9.2019

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01].

Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Použitím cizích zdrojů ve struktuře kapitálu dochází i ke zvyšování rentability vlastního kapitálu. V prvních třech sledovaných letech byla hodnota vyšší než 1 a míra zadlužení tak dosahovala v průměru 6 %. Po celé sledované období disponovala obec více vlastním kapitálem než cizím. Dokonce od roku 2017 se hodnota míry zadluženosti blíží k hodnotě 1 a zadluženost v dalších letech již není žádná. Obec již nemá žádné zadlužení, disponuje jen svým vlastním kapitálem. Z výsledků v tabulce 11 je vidět, že obec Radim v posledních dvou letech nemá žádné dluhy, když úvěr od České spořitelny byl ke konci roku 2017 zcela uhrazen. Podíl dluhu k průměru příjmu, které představuje pravidlo rozpočtové odpovědnosti, nebylo ve sledovaném období porušeno v žádném roce.

4.5.2 Likvidita

Druhým hodnotícím ukazatelem hospodaření obce Radim bude likvidita. Likvidita má tři stupně, obecně likvidita vyjadřuje schopnost uhrazovat své závazky včas. Výpočet běžné likvidity zobrazuje, kolikrát oběžná aktiva převyšují krátkodobé závazky, údaje jsou vzaty z účetních výkazů Rozvahy. Pokud by byl výsledek nižší než 1, lze hovořit o tom, že hrozí likvidační tíseň, neboť to naznačuje, že obec není schopna splatit své krátkodobé závazky a dostává se do platební neschopnosti. Překročení hraničních hodnot však pouze indikuje možné riziko hospodářských problémů, ale nutně neznamená, že je obec v tíživé finanční situaci. Tabulka 12 uvádí hodnoty všech tří stupňů ukazatelů likvidity na základě účetních ukazatelů z výkazů Rozvahy obce Radim.

Tabulka 12 Ukazatele likvidity

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Hotovostní likvidita	0,44	2,87	2,28	11,24	0,10	5,11	2,25	9,52	7,56	7,67
Pohotová likvidita	1,56	3,95	5,58	12,16	4,04	10,89	3,30	11,23	8,34	8,28
Běžná likvidita	1,88	5,04	7,76	14,03	4,56	11,64	3,57	11,24	8,34	8,29

* v době zpracování byly dostupné údaje pouze k 30.9.2019

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01].

Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika).

Vzhledem k tomu, že obec vykazuje jen minimální zásoby, dosahovaly hodnoty běžné a pohotové likvidity téměř identických hodnot. Z tohoto důvodu budou porovnávány výsledky ukazatele hotovostní a běžné likvidity. V roce 2010 činila běžná likvidita 1,88 a hotovostní 0,44. Uvedené výsledky vypovídají o tom, že obec měla nízké zásoby peněžních prostředků a pokud by se hodnota běžné likvidity přiblížila ještě více k hodnotě 1 a méně, mohlo by to znamenat, že by mohlo dojít k platební neschopnosti obce. V roce 2010 přijala obec úvěr od České spořitelny a zároveň rozhodnutí o přiznání dotace, která byla vyplacena ex-post po realizaci akce v roce 2013, tudíž platební neschopnost obce nehrozila. Tato skutečnost se projevila nárůstem hodnot likvidity, kdy v roce 2013 dosáhla hodnota hotovostní likvidity 11,24 a oběžná likvidita dokonce 14,03. Bylo to způsobeno zvýšením oběžných aktiv oproti předchozím rokům a snížením krátkodobých závazků, což vypovídá o stabilizaci a schopnosti obce dostát svým krátkodobým závazkům. Výrazněji lepších hodnot ukazatele likvidity dosahovaly zejména v posledních letech, v roce 2019 běžná likvidita 8,29 a hotovostní likvidita 7,67, což ukazuje, že obec zvýšilo množství finančních prostředků a pohledávek, a snížilo krátkodobé závazky.

Z výsledků v tabulce 12 je zřejmé, že obec Radim po celé sledované období byla velmi likvidní, závazky obce jsou několikrát nižší, než výše oběžného majetku. Jak ukazatel okamžité likvidity, tak ukazatel celkové likvidity dosahovaly po celé období zcela adekvátní doporučené hodnoty, přičemž byly spíše při dolní doporučené hranici.

4.6 Analýza hospodaření obce

Údaje o hospodaření obce jsou převzaty z Výkazu zisku a ztráty. V případě obce Radim, která představuje organizaci veřejného sektoru, se jedná o organizaci, jejíž smyslem není tvorba zisku, nýbrž poskytování veřejných statků a veřejných služeb daňovým poplatníkům. Údaje v tabulce 13 poskytují přehled nákladů a výnosů. Z těchto údajů je zřejmé, že během celého sledovaného období měla obec Radim v každém roce

výsledek hospodaření v podobě přebytku. Nejlepší hospodářský výsledek měla obec Radim v letech 2017–2018, kdy hospodaření obce skončilo přebytkem ve výši 3 374 tis. Kč, resp. 3 364 tis. Kč.

Tabulka 13 Přehled hospodaření obce (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Náklady	4095	3431	4839	3381	3155	4035	5644	4848	5874	4856
Výnosy	4901	5826	6372	6145	6469	7049	8147	8222	9238	6670
Výsledek hospodaření	806	2395	1533	2764	3313	3014	2503	3374	3364	1813

* v době zpracování byly dostupné údaje pouze k 30.9.2019

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01].

Dostupné z www: <https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika>.

Uvedená skutečnost naznačuje dobrou schopnost této obce získávat a efektivně využívat zdroje nezbytné pro zajištění své činnosti. Výnosem v případě obce je zvýšení využitelnosti jejího majetku pro svou činnost, ke které dochází zejména na základě vyměření daní, poplatků či pokut, získání dotací, podpor nebo grantů a spíše v menší míře i podnikatelskou činností (pronájem nemovitostí). Tyto skutečnosti představují pro obec získané zdroje, které musí být efektivně a účelně vynakládány za účelem zvýšení kvality či rozsahu veřejných statků či veřejných služeb, které poskytují svým obyvatelům. Výnosy představují zejména výnosy z činností, finanční výnosy, výnosy z transferů a výnosy ze sdílených daní a poplatků.

Tabulka 14 Struktura výnosů (v tis. Kč)

	Výnosy z činností	Finanční výnosy	Výnosy z transferů	Výnosy ze sdílených daní a poplatků	Výnosy celkem*
2010	888,00	14,00	660,00	3 339,00	4 901,00
2011	972,23	11,21	1 435,74	3 407,13	5 826,31
2012	1 173,66	33,70	1 321,61	3 842,13	6 371,10
2013	912,93	5,89	445,00	4 781,00	6 144,82
2014	987,10	2,59	353,53	5 125,32	6 468,54
2015	1 066,82	0,11	639,43	5 342,41	7 048,77
2016	1 039,84	0,25	1 250,73	5 855,85	8 146,67
2017	1 236,77	0,09	645,39	6 339,55	8 221,80
2018	1 238,53	0,00	829,94	7 169,79	9 238,26
2019	762,25	0,89	271,21	5 635,20	6 669,55

* v době zpracování byly dostupné údaje pouze k 30.9.2019

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01].

Dostupné z www: <https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/charakteristika>.

Jak je zřejmé z tabulky 14, největší část výnosů tvořily výnosy ze sdílených daní a poplatků, které byly nejvyšší zejména v letech 2017-2018, kdy dosáhly výše 8 221 tis. Kč, resp. 9 238 tis. Kč. Uvedená skutečnost výrazně ovlivnila výsledek hospodaření obce, takže v těchto letech měla obec Radim nejvyšší výsledek hospodaření.

Druhou významnou skupinu výnosů tvoří výnosy z činnosti, které představují výnosy z prodeje vlastních výrobků, z prodeje služeb, z prodaného zboží, ze správních poplatků, z místních poplatků a z prodeje pozemků. Výnosy z transferů zahrnují výnosy z nároků na prostředky státního rozpočtu, územních rozpočtů a vybraných vládních institucí. Nejmenší část výnosů je z finančních výnosů jako například z prodeje cenných papírů a podílů nebo z úroků.

4.6.1 Hospodaření příspěvkové organizace

Obec Radim má zřízenou jednu příspěvkovou organizaci. Jedná se o Základní školu a mateřskou školu Radim, kterou podle údajů z Výroční zprávy školy navštěvovalo ve školním roce 2018/2019 celkem 57 žáků (oproti předchozímu roku o 1 žáka méně). Z tohoto počtu chodilo do mateřské školy 19 dětí. Základní škola poskytovala výuku až do 5. ročníku celkem 38 žákům.¹¹¹ V případě organizace Základní školy a mateřské školy Radim, která je příspěvkovou organizací obce Radim, je zřejmé z přehledu nákladů a výnosů, že během celého sledovaného období byl převážně výsledkem hospodaření za příslušný rok přebytek. Hospodaření školy bylo ve sledovaných letech téměř vždy vyrovnané. Výjimkou byly roky 2013–2015, kdy hospodaření školy skončilo schodkem.

Tabulka 15 Přehled hospodaření příspěvkové organizace (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Náklady	2 533	3 348	3 484	3 726	3 529	4 057	3 555	4 085	4 690	3 758
Výnosy	2 545	3 348	3 576	3 628	3 501	4 008	3 719	4 155	4 692	4 336
Výsledek hospodaření	12	0	92	-98	-28	-49	164	70	2	578
Příspěvek obce	640	1 776	1 017	549	743	964	605	478	1 262	556

* v době zpracování byly dostupné údaje pouze k 30.9.2019

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/70999864/prehled?rad=t&obdobi=1312](https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/70999864/prehled?rad=t&obdobi=1312).
Zdroj: vlastní zpracování

¹¹¹ ZŠ Radim. *Výroční zprávy* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z [www: https://www.zsradim.cz/skola/vyrocní-zpravy/](https://www.zsradim.cz/skola/vyrocní-zpravy/).

Základní škola a mateřská škola Radim je malá rodinná škola, která má i školní družinu a školní jídelnu. Náklady na celý provoz se odráží od počtu dětí, které školu navštěvují, přičemž výraznou pomoc na úhradu nákladů na provoz představují příspěvky obce na předškolní a základní vzdělávání. Výše příspěvků obce na předškolní a základní vzdělávání se pohybovala ve sledovaném období v průměru kolem 854 tis. Kč ročně, přičemž zcela nejvyšší příspěvek obec poskytla v roce 2011, a to ve výši 1 776 tis. Kč. Výše příspěvku zahrnovala výdaje určené na rekonstrukci školy, resp. rozšíření učeben a uvedený výdaj představoval pro obec Radim téměř polovinu (43,2 %) svých celkových výdajů. Ve škole došlo za poslední roky k několika podstatným změnám. Do školního roku 2009/2010 se v jedné třídě školy vzdělávali pouze žáci 1. – 3. ročníku. Další školní rok již i žáci 4. ročníku a od dalšího školního roku je škola rozšířena na dvě třídy a vzdělávají se zde i žáci 5. ročníku.

4.7 Souhrnné hodnocení

Obec Radim se počtem obyvatel řadí k malým obcím. Počet obyvatel během sledovaných let 2010–2019 vzrostl o 30 %. Obec Radim při sestavování rozpočtu prioritně uvažuje o sestavení vyrovnaného rozpočtu bez použití úvěrových prostředků.

Hlavní zdroj financování obce Radim představovaly daňové příjmy, jejich výše i podíl byly v jednotlivých letech vždy nejvyšší a tvořily minimálně polovinu z celkových příjmů. Od roku 2013 průměrná částka daňových příjmů na jednoho obyvatele obce každoročně rostla a v roce 2019 dosáhla 18 164 Kč, což bylo o 7 739 Kč více než v roce 2010. Největší vliv na úroveň výše daňových příjmů obecního rozpočtu měly po celé sledované období především příjmy z daní příjmů fyzických a právnických osob a příjmy z daní ze zboží. Přestože se podíl daňových příjmů na celkových příjmech v posledních dvou letech snižoval, zůstávají daňové příjmy dlouhodobě nejdůležitějším zdrojem financování rozpočtů obce.

Dotace tvořily po daňových příjmech druhou nejvýznamnější položku obecního rozpočtu. Jejich celkový objem za období let 2010–2019 činil 17 836 tis. Kč, přičemž více než polovinu (51,2 %) tvořily investiční dotace. Nejvíce investičních prostředků v celkové výši 8 449 tis. Kč (92 %) získala obec Radim v letech 2013, 2015 a 2019 z dotačního programu Královéhradeckého kraje. V roce 2019 představoval příjem z dotací téměř třetinu (27,3 %) celkových příjmů obce.

Nedaňové příjmy, které souvisí s hospodářskou činností obce, představovaly po celé sledované období stabilní příjem obce, který činil přibližně desetinu celkových příjmů. Kapitálové příjmy tvořily zcela nejmenší část z celkových příjmů obecního rozpočtu. Zahrnovaly příjmy z prodeje nemovitostí či pozemků a za celé sledované období 2010–2019 dosáhl jejich objem celkové výše 354 tis. Kč.

Běžné výdaje tvořily, stejně jako u ostatních obcí, po celé sledované období většinu celkových výdajů obce Radim. Menší část potom připadala na výdaje kapitálové. Výjimkou byl rok 2014, kdy obec vykázala nejvyšší objem celkových výdajů, a to ve výši 12 279 tis. Kč, z nichž většinu (79 %) tvořily kapitálové výdaje. Obec v tomto roce výrazně investovala do akcí, na které získala v předchozím roce investiční dotaci. Částečně tyto akce financovala již dříve přijatým úvěrem. Výše celkových výdajů se v roce 2019 oproti roku 2010 zvýšila o 66,8 %. Nárůst výdajů souvisel s růstem kapitálových výdajů na realizaci investičních akcí. Úroveň běžných výdajů se snažila obec udržovat po celé období na téměř stejné úrovni. Průměrné celkové výdaje na obyvatele obce Radim dosáhly v roce 2019 výše 23 991 Kč a proti předcházejícímu roku se jejich výše meziročně zvýšila o 4 536 Kč, což je nárůst o 23,3 %. Oproti roku 2010 se průměrné celkové výdaje na obyvatele zvýšily dokonce o 5 305 Kč (o 28,4 % více).

Největší část výdajů zahrnovaly výdaje do oblasti služby pro obyvatelstvo, které tvořily za celé sledované období celkem 38 mil. Kč a nejvyšší podíl (78,6 %) byl zaznamenán v roce 2014. Kromě výdajů na předškolní a základní vzdělávání zahrnovaly výdaje na péči o vzhled obce a na výdaje spojené s odpady, dále výdaje na bydlení, komunální služby a územní rozvoj. Druhou oblastí s celkovými nejvyššími výdaji byla oblast průmyslu a ostatní odvětví hospodářství, do které bylo ve sledovaných letech celkově vynaloženo celkem 20 mil. Kč. Uvedené výdaje zahrnovaly zejména výdaje související s investicemi jako například budování vodovodu, které obec spolufinancovala pomocí dotací. K nárůstu výdajů došlo zejména v letech 2014, 2015, 2018 a 2019. V posledním roce výdaje spojené s budováním vodovodu tvořily dokonce více než polovinu (54,12 %) celkových výdajů obce. Oproti tomu v porovnání s rokem 2010 docházelo u třetí skupiny výdajů všeobecná veřejná správa každoročně k poklesu jejich výše. U skupin služby pro obyvatelstvo a průmysl a ostatní odvětví hospodářství došlo k nejvýraznější změně oproti roku 2010 v roce 2014, ve kterém byly vynaloženy výdaje

spojené s rozšířením prostor pro další výuku v základní škole, dále byla provedena obnova venkovského domu na společenské centrum a byla dokončena první etapa vodovodu.

Obec Radim si dlouhodobě udržovala nízkou míru zadluženosti. Obec měla jen velmi malý podíl aktiv kryt cizími zdroji. Nejvyšší hodnoty celkové zadluženosti bylo dosaženo v roce 2013, a to 10,12 %. Nejvyšší míra zadlužení obce byla zaznamenána v roce 2010, a to 14,07 %. U obou ukazatelů dochází od roku 2014 ke snižování a přibližování jejich hodnot až do roku 2018, kdy celková zadluženost obce činila 1,28 % a míra zadlužení 1,29 %. V posledním sledovaném roce oba ukazatele zadluženosti vzrostly. Celková zadluženost na 4,56 % a míra zadluženosti na 5,82 %. Z výsledků je však zřejmé, že hodnoty obou ukazatelů jsou spíše na nízké úrovni, ani v jednom roce nebyla míra zadlužení obce Radim vyšší než 25 %, což ukazuje na to, že si obec dlouhodobě udržuje velice nízkou míru zadluženosti.

Obec Radim po celé sledované období byla velmi likvidní, závazky obce byly několikrát nižší, než představovala výše oběžného majetku. Jak ukazatel okamžité likvidity, tak ukazatel celkové likvidity dosahovaly po celé období zcela adekvátní doporučené hodnoty, přičemž byly spíše při dolní doporučené hranici. Hodnoty běžné a pohotovostní likvidity byly téměř identické. V prvním roce sledovaného období činila běžná likvidita 1,88 a hotovostní 0,44. Je zřejmé, že obec měla nízké zásoby peněžních prostředků a pokud by se hodnota běžné likvidity přiblížila ještě více k hodnotě 1 a méně, mohlo by to znamenat, že by mohlo dojít k platební neschopnosti obce. V roce 2010 přijala obec úvěr od České spořitelny a zároveň rozhodnutí o přiznání dotace, která byla vyplacena ex-post po realizaci akce v roce 2013, tudíž platební neschopnost obci nehrozila. Tato skutečnost se projevila nárůstem hodnot likvidity, kdy v roce 2013 dosáhla hodnota hotovostní likvidity 11,24 a oběžná likvidita dokonce vystoupala na 14,03. Bylo to způsobeno zvýšením stavu oběžných aktiv oproti předchozím rokům a snížením krátkodobých závazků, což vypovídá o stabilizaci a schopnosti obce dostát svým krátkodobým závazkům. Výrazněji lepších hodnot ukazatele likvidity dosahovaly zejména v roce 2019, kdy činila běžná likvidita 8,29 a hotovostní likvidita 7,67, což ukazuje, že obec navýšila množství finančních prostředků a pohledávek, a snížila krátkodobé závazky.

4.8 Meziobecní srovnání ukazatelů hospodaření

V předchozí části bylo rozebráno finanční hospodaření obce Radim. Vybrané údaje let 2010–2019 budou porovnány s dalšími dvěma obcemi Královéhradeckého kraje, které se nachází v blízkosti ORP Jičín. Pro porovnání s obcí Radim byly vybrány srovnatelně stejné (počtem obyvatel a rozlohou území), dvě další obce: obec Konecchlumí a městys Podhradí.

Tabulka 16 Informativní ukazatele vybraných obcí

	OBEC RADIM	MĚSTYS PODHRADÍ	OBEC KONECCHLUMÍ
Průměrný počet obyvatel	403,8	437,7	383,5
Rozloha v km ²	10,38	10,27	7,19
Počet místních částí	4	5	2
Počet členů zastupitelstva	7*	9	7
Počet příspěvkových organizací	1	0	1

* počet členů zastupitelstva je po odstoupení dvou členů pětičlenné

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů uveřejněných na webových stránkách obcí.

Z tabulky 16 je zřejmé, že obcí s nejvyšším průměrným počtem obyvatel je městys Podhradí, který se skládá z pěti místních částí (Čejkovice, Hlásná Lhota, Šlikova Ves, Podhradí, Vokšice) na území o rozloze 10,27 km². Městys má také nejvíce členů v zastupitelstvu obce. Nejmenší obcí, a to jak rozlohou, tak počtem obyvatelstva, je obec Konecchlumí se svými dvěma místními částmi (Konecchlumí a Kamenice). Vzhledem k tomu, že všechny tři obce mají počet obyvatel do 500, lze je považovat za malé obce. Mezi sebou mají jen nepatrné rozdíly v rozloze obce i počtu obyvatel, tudíž tyto faktory by neměly mít nijak výrazný vliv na množství přidělených daňových příjmů. Dalším faktorem, který by však mohl mít vliv na jiné ukazatele je počet příspěvkových organizací, které mají obce zřízeny. Jedna ze tří vybraných obcí provozuje mateřskou školu, další obec provozuje spolu s mateřskou školou i školu základní. Městys Podhradí nemá zřízenou žádnou příspěvkovou organizaci. Toto kritérium má vliv na množství přidělených daňových výnosů, protože kritérium množství žáků mělo dříve váhu 7 % a v novější úpravě váhu 9 %.

4.8.1 Srovnání příjmů a výdajů

V této části budou porovnány navzájem mezi sebou základní ukazatele rozpočtu vybraných obcí za sledované období let 2010–2019, a to pomocí relativních ukazatelů, které budou vypočteny jako poměr hodnot ukazatelů z účetních výkazů na počet obyvatel obcí v jednotlivých letech.

Tabulka 17 Počet obyvatel ve vybraných obcích k 31.12.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Radim	334	342	405	406	411	414	426	426	440	434
Podhradí	432	445	448	442	425	430	429	426	446	454
Konecchlumí	375	377	380	392	388	387	379	382	387	388

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-06]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/](https://monitor.statnipokladna.cz/).

Počet obyvatel byl na konci sledovaného období ve všech třech vybraných obcích oproti prvnímu roku vyšší. Obec Radim se rozrostla o 100 obyvatel, což bylo o 30 % více. Městys Podhradí zvýšil počet obyvatel o 22 (o 5 % více) a Konecchlumí mělo na konci roku 2019 více o 13 obyvatel než v roce 2010, což je nárůst o 3,5 %.

V dalším kroku budou porovnávány celkové příjmy na obyvatele za sledované období, a dále daňové příjmy, které tvoří nejvýznamnější část obecních příjmů. V roce 2019 tvořily daňové příjmy obce Radim 64 % celkových příjmů, v roce 2014 činil jejich podíl dokonce 81,3 %.

Tabulka 18 Celkové příjmy na obyvatele vybraných obcí (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Radim	16,329	18,196	13,277	24,360	15,954	24,063	19,432	18,765	22,284	28,385
Podhradí	12,099	11,421	12,605	24,076	44,106	22,065	18,588	16,378	18,968	18,540
Konecchlumí	10,590	10,881	10,479	14,791	17,291	14,781	15,803	15,489	23,777	25,322

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-06]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/](https://monitor.statnipokladna.cz/).

Z údajů uvedených v tabulce 18 vyplývá, že nejvyšší dosaženou hodnotou bylo 44 106 Kč na jednoho obyvatele, kterou dosáhl městys Podhradí v roce 2014. Na tuto skutečnost mělo značný vliv přijetí dotace. V dalších letech se průměrný příjem na obyvatele u této obce postupně snižoval. Obec Radim naopak v dalších letech měla pokaždé vyšší průměrný příjem na obyvatele než Podhradí a v posledních dvou letech byl průměrný příjem na obyvatele vyšší i v obci Konecchlumí.

Další porovnání bude zaměřeno na daňové příjmy na obyvatele, z něhož by mělo být možné vyzorovat, zda a jak byly tyto příjmy ovlivněny zákonnými změnami o rozpočtovém určení daní. Uvedené příjmy totiž mohou představovat i více než 80 %, jak tomu bylo v roce 2014 u obce Radim.

Tabulka 19 Daňové příjmy na obyvatele vybraných obcí (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Radim	10,425	10,526	9,963	12,219	12,961	13,425	14,209	15,383	16,755	18,164
Podhradí	10,796	9,822	10,379	11,301	12,791	13,121	14,531	14,923	15,543	16,659
Konecchlumí	8,131	8,249	8,416	10,712	11,626	12,000	13,406	14,170	15,494	16,696

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-06]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/](https://monitor.statnipokladna.cz/).

Z údajů uvedených v tabulce 19 je vidět, jaká hodnota připadala na průměrné daňové příjmy vybraných obcí v jednotlivých letech. V porovnání s ostatními obcemi měla obec Konecchlumí v prvních třech letech zcela nejnižší daňové příjmy na obyvatele, což mohlo být způsobeno zřejmě tím, že kritérii pro přerozdělení daní byly v té době počet obyvatel obce a výměra obce. V dalších letech sledovaného období byly již postupně hodnoty daňových příjmů na obyvatele v jednotlivých obcích téměř vyrovnané, a dokonce v posledním roce hodnota obce s nejnižším počtem obyvatel byla nepatrně vyšší než průměrná výše daňových příjmů na obyvatele obce s nejvyšším počtem obyvatel, přestože měla o 66 obyvatel méně. Nejvíce potom měla obec Radim, a to 18 164 Kč. Uvedená skutečnost má zřejmě souvislost s tím, že v obou obcích s vyšší hodnotou průměrného daňového příjmu jsou zřízeny školy. Na základě kritéria počtu dětí mateřských škol a žáků základních škol, které zřizuje obec, je potom obcím přerozdělováno dalších 9 % příjmů ze sdílených daní.

Dalším porovnávaným ukazatelem je výše celkových výdajů obce v přepočtu na jednoho obyvatele.

Tabulka 20 Celkové výdaje na jednoho obyvatele vybraných obcí (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Radim	18,686	11,991	14,235	8,397	29,876	16,193	15,279	13,887	19,455	23,991
Podhradí	9,997	8,812	9,614	11,545	50,628	26,147	15,831	6,293	6,764	12,407
Konecchlumí	11,227	11,582	10,615	15,780	15,501	14,334	14,790	13,956	22,954	24,418

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-06]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/](https://monitor.statnipokladna.cz/).

Hodnoty uvedené v tabulce 20 zobrazují průměrnou výši celkových výdajů na obyvatele vybraných obcí. Je vidět, že v porovnání s ostatními obcemi měl nejnižší průměrný výdaj na obyvatele téměř pokaždé městyš Podhradí. Výjimkou je rok 2014, ve kterém byla naopak výše průměrného výdaje na obyvatele zcela nejvyšší, a to 50 628 Kč. Uvedená skutečnost souvisela s kapitálovými výdaji na vybudování vodovodu do místní části Podhradí a Šlikova Ves a s investiční akcí zpevnění místní komunikace, na které obec získala dotace z Královéhradeckého kraje a z Ministerstva zemědělství. Z tabulky 19 je dále zřejmé, že vývoj výdajů, resp. průměrného výdaje na obyvatele měl v každé obci jiný průběh. V Konecchlumí průměrná výše výdajů rostla během sledovaného období poměrně pomalu, výrazný nárůst výdajů nastal až v roce 2018 a 2019, kdy se průměrná výše výdajů na obyvatele oproti roku 2010 více než zdvojnásobila. Na uvedenou skutečnost měly rovněž vliv kapitálové výdaje spojené s investicí do místní komunikace a odpadového hospodářství. Průměrná výše celkových výdajů na obyvatele obce Radim byla nejvyšší stejně jako v Podhradí v roce 2014, a to 29 876 Kč. V tomto roce obec Radim investovala v celkové výši 12 279 tis. Kč, přičemž 79 % představovaly kapitálové výdaje určené na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (výstavba části vodovodu, rekonstrukce hospody a tělocvičny). Výdaje byly rovněž využity na úhradu úvěru na pořízení sociálního bydlení.

4.8.2 Srovnání monitorujících ukazatelů

V této části budou porovnány navzájem mezi sebou monitorující ukazatele vylučovacího ekonomického kritéria, které je používáno v případě, že obec je žadatelem o podporu z Evropských fondů. Pokud totiž výsledky ukazatele zadluženosti jsou větší než 80 % a zároveň výsledky ukazatele běžné likvidity jsou menší než 1, a to k rozvahovým dnům ve dvou posledních po sobě jdoucích uzavřených účetních obdobích, jsou vylučovací ekonomická kritéria naplněna a obec nemůže být oprávněným žadatelem o podporu.

Prvním ukazatelem je ukazatel zadluženosti, který vyjadřuje podíl cizích zdrojů na aktivech a vypovídá o poměru vlastního a cizího kapitálu v majetkové struktuře obce. Vysoká hodnota, obvykle nad 25 %, je spojena s nestabilitou majetkové struktury obce a s rizikem neschopnosti řádně splácet závazky z disponibilních příjmů. To může vést až k nucenému prodeji obecního majetku, případně k omezování současných výdajů či k restrikci v objemu poskytovaných služeb apod. Naopak velmi nízký podíl cizích zdrojů

v majetkové struktuře znamená, že obec téměř nevyužívá dluhové financování, i když dlouhodobě jsou úrokové sazby pro obce velmi nízké. Ukazatel se používá se k hodnocení míry zadluženosti obce a k posouzení dlouhodobé udržitelnosti majetkové struktury.

Tabulka 21 Zadluženost vybraných obcí

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Radim	7,03	9,03	7,56	10,12	8,33	6,76	3,5	1,17	1,28	4,56
Podhradí	0,91	0,69	1,94	8,28	18,94	16,11	12,59	11,76	0,68	0,45
Konecchlumí	1,22	1,77	1,71	4,71	2,33	2,25	1,82	1,85	6,12	8,99

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-06]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/](https://monitor.statnipokladna.cz/).

V tabulce 21 jsou uvedeny hodnoty ukazatele zadluženosti vybraných obcí v jednotlivých letech. Ukazatel je počítán jako poměr cizích zdrojů k aktivům. Hodnota tohoto monitorujícího ukazatele by neměla být vyšší než 25 %, a to zejména opakovaně. Nejvyšší zadluženosti dosahoval v roce 2014 městys Podhradí, a to 18,94 %. Vyšší zadluženost měl i v následujících letech, a to až do roku 2017, kdy hodnota byla ještě 11,76 %. Avšak již v dalších letech hodnoty ukazatele městyse Podhradí výrazně poklesly, a ze všech tří obcí vykazovaly zcela nejnižší úroveň, a to i ze všech sledovaných let. U obce Radim celková zadluženost od počátku sledovaného období klesala, výjimkou byl rok 2013, kdy hodnota dosáhla výše 10,12 % a také rok 2019, ve kterém zadluženost stoupla na 4,56 %. Oproti tomu obec Konecchlumí vykazovala po celé sledované období opačný trend než obec Radim. Celková zadluženost obce Konecchlumí od počátku sledovaného období mírně rostla, nejnižší byla v roce 2010, a to 1,22 %, zcela nejvyšší v roce 2019, kdy dosáhla 8,99 %.

Velmi nízkou zadluženost měl v roce 2019 městys Podhradí (0,45 %), dále obec Radim (4,56 %). Obec Konecchlumí vykazovala za rok 2019 nejvyšší zadluženost ve výši 8,99 %. Hodnoty všech tří porovnávaných obcí nevypovídají o riziku neschopnosti splácet své závazky. Žádná ze tří vybraných obcí v žádném roce neměla hodnotu ukazatele celkové zadluženosti vyšší než 25 %, a ani se k této hodnotě výrazně nepřiblížila. Lze konstatovat, že všechny tři vybrané obce vykazovaly po celé sledované období velmi nízkou míru celkové zadluženosti.

Dalším monitorujícím ukazatelem použitým pro meziobecní srovnání je ukazatel běžné likvidity, který je počítán jako poměr oběžných aktiv k výši krátkodobých závazků. Ministerstvo financí považuje za nežádoucí hodnotu ukazatele celkové likvidity k 31. 12.

daného roku v intervalu $<0; 1>$. Opakující stav by mohl ukazovat na vážné problémy s platební schopností obce a bylo by nutné přijmout doporučení pro řešení vzniklých problémů.

Tabulka 22 Likvidita vybraných obcí

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Radim	1,88	5,04	7,76	14,03	4,56	11,64	3,57	11,24	8,34	8,29
Podhradí	25,08	39,9	13,55	48,25	52,93	43,01	47,44	76,79	42,66	70,59
Konecchlumí	2,73	1,27	0,84	1,68	1,51	1,77	2,42	2,64	1,57	1,34

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. [cit. 2020-03-06]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/](https://monitor.statnipokladna.cz/).

Ukazatel likvidity naznačuje, zda je obec schopna převést bez problémů a včas svůj majetek na finanční prostředky a splácet z nich své krátkodobé závazky. Nízká likvidita, obvykle menší než 1, představuje již zpravidla riziko platební neschopnosti obce. Z tohoto pohledu je zajímavá výše peněžních prostředků na bankovních účtech obcí. Příliš vysoká likvidita totiž upozorňuje na existenci velkého objemu dočasně nevyužívaných peněz, což zejména v období nízkých úrokových sazeb z vkladů, obcím žádný užitek nepřináší.

Nejvyšší hodnotu likvidity měl ve sledovaném období městys Podhradí, jenž v roce 2017 činila dokonce 76,79. Po ověření stavu peněžních prostředků na bankovních účtech měl městys Podhradí na bankovních účtech v roce 2017 více než 40 tis. Kč na obyvatele, v roce 2018 dokonce více než 51 tis. Kč. Uvedený stav peněžních prostředků na bankovních účtech, které má ihned k dispozici městys Podhradí, tak odráží výši dočasně nepotřebných peněz. Ty budou zřejmě v dalším období sloužit jako rezerva pro budoucí investice, či pro nepředvídatelné výdaje, nebo pro náhlý propad v příjmech. Avšak takto uložené peněžní prostředky zejména z dlouhodobého pohledu přináší obci jen malý užitek.

Nižší hodnotu ukazatele likvidity, nikoliv však rizikovou, protože se v dalších letech již neopakovala, měla v roce 2012 obec Konecchlumí, a to 0,84. Tato obec vykazovala nízkou likviditu po celé sledované období a měla ji také ze všech tří obcí zcela nejnižší, resp. byla ze všech tří obcí nejméně likvidní, což také odráží stav peněžních prostředků uložených na bankovních účtech, jejichž hodnota činila ke konci roku 2018 méně než 5 tis. Kč na obyvatele obce.

Oproti tomu hodnoty běžné likvidity obce Radim byly po celé sledované období vyjma roku 2010 vyšší než obce Konecchlumí, avšak výrazně nižší než městyse Podhradí. Stav na bankovních účtech ke konci roku 2018 činil cca 15 tis. Kč na obyvatele a likvidita

obce byla 8,34, což odráží to, že obec má přiměřenou peněžní zásobu jak na běžný provoz obce, tak i na případné investice včetně přijetí úvěru.

Přestože každá z porovnávaných obcí má výrazně rozdílné hodnoty likvidity, lze považovat všechny tři obce za likvidní.

V rámci meziobecního srovnání ukazatelů hospodaření lze konstatovat, že ukazatele vylučovacího ekonomického kritéria nebyly naplněny u žádné z vybraných obcí. Výsledky ukazatelů obce Radim i městyse Podhradí se v žádném roce sledovaného období nedostaly na úroveň hodnot vylučovacího kritéria. Pouze obec Konecchlumí dosáhla úrovně vylučovací hodnoty, ale jen v roce 2012, a to jen u jednoho ukazatele, konkrétně běžné likvidity, kdy jeho hodnota činila 0,84. Vylučovací kritérium je však naplněno v případě, že se jedná o hodnotu ve dvou posledních po sobě jdoucích uzavřených účetních obdobích a zároveň rovněž i hodnota druhého ukazatele zadluženosti dosahuje vylučovací hodnoty. Tato podmínka tím, že nevyhovující hodnota byla zaznamenána jen u jednoho z ukazatelů a jen v jednom roce, tak nebyla naplněna. Proto i obec Konecchlumí stejně jako obec Radim i městys Podhradí, byla po celé sledované období oprávněným žadatelem o podporu z fondů EU.

5 Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo provést rozbor hospodaření vybrané obce Radim, a to za období let 2010–2019. K naplnění hlavního cíle byly stanoveny jednotlivé dílčí cíle. Konkrétně se jednalo o provedení horizontální a vertikální analýzy a výpočty vybraných ukazatelů finanční analýzy. Podrobně byly rozebrány zejména příjmy a výdaje obce, a pomocí vybraných finančních ukazatelů byl proveden rozbor hospodaření ve sledovaných letech. Na závěr bylo provedeno porovnání hospodaření s dvěma dalšími, velikostně stejnými obcemi spadajícími stejně jako obec Radim do působnosti ORP Jičín.

Pro rozbor hospodaření byla autorem vybrána obec Radim, která patří do působnosti ORP Jičín a svou velikostí patří k obcím malého rozsahu. Leží na rozhraní dvou turisticky atraktivních oblastí, Českého ráje a Krkonoš. Jistou historickou zajímavostí týkající se obce Radim je, že v radimském kostele byla do doby, než byl postaven klášterní kostel ve Valdčicích, pohřbena manželka Albrechta z Valdštejna Lukrécie a také jeho malý syn Albrecht Karel. V současné době se obec skládá ze čtyř místních částí, které tvoří Radim, Tužín, Studeňany a Lháň, v nichž ke konci roku 2019 žilo 434 obyvatel.

V další části již následuje rozbor hospodaření obce za období let 2010–2019. Podrobněji je proveden rozbor příjmů a výdajů, a to podle druhového a odvětvového třídění prostřednictvím vertikální a horizontální analýzy. Následuje analýza poměrových ukazatelů zadluženosti a likvidity. V závěru byly výsledky obce Radim porovnány navzájem s dalšími dvěma velikostně stejnými obcemi, které leží stejně jako obec Radim na území obce s rozšířenou působností Jičín. Meziobecní srovnání s obcí Radim bylo provedeno s obcí Konecchlumí a městysem Podhradí. Na základě výsledků analýzy finančního hospodaření byly získány odpovědi na otázky, zda mají obce dostatek peněžních prostředků, jaká část příjmů a výdajů připadá na jednoho obyvatele, zda mají obce dostatek prostředků na rozvoj obce a jak jejich hospodaření ovlivňují dotace. V neposlední řadě výsledky monitorujících ukazatelů prověřily bonitu vybraných obcí a ukázaly, že všechny tři obce splňují podmínky ekonomických kritérií a mohou tak být žadateli o podporu z Evropských fondů.

Výsledky finanční analýzy nemusí sloužit jen pro vlastní potřebu obce, ale mohou být zajímavé i pro uživatele, kteří nejsou součástí obce, ale jsou s ní spjati jiným způsobem. Lze ji využít zejména při rozhodování o investičních záměrech, financování dlouhodobého majetku, volbě optimální kapitálové struktury, sestavování finančního plánu

apod. Zastupitelům obce umožňuje průběžná znalost finanční situace obce správně se rozhodovat při získávání finančních zdrojů, úvaze o přijetí úvěru, dotací. Finanční analýza představuje soubor činností vedoucích k rozboru a hodnocení finančního plánu obce a její provedení je nezbytné nejen ve vztahu k minulosti, ale především ve vztahu do budoucna.

Obec Radim se počtem obyvatel řadí k malým obcím. Počet obyvatel během sledovaných let 2010–2019 vzrostl o 30 %. Obec Radim při sestavování rozpočtu prioritně uvažuje o sestavení vyrovnaného rozpočtu bez použití úvěrových prostředků. Hlavní zdroj financování obce Radim představovaly daňové příjmy, jejich výše i podíl byly v jednotlivých letech vždy nejvyšší a tvořily minimálně polovinu z celkových příjmů. Od roku 2013 průměrná částka daňových příjmů na jednoho obyvatele obce každoročně rostla a v roce 2019 dosáhla 18 164 Kč, což bylo o 7 739 Kč více než v roce 2010. Největší vliv na úroveň výše daňových příjmů obecního rozpočtu měly po celé sledované období především příjmy z daní příjmů fyzických a právnických osob a příjmy z daní ze zboží. Přestože se podíl daňových příjmů na celkových příjmech v posledních dvou letech snižoval, zůstávají daňové příjmy dlouhodobě nejdůležitějším zdrojem financování rozpočtu obce.

Druhou nejvýznamnější položkou rozpočtu obce Radim představovaly dotace, jejichž celkový objem za sledované období let činil 17,8 mil. Kč, přičemž více než polovinu tvořily investiční dotace. Nejvíce investičních dotací získala obec Radim z dotačního programu Královéhradeckého kraje. V roce 2019 představoval příjem z dotací téměř třetinu celkových příjmů obce.

Nedaňové příjmy, které souvisí s hospodářskou činností obce, představovaly po celé sledované období stabilní příjem obce, který činil přibližně desetinu celkových příjmů. Kapitálové příjmy tvořily zcela nejmenší část z celkových příjmů obecního rozpočtu. Zahrnovaly příjmy z prodeje nemovitostí či pozemků a za celé sledované období 2010–2019 dosáhl jejich objem celkové výše jen 354 tis. Kč.

Běžné výdaje tvořily, stejně jako u ostatních obcí, po celé sledované období většinu celkových výdajů obce Radim. Výjimkou byl rok 2014, kdy obec vykázala celkové výdaje ve výši 12,3 mil. Kč, z nichž většinu tvořily kapitálové výdaje. Obec v tomto roce výrazně investovala do akcí, podpořených investičními dotacemi. Celkové výdaje obce v roce 2019 oproti roku 2010 vzrostly o 66,8 %. Uvedený nárůst souvisel s růstem kapitálových výdajů

na realizaci investičních akcí. Úroveň běžných výdajů udržovala obec po celé období na téměř stejné úrovni. Průměrné celkové výdaje na obyvatele obce Radim dosáhly v roce 2019 výše 23 991 Kč a proti předcházejícímu roku se jejich výše meziročně zvýšila o 4 536 Kč, což je nárůst o 23,3 %. Oproti roku 2010 se průměrné celkové výdaje na obyvatele zvýšily dokonce o 5 305 Kč, což bylo o 28,4 % více.

Více než polovinu výdajů obce Radim tvořily výdaje na služby pro obyvatelstvo, které zahrnovaly výdaje na péči o vzhled obce a výdaje spojené s odpady, ale i výdaje na bydlení, komunální služby a územní rozvoj, dále výdaje na vzdělávání, kulturu a sport. Další téměř třetina výdajů v posledních deseti letech byla vynaložena na vodní hospodářství a dopravu. Výdaje na činnost místní správy a zastupitelstva za celé sledované období dosáhly výše 10,9 mil. Kč a tvořily 15,6 % všech výdajů, během sledovaných let jejich podíl rostl jen pomalu, výdaje roku 2019 byly dokonce v porovnání s rokem 2010 téměř o čtvrtinu nižší.

Dlouhodobě si obec Radim udržuje nízkou zadluženost. Obec měla jen velmi malý podíl aktiv kryt cizími zdroji. Nejvyšší hodnoty celkové zadluženosti bylo dosaženo v roce 2013, a to 10,12 %, v dalších letech zadluženost obce klesala, a to až do roku 2018, kdy činila jen 1,28 %, v roce 2019 mírně stoupla, na 4,56 %.

Obec Radim po celé sledované období byla velmi likvidní, závazky obce byly několikrát nižší, než představovala výše oběžného majetku. V prvním roce sledovaného období činila běžná likvidita 1,88 a hotovostní 0,44. Je zřejmé, že obec měla nízké zásoby peněžních prostředků, což obec řešila přijetím úvěru od České spořitelny a zároveň získala rozhodnutí o přiznání dotace, která byla vyplacena ex-post po realizaci akce v roce 2013, tudíž platební neschopnost obci nehrozila. Tato skutečnost se projevila nárůstem hodnot likvidity, kdy v roce 2013 dosáhla hodnota hotovostní likvidity 11,24 a oběžná likvidita dokonce vystoupala na 14,03, což vypovídá o stabilizaci a schopnosti obce dostát svým krátkodobým závazkům. Výrazněji lepších hodnot ukazatele likvidity měla obec v roce 2019, kdy běžná likvidita činila 8,29 a hotovostní likvidita 7,67, což ukazuje, že obec zvýšila množství finančních prostředků a pohledávek, a snížila krátkodobé závazky. V posledních letech již obec disponuje jen svým vlastním kapitálem a má splaceny všechny úvěry.

Pro zastupitelstvo obce bylo dlouhodobě prioritou vybudování vodovodu do všech svých místních částí a do budoucna je uvažováno o výstavbě čistírny odpadních vod. Obec

také zakoupila od bývalého majitele objekt hospody a následně na její využití nechala zpracovat studii. V současné době plánuje v případě získání dotace z Ministerstva financí v patře objektu vybudovat obecní byty. Bohužel v získávání dotačních příjmů nebyla obec příliš úspěšná. Kromě příspěvků z programů Královéhradeckého kraje se obci podařilo získat jen příspěvek z Ministerstva zemědělství, což celkově značně limitovalo její další rozvoj. Na druhou stranu obec disponuje již nyní celou řadou prvků občanské vybavenosti, což se odráží i v tom, že v obci během deseti let přibyla stovka nových obyvatel a byla rozšířena výuka v místní základní škole. Velice důležité je, že obec hospodáří dlouhodobě s přebytkem a stejně tak i její příspěvková organizace. Na základě provedeného rozboru hospodaření a výsledků monitorujících ukazatelů, je zřejmé, že obec hospodáří efektivně a účelně. Své zdroje nevynakládá zbytečně. Má stanoveny priority, kterým chce věnovat svou pozornost v následujících letech. Rozvoj obce je však silně podmíněn respektováním požadavků na ochranu kulturně historických hodnot území, a to zejména zachováním provázanosti původní krajinářské koncepce území dotvářející prostor Valdštejnské barokní krajiny v částech obce Radim, Lháň a Studeňany.

6 Seznam použitých zdrojů

- BALÍK, Stanislav. *Komunální politika*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BREALEY, R. A., MYERS, S. C., ALLEN, F. *Teorie a praxe firemních financí*. 2., aktualiz. vyd. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0028-5.
- FUREK, Adam, JIROVEC, Tomáš. *Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích*. MV ČR: Praha, 2016. ISBN 978-80-87544-24-2.
- HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza firmy*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-392-8.
- JIRÍČEK, P., MORÁVKOVÁ, M. *Finanční analýza*. Jihlava: VŠP Jihlava, 2008. ISBN 9788087035146.
- KADERÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 9788073806460.
- KNÁPKOVÁ, Adriana, PAVELKOVÁ, Drahomíra, ŠTEKER, Karel. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4456-8.
- KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-719-6.
- OCHRANA, František, PAVEL, Jan, VÍTEK, Leoš. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.
- OTRUSINOVÁ, Milana, KUBÍČKOVÁ, Dana. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Praha: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4.
- PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
- PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. ISBN 9788086976242.

PROKŮPKOVÁ, Danuše, SVOBODA, Michal. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 9788074785221.

PROVAZNÍKOVÁ, Renata. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 5., aktualizované vydání*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5534-2.

SLAVÍK, Jakub. *Finanční průvodce nefinančního manažera: jak se rychle zorientovat v podnikových a projektových financích*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4593-0.

SEDLÁČEK, J. *Účetnictví pro manažery*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1195-8.

STRNADOVÁ, Zuzana. *Co by měl vědět příjemce dotace*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-2473-076-9.

Internetové zdroje:

ČSÚ, 2018. *Malý lexikon obcí České republiky*. [online]. Dostupné z [www: https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2018](http://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2018).

Městys Podhradí. [online]. Dostupné z [www: https://www.mestyspodhradí.cz/](http://www.mestyspodhradí.cz/).

MF ČR, 2017. *Analýza systému kontrol územních samosprávných celků*. [online]. Dostupné z [www: https://www.mvcr.cz/analýza_2017_system-kontrol-uzemnich-samospravnych-celku_v02.pdf](https://www.mvcr.cz/analýza_2017_system-kontrol-uzemnich-samospravnych-celku_v02.pdf).

MF ČR, 2019. *Monitor státní pokladny* [online]. Dostupné z [www: https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/](https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/).

MF ČR, 2019. *Státní závěrečný účet územních rozpočtů za rok 2018* [online]. Dostupné z [www: https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu/2018/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu-35487](https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu/2018/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu-35487).

MV ČR, 2016. *Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí*. Praha: Institut pro veřejnou správu. 2018. [online]. Dostupné z [www: https://www.mvcr.cz/rozpocetove_hospodareni__pro_zastupitele_obci.pdf](https://www.mvcr.cz/rozpocetove_hospodareni__pro_zastupitele_obci.pdf).

Obec Konecchlumí. [online]. Dostupné z [www: https://www.konecchlumi-obec.cz/](https://www.konecchlumi-obec.cz/).

Obec Radim. [online]. Dostupné z [www: https://www.obec-radim.cz/](https://www.obec-radim.cz/).

ZŠ Radim. [online]. Dostupné z [www: https://www.zsradim.cz/skola/](https://www.zsradim.cz/skola/).

Legislativa:

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v pozdějším znění.

Metodické materiály:

Metodické doporučení k činnosti ÚSC. Finanční hospodaření obce a jeho přezkoumávání. Praha: Ministerstvo vnitra. 2018. ISBN: 978-80-7616-052-1.

Metodické doporučení k činnosti ÚSC. Nejčastější nedostatky při výkonu samostatné působnosti obcí. Praha: Ministerstvo vnitra. 2013. ISBN: 978-80-86516-048-1.

Metodické doporučení k činnosti ÚSC. Obecní úřad. Praha: Ministerstvo vnitra. 2018. ISBN: 978-80-87544-82-2.

Metodické doporučení k činnosti ÚSC. Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích. Praha: Ministerstvo vnitra. 2016. ISBN: 978-80-87544-24-2.

Metodické doporučení k činnosti ÚSC. Rada obce, starosta obce, tajemník obecního úřadu. Praha: Ministerstvo vnitra. 2016. ISBN: 978-80-87544-36-5.

Metodické doporučení k činnosti ÚSC. Výbory a komise orgánů ÚSC. Praha: Ministerstvo vnitra. 2019. ISBN: 978-80-7616-040-8.

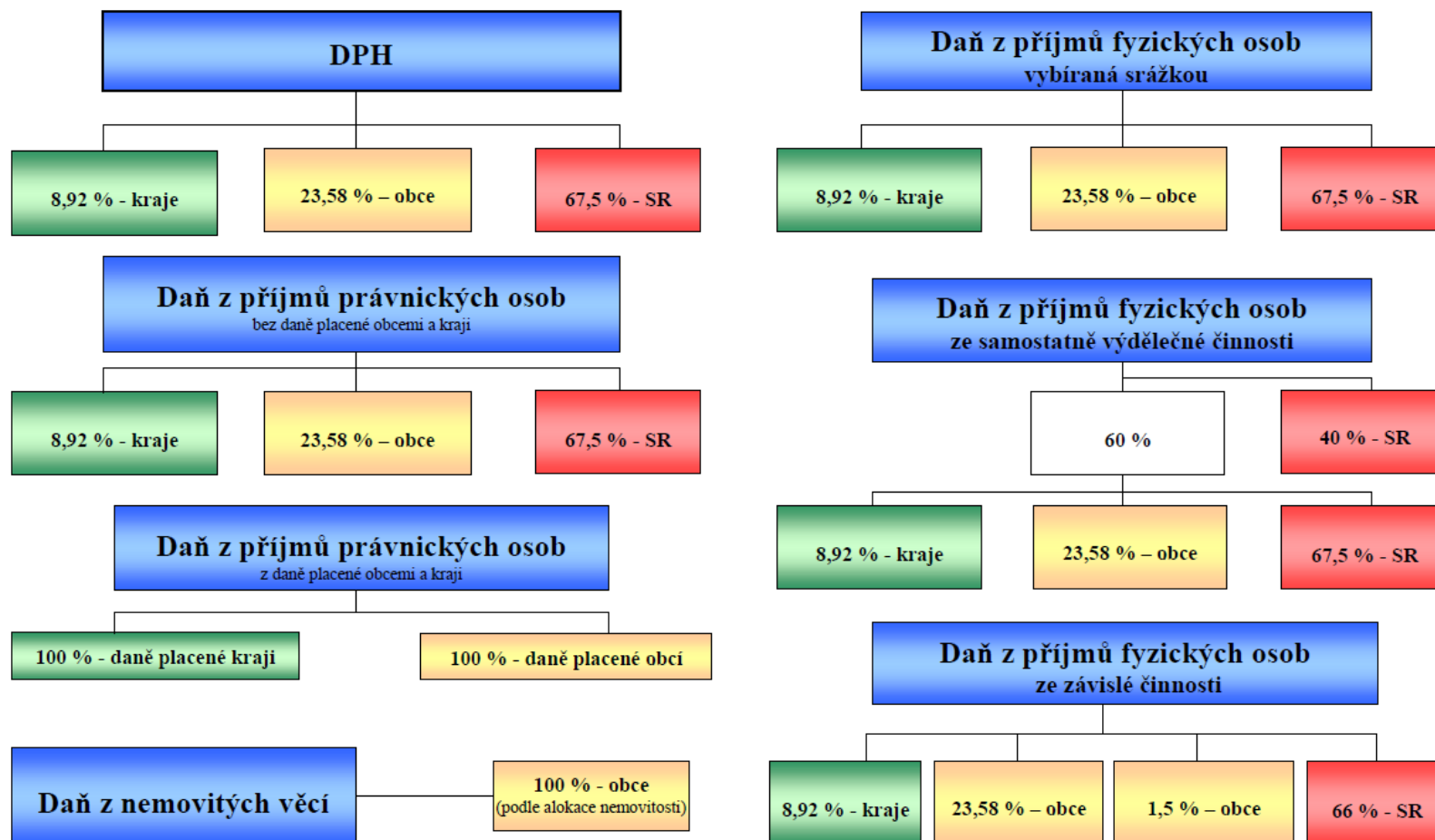
Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí. Praha: Institut pro veřejnou správu. 2018.

Výroční zpráva o stavu veřejné správy v roce 2018. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. 2019. ISBN 978-80-7616-027-9.

7 Přílohy

Příloha A	Schéma rozpočtového určení daní od 1.1.2020.....	I
Příloha B	Finanční a účetní ukazatelé obce Radim	II
Příloha C	Finanční a účetní ukazatelé městyse Podhradí	III
Příloha D	Finanční a účetní ukazatelé obce Konecchlumí	IV
Příloha E	Struktura druhových příjmů obce Radim v tis. Kč	V
Příloha F	Struktura druhových příjmů obce Radim podle skupin v tis. Kč.....	VI
Příloha G	Meziroční srovnání druhových příjmů obce Radim.....	VII
Příloha H	Srovnání druhových příjmů obce Radim k začátku sledovaného období	VIII
Příloha I	Struktura druhových výdajů obce Radim v tis. Kč	IX
Příloha J	Meziroční srovnání druhových výdajů obce Radim.....	X
Příloha K	Srovnání druhových výdajů obce Radim k začátku sledovaného období	XI
Příloha L	Struktura výdajů obce Radim podle odvětvového třídění	XII
Příloha M	Meziroční srovnání odvětvových výdajů obce Radim	XIII
Příloha N	Srovnání odvětvových výdajů obce Radim k začátku sledovaného období	XV

Schéma rozpočtového určení daní od 1. 1. 2020

Zdroj: Finanční správa [online]. [cit.2020-03-13]. Dostupné z www: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci>.

Příloha B Finanční a účetní ukazatelé obce Radim

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
POČET OBYVATEL	334	342	405	406	411	414	426	426	440
PŘÍJMY (KONSOLID.)	5454380	6223491	5376873	9890131	6557156	9962404	8277966	7994164	9804954
VÝDAJE (KONSOLID.)	6240900	4100523	5764888	3408835	12278555	6073564	6508883	5915911	8560413
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ (KONSOLID.)	-786520	2122968	-388015	6481296	-5721399	3888840	1769083	2078253	1244541
PŘIJATÉ PŮJČENÉ PROSTŘEDKY	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HRAZENÉ ÚROKY	117790	132311	121002	83856	59409	39840	22337	5842	0,00
UHRAZENÉ SPLÁTKY JISTIN PŮJČENÝCH PROSTŘEDKŮ	483880	645168	746868	848568	848568	848568	848568	651450	0
DLUHOVÁ SLUŽBA CELKEM	601670	777479	867870	932424	907977	888408	870905	657292	0
MAJETEK CELKEM	48351000	41469457	49895304	54901660	59677575	65330600	65460222	67048301	69699816
DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK	45589000	38132706	47045483	46853656	56163979	58150106	58962091	59907278	61636519
POHLEDÁVKY BRUTTO	1722000	812431	1472688	893342	2919434	3548769	1937695	1076377	803837
KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY BRUTTO	1722000	812431	1472688	893342	2919434	3548769	1937695	1076377	803837
KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY NETTO	1722000	811028	1459732	846865	2888594	3518479	1886935	983901	693254
KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK	665000	2143129	1008247	6640975	71008	3111280	4031795	5475598	6718940
CIZÍ ZDROJE CELKEM	5965000	4539573	4487658	6588113	5880304	5209134	2744202	951520	889276
DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY	4438000	3792590	4045722	5997154	5148586	4600018	951450	376100	0
KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY	1527000	746983	441936	590959	731718	609116	1792752	575420	889276
NÁKLADY	4095000	3431116	4838736	3381022	3155283	4035193	5644093	4847881	5874298
VÝNOSY	4901000	5826308	6371701	6144940	6468544	7048767	8146663	8221806	9238254
<i>VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ</i>	<i>806000</i>	<i>2395192</i>	<i>1532964</i>	<i>2763918</i>	<i>3313261</i>	<i>3013574</i>	<i>2502570</i>	<i>3373925</i>	<i>3363956</i>

Zdroj: export ze systému monito.statnipokladna.cz, datum 28.02.2020; upraveno.

Příloha C Finanční a účetní ukazatelé městyse Podhradí

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
POČET OBYVATEL	432	445	448	442	425	430	429	426	446
PŘÍJMY (KONSOLID.)	5226950	5082542	5647136	10641519	18744952	9487897	7974350	6976867	8459684
VÝDAJE (KONSOLID.)	4318510	3921532	4307138	5102844	21516974	11243316	6791368	2680987	3016790
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ (KONSOLID.)	908440	1161010	1339998	5538675	-2772022	-1755418	1182982	4295879	5442895
PŘIJATÉ PŮJČENÉ PROSTŘEDKY	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UHRAZENÉ SPLÁTKY JISTIN PŮJČENÝCH PROSTŘEDKŮ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DLUHOVÁ SLUŽBA CELKEM	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MAJETEK CELKEM	37146000	35014148	37999228	45719349	74307061	77427050	78863439	82295878	76685762
DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK	28582000	25246783	26440914	27760409	45975264	52689843	54982929	54209531	53442447
POHLEDÁVKY BRUTTO	390000	343263	532751	1194563	14344157	12614831	10582673	10500726	241773
KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY BRUTTO	390000	343263	532751	1193668	14332497	12577666	10520808	10405151	108914
KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY NETTO	152000	105508	532665	1193248	14331237	12576777	10519942	10404326	108187
KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK	8348000	9509318	10849316	16387991	13615968	11860550	13043532	17339412	22782307
CIZÍ ZDROJE CELKEM	339000	241074	840042	4264447	15256049	13556137	10848739	10713293	586667
DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY	0	0	0	3900000	14728000	12988000	10352000	10352000	50000
KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY	339000	241074	840042	364447	528049	568137	496739	361293	536667
NÁKLADY	3328000	2999611	3528975	3661721	3178663	4413197	4258531	3362629	3856794
VÝNOSY	5697000	5113244	5151929	6524528	6881559	7279962	7631347	7049733	8712166
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	2369000	2075443	1622953	2862807	3702895	2866765	3372815	3687104	4855372

Zdroj: export ze systému monito.statnipokladna.cz, datum 5.3.2020; upraveno.

Příloha D Finanční a účetní ukazatelé obce Konecchlumí

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
POČET OBYVATEL	375	377	380	392	388	387	379	382	387
PŘÍJMY (KONSOLID.)	3971430	4102045	3981879	5797997	6708782	5720209	5989404	5916627	9201571
VÝDAJE (KONSOLID.)	4210130	4366363	4033801	6185583	6014285	5547407	5605487	5331328	8883319
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ (KONSOLID.)	-238700	-264318	-51921	-387587	694497	172801	383917	585299	318251
PŘIJATÉ PŮJČENÉ PROSTŘEDKY	0	153432	0	865513	734487	0	0	0	0
HRAZENÉ ÚROKY	0	0	0	3152	32238	0	0	0	0
UHRAZENÉ SPLÁTKY JISTIN PŮJČENÝCH PROSTŘEDKŮ	0	0	0	0	1579606	0	0	0	0
DLUHOVÁ SLUŽBA CELKEM	0	0	0	3152	1611843	0	0	0	0
MAJETEK CELKEM	28444000	25505412	26440199	28852578	30118219	31944847	32544212	34866887	41612546
DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK	26461000	23943391	24935800	26843860	27934401	29505430	29654358	31285171	35368529
POHLEDÁVKY BRUTTO	438000	146160	140667	139744	143178	186751	201239	228073	2523103
KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY BRUTTO	438000	146160	111325	106881	106794	146846	157813	181126	2472635
KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY NETTO	438000	146160	111325	106881	106794	146846	157813	181126	2472635
KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK	318000	215053	170285	682887	595713	754987	1120685	1806009	2193576
CIZÍ ZDROJE CELKEM	185000	266240	367537	1416953	572760	638442	455656	763256	2962945
DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY	0	0	0	1015513	150000	150000	10000	10000	0
KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY	185000	266240	367537	401440	422760	488442	445656	753256	2962945
NÁKLADY	3195000	3787117	3576318	4342299	4599076	4001126	5362585	3909742	4635098
VÝNOSY	3957000	4061190	3959129	5105594	5837734	5766147	5998812	5948392	6857837
<i>VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ</i>	<i>762000</i>	<i>274073</i>	<i>382811</i>	<i>763295</i>	<i>1238659</i>	<i>1765021</i>	<i>636228</i>	<i>2038650</i>	<i>2222740</i>

Zdroj: export ze systému monito.statnipokladna.cz, datum 28.02.2020; upraveno.

Příloha E Struktura druhových příjmů obce Radim v tis. Kč

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
daňové	3 482	3 603	4 035	4 961	5 328	5558	6 053	6 554	7 372	7 883
nedaňové	839	845	774	745	889	831	878	1 055	976	1 009
kapitálové	2	31	75	0	46	39	6	45	43	67
přijaté transfery	1 131	1 744	493	4 185	294	3 534	1 341	341	1 414	3 359
<i>příjmy celkem</i>	<i>5 454</i>	<i>6 223</i>	<i>5 377</i>	<i>9 890</i>	<i>6 557</i>	<i>9 962</i>	<i>8 278</i>	<i>7 994</i>	<i>9 805</i>	<i>12 319</i>
Ø na 1 obyvatele	16,3	18,2	13,3	24,4	16,0	24,1	19,4	18,8	22,3	28,4

vertikální analýza druhových příjmů (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
daňové	63,8	57,9	75,0	50,2	81,3	55,8	73,1	82,0	75,2	64,0
nedaňové	15,4	13,6	14,4	7,5	13,6	8,3	10,6	13,2	10,0	8,2
kapitálové	0,0	0,5	1,4	0,0	0,7	0,4	0,1	0,6	0,4	0,5
přijaté transfery	20,7	28,0	9,2	42,3	4,5	35,5	16,2	4,3	14,4	27,3
<i>příjmy celkem</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

Příloha F Struktura druhových příjmů obce Radim podle skupin v tis. Kč

daňové příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
daně z příjmů	1 101	1 257	1 546	2 008	2 295	2 347	2 532	2 767	3 056	3 411
daně ze zboží	1 339	1 247	1 402	1 938	1 972	2 061	2 320	2 589	3 177	3 283
daně a poplatky	172	193	202	199	218	234	220	246	242	227
majetkové daně	870	903	885	816	842	916	981	951	897	962
<i>daňové příjmy celkem</i>	<i>3 482</i>	<i>3 600</i>	<i>4 035</i>	<i>4 961</i>	<i>5 327</i>	<i>5 558</i>	<i>6 053</i>	<i>6 553</i>	<i>7 372</i>	<i>7 883</i>
Ø na 1 obyvatele	10,4	10,5	10,0	12,2	13,0	13,4	14,2	15,4	16,8	18,2

nedaňové příjmy	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
z vlastní činnosti	750	698	673	679	837	776	819	833	906	888
z prodeje nekapitálového majetku	89	147	101	67	52	56	60	222	70	121
<i>nedaňové příjmy celkem</i>	<i>839</i>	<i>845</i>	<i>774</i>	<i>746</i>	<i>889</i>	<i>832</i>	<i>879</i>	<i>1 055</i>	<i>976</i>	<i>1 009</i>
Ø na 1 obyvatele	15,4	13,6	14,4	7,5	13,6	8,4	10,6	13,2	10,0	8,2

přijaté transfery	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Celkem
neinvestiční	930	1 624	493	1 385	294	885	971	341	1 414	359	8 696
investiční	202	120	0	2 800	0	2 649	369	0	0	3 000	9 140
<i>přijaté transfery celkem</i>	<i>1 132</i>	<i>1 744</i>	<i>493</i>	<i>4 185</i>	<i>294</i>	<i>3 534</i>	<i>1 340</i>	<i>341</i>	<i>1 414</i>	<i>3 359</i>	<i>17 836</i>
Ø na 1 obyvatele	3,4	5,0	1,2	10,3	0,7	8,5	3,2	0,8	3,2	7,7	x

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Celkem
kapitálové příjmy	2	31	75	0	46	39	6	45	43	67	354
Ø na 1 obyvatele	0,006	0,091	0,185	0,000	0,112	0,094	0,014	0,106	0,098	0,154	x

Příloha G Meziroční srovnání druhových příjmů obce Radim

Index řetězový (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
daňové	100	103,5	112,0	122,9	107,4	104,3	108,9	108,3	112,5	106,9
nedaňové	100	100,7	91,6	96,3	119,3	93,5	105,7	120,2	92,5	103,4
kapitálové	100	1550,0	241,9	0,0	x	84,8	15,4	750,0	95,6	155,8
přijaté transfery	100	154,2	28,3	848,9	7,0	1202,0	37,9	25,4	414,7	237,6
<i>příjmy celkem</i>	<i>100</i>	<i>114,1</i>	<i>86,4</i>	<i>183,9</i>	<i>66,3</i>	<i>151,9</i>	<i>83,1</i>	<i>96,6</i>	<i>122,7</i>	<i>125,6</i>

období předchozího roku = 100

relativní změna (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
daňové	x	3,5	12,0	22,9	7,4	4,3	8,9	8,3	12,5	6,9
nedaňové	x	0,7	-8,4	-3,7	19,3	-6,5	5,7	20,2	-7,5	3,4
kapitálové	x	1450,0	141,9	-100,0	x	-15,2	-84,6	650,0	-4,4	55,8
přijaté transfery	x	54,2	-71,7	748,9	-93,0	1102,0	-62,1	-74,6	314,7	137,6
<i>příjmy celkem</i>	<i>x</i>	<i>14,1</i>	<i>-13,6</i>	<i>83,9</i>	<i>-33,7</i>	<i>51,9</i>	<i>-16,9</i>	<i>-3,4</i>	<i>22,7</i>	<i>25,6</i>

absolutní změna (rozdíl hodnot v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
daňové	x	121	432	926	367	230	495	501	818	511
nedaňové	x	6	-71	-29	144	-58	47	177	-79	33
kapitálové	x	29	44	-75	46	-7	-33	39	-2	24
přijaté transfery	x	613	-1251	3692	-3891	3240	-2193	-1000	1073	1945
<i>příjmy celkem</i>	<i>x</i>	<i>769</i>	<i>-846</i>	<i>4513</i>	<i>-3333</i>	<i>3405</i>	<i>-1684</i>	<i>-284</i>	<i>1811</i>	<i>2514</i>

Příloha H Srovnání druhových příjmů obce Radim k začátku sledovaného období

Index bazický (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
daňové	100	103,5	115,9	142,5	153,0	159,6	173,8	188,2	211,7	226,4
nedaňové	100	100,7	92,3	88,8	106,0	99,0	104,6	125,7	116,3	120,3
kapitálové	100	1550,0	3750,0	0,0	2300,0	1950,0	300,0	2250,0	2150,0	3350,0
přijaté transfery	100	154,2	43,6	370,0	26,0	312,5	118,6	30,2	125,0	297,0
<i>příjmy celkem</i>	<i>100</i>	<i>114,1</i>	<i>98,6</i>	<i>181,3</i>	<i>120,2</i>	<i>182,7</i>	<i>151,8</i>	<i>146,6</i>	<i>179,8</i>	<i>225,9</i>

období roku 2010 = 100

relativní změna (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
daňové	100	3,5	15,9	42,5	53,0	59,6	73,8	88,2	111,7	126,4
nedaňové	100	0,7	-7,7	-11,2	6,0	-1,0	4,6	25,7	16,3	20,3
kapitálové	100	1450,0	3650,0	-100,0	2200,0	1850,0	200,0	2150,0	2050,0	3250,0
přijaté transfery	100	54,2	-56,4	270,0	-74,0	212,5	18,6	-69,8	25,0	197,0
<i>příjmy celkem</i>	<i>100</i>	<i>14,1</i>	<i>-1,4</i>	<i>81,3</i>	<i>20,2</i>	<i>82,7</i>	<i>51,8</i>	<i>46,6</i>	<i>79,8</i>	<i>125,9</i>

absolutní změna (rozdíl hodnot v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
daňové	x	121	553	1479	1846	2076	2571	3072	3890	4401
nedaňové	x	6	-65	-94	50	-8	39	216	137	170
kapitálové	x	29	73	-2	44	37	4	43	41	65
přijaté transfery	x	613	-638	3054	-837	2403	210	-790	283	2228
<i>příjmy celkem</i>	<i>x</i>	<i>769</i>	<i>-77</i>	<i>4436</i>	<i>1103</i>	<i>4508</i>	<i>2824</i>	<i>2540</i>	<i>4351</i>	<i>6865</i>

Příloha I Struktura druhových výdajů obce Radim v tis. Kč

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
běžné	4 223	3 569	4 232	2 805	2 564	3 727	4 637	3 818	5 424	5 776
kapitálové	2 018	532	1 533	604	9 715	2 346	1 872	2 098	3 137	4 636
<i>výdaje celkem</i>	<i>6 241</i>	<i>4 101</i>	<i>5 765</i>	<i>3 409</i>	<i>12 279</i>	<i>6 704</i>	<i>6 509</i>	<i>5 916</i>	<i>8 560</i>	<i>10 412</i>
Ø na 1 obyvatele	18,7	12,0	14,2	8,4	29,9	16,2	15,3	13,9	19,5	24,0

vertikální analýza příjmů (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
běžné	67,7	87	73,4	82,3	20,9	55,6	71,2	64,5	63,4	55,5
kapitálové	32,3	13	26,6	17,7	79,1	35	28,8	35,5	36,6	44,5
<i>výdaje celkem</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>90,6</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Příloha J Meziroční srovnání druhových výdajů obce Radim

Horizontální analýza – Index řetězový (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
běžné	x	84,5	118,6	66,3	91,4	145,4	124,4	82,3	142,1	106,5
kapitálové	x	26,4	288,2	39,4	1608,4	24,1	79,8	112,1	149,5	147,8
<i>výdaje celkem</i>	<i>x</i>	<i>65,7</i>	<i>140,6</i>	<i>59,1</i>	<i>360,2</i>	<i>54,6</i>	<i>97,1</i>	<i>90,9</i>	<i>144,7</i>	<i>121,6</i>

období předchozího roku = 100

relativní změna (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
běžné	x	-15,5	18,6	-33,7	-8,6	45,4	24,4	-17,7	42,1	6,5
kapitálové	x	-73,6	188,2	-60,6	1508,4	-75,9	-20,2	12,1	49,5	47,8
<i>výdaje celkem</i>	<i>x</i>	<i>-34,3</i>	<i>40,6</i>	<i>-40,9</i>	<i>260,2</i>	<i>-45,4</i>	<i>-2,9</i>	<i>-9,1</i>	<i>44,7</i>	<i>21,6</i>

absolutní změna (rozdíl hodnot v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
běžné	x	-654	663	-1 427	-241	1 163	910	-819	1 606	352
kapitálové	x	-1 486	1 001	-929	9 111	-7 369	-474	226	1 039	1 499
<i>výdaje celkem</i>	<i>x</i>	<i>-2 140</i>	<i>1 664</i>	<i>-2 356</i>	<i>8 870</i>	<i>-5 575</i>	<i>-195</i>	<i>-593</i>	<i>2 644</i>	<i>1 852</i>

Příloha K Srovnání druhových výdajů obce Radim k začátku sledovaného období

Horizontální analýza – Index bazický (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
běžné	x	84,5	100,2	66,4	60,7	88,3	109,8	90,4	128,4	136,8
kapitálové	x	26,4	76,0	29,9	481,4	116,3	92,8	104,0	155,5	229,7
<i>výdaje celkem</i>	<i>x</i>	<i>65,7</i>	<i>92,4</i>	<i>54,6</i>	<i>196,7</i>	<i>107,4</i>	<i>104,3</i>	<i>94,8</i>	<i>137,2</i>	<i>166,8</i>

období roku 2010 = 100

relativní změna (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
běžné	x	-15,5	0,2	-33,6	-39,3	-11,7	9,8	-9,6	28,4	36,8
kapitálové	x	-73,6	-24,0	-70,1	381,4	16,3	-7,2	4,0	55,5	129,7
<i>výdaje celkem</i>	<i>x</i>	<i>-34,3</i>	<i>-7,6</i>	<i>-45,4</i>	<i>96,7</i>	<i>7,4</i>	<i>4,3</i>	<i>-5,2</i>	<i>37,2</i>	<i>66,8</i>

absolutní změna (rozdíl hodnot v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
běžné	x	-654	9	-1418	-1659	-496	414	-405	1201	1553
kapitálové	x	-1486	-485	-1414	7697	328	-146	80	1119	2618
<i>výdaje celkem</i>	<i>x</i>	<i>-2140</i>	<i>-476</i>	<i>-2832</i>	<i>6038</i>	<i>463</i>	<i>268</i>	<i>-325</i>	<i>2319</i>	<i>4171</i>

Příloha L Struktura výdajů obce Radim podle odvětvového třídění

Vertikální analýza

	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %
Zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	0,0
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	1534	24,6	379	9,2	301	5,2	469	13,8	4461	36,3	2312	34,5	522	8,0	831	14,0	3562	41,6	5635	54,1
Služby pro obyvatelstvo	2877	46,1	2874	70,1	4526	78,5	2061	60,5	6778	55,2	2810	41,9	4904	75,3	3956	66,9	3890	45,4	3327	32,0
Sociální věci a politika zaměstnanosti	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Bezpečnost státu a právní ochrana	31	0,5	48	1,2	28	0,5	30	0,9	30	0,0	30	0,4	30	0,5	30	0,5	0	0,0	81	0,8
Všeobecná veřejná práva a služby	1800	28,8	800	19,5	910	0,2	850	24,9	1010	8,2	922	13,8	1051	16,1	1099	18,6	1109	13,0	1365	13,1
<i>Výdaje celkem</i>	<i>6241</i>	<i>100</i>	<i>4101</i>	<i>100,0</i>	<i>5765</i>	<i>100,0</i>	<i>3409</i>	<i>100,0</i>	<i>12279</i>	<i>100,0</i>	<i>6704</i>	<i>100,0</i>	<i>6509</i>	<i>100,0</i>	<i>5916</i>	<i>100,0</i>	<i>8560</i>	<i>100,0</i>	<i>10412</i>	<i>100,0</i>

Příloha M Meziroční srovnání odvětvových výdajů obce Radim

Horizontální analýza – Index řetězový (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	x	24,71	79,42	155,81	951,17	51,83	22,58	159,20	428,64	158,20
Služby pro obyvatelstvo	x	99,90	157,48	45,54	328,87	41,46	174,52	80,67	98,33	85,53
Sociální věci a politika zaměstnanosti	x	x	x	x	x	x	x	0,00	x	x
Bezpečnost státu a právní ochrana	x	154,84	58,33	107,14	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	x
Všeobecná veřejná správa a služby	x	44,44	113,75	93,41	118,82	91,29	113,99	104,57	100,91	123,08
<i>Výdaje celkem</i>	<i>x</i>	<i>65,71</i>	<i>140,58</i>	<i>59,13</i>	<i>360,19</i>	<i>54,60</i>	<i>97,09</i>	<i>90,89</i>	<i>144,69</i>	<i>121,64</i>

období předchozího roku = 100

relativní změna (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	x	-75,29	-20,58	55,81	851,17	-48,17	-77,42	59,20	328,64	58,20
Služby pro obyvatelstvo	x	-0,10	57,48	-54,46	228,87	-58,54	74,52	-19,33	-1,67	-14,47
Sociální věci a politika zaměstnanosti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bezpečnost státu a právní ochrana	x	54,84	-41,67	7,14	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	2,00
Všeobecná veřejná správa a služby	x	-55,56	13,75	-6,59	18,82	-8,71	13,99	4,57	0,91	23,08
<i>Výdaje celkem</i>	<i>x</i>	<i>-34,29</i>	<i>40,58</i>	<i>-40,87</i>	<i>260,19</i>	<i>-45,40</i>	<i>-2,91</i>	<i>-9,11</i>	<i>44,69</i>	<i>21,64</i>

absolutní změna (rozdíl hodnot v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství	x	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	x	-1155	-78	168	3992	-2149	-1790	309	2731	2073
Služby pro obyvatelstvo	x	-3	1652	-2465	4717	-3968	2094	-948	-66	-563
Sociální věci a politika zaměstnanosti	x	0	0	0	0	0	2	-2	0	0
Bezpečnost státu a právní ochrana	x	17	-20	2	0	0	0	0	-30	81
Všeobecná veřejná správa a služby	x	-1000	110	-60	160	-88	129	48	10	256
<i>Výdaje celkem</i>	<i>x</i>	<i>-2140</i>	<i>1664</i>	<i>-2356</i>	<i>8870</i>	<i>-5575</i>	<i>-195</i>	<i>-593</i>	<i>2644</i>	<i>1852</i>

Příloha N Srovnání odvětvových výdajů obce Radim k začátku sledovaného období

Horizontální analýza – Index bazický (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	x	24,71	79,42	155,81	951,17	51,83	22,58	159,20	428,64	158,20
Služby pro obyvatelstvo	x	99,90	157,48	45,54	328,87	41,46	174,52	80,67	98,33	85,53
Sociální věci a politika zaměstnanosti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bezpečnost státu a právní ochrana	x	154,84	58,33	107,14	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	x
Všeobecná veřejná správa a služby	x	44,44	113,75	93,41	118,82	91,29	113,99	104,57	100,91	123,08
<i>Výdaje celkem</i>	<i>x</i>	<i>65,71</i>	<i>140,58</i>	<i>59,13</i>	<i>360,19</i>	<i>54,60</i>	<i>97,09</i>	<i>90,89</i>	<i>144,69</i>	<i>121,64</i>

období roku 2010 = 100

relativní změna (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	x	-75,29	-80,38	-69,43	190,81	50,72	-65,97	-45,83	132,20	267,34
Služby pro obyvatelstvo	x	-0,10	57,32	-28,36	135,59	-2,33	70,46	37,50	35,21	15,64
Sociální věci a politika zaměstnanosti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bezpečnost státu a právní ochrana	x	54,84	-9,68	-3,23	-3,23	-3,23	-3,23	-3,23	-100,00	161,29
Všeobecná veřejná správa a služby	x	-55,56	-49,44	-52,78	-43,89	-48,78	-41,61	-38,94	-38,39	-24,17
<i>Výdaje celkem</i>	<i>x</i>	<i>-34,29</i>	<i>-7,63</i>	<i>-45,38</i>	<i>96,75</i>	<i>7,42</i>	<i>4,29</i>	<i>-5,21</i>	<i>37,16</i>	<i>66,83</i>

absolutní změna (rozdíl hodnot v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství	x	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	x	-1155	-1233	-1065	2927	778	-1012	-703	2028	4101
Služby pro obyvatelstvo	x	-3	1649	-816	3901	-67	2027	1079	1013	450
Sociální věci a politika zaměstnanosti	x	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Bezpečnost státu a právní ochrana	x	17	-3	-1	-1	-1	-1	-1	-31	50
Všeobecná veřejná správa a služby	x	-1000	-890	-950	-790	-878	-749	-701	-691	-435
<i>Výdaje celkem</i>	<i>x</i>	<i>-2140</i>	<i>-476</i>	<i>-2832</i>	<i>6038</i>	<i>463</i>	<i>268</i>	<i>-325</i>	<i>2319</i>	<i>4171</i>